



ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನ

ಸಂಪುಟ

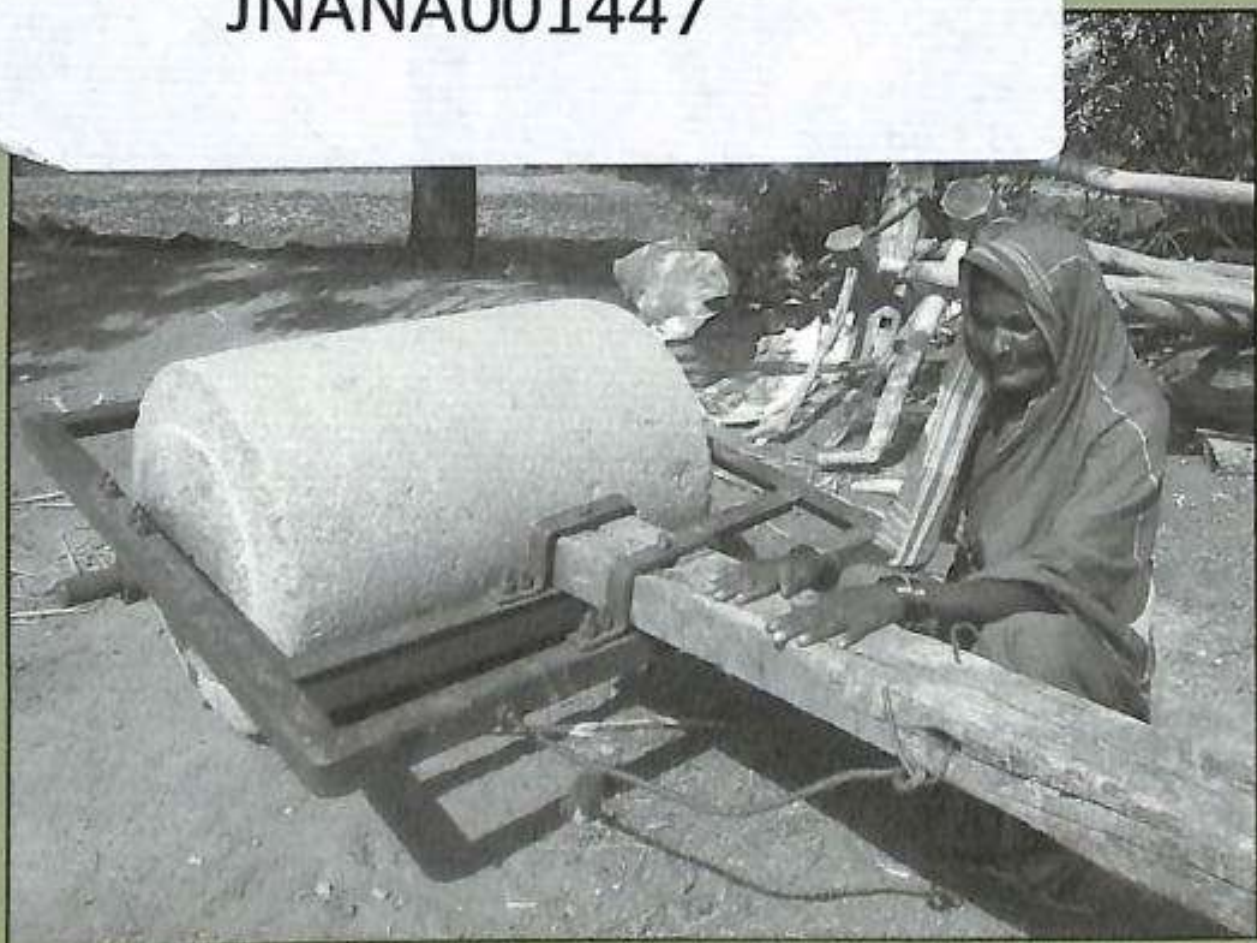
6

ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣ

ದಾಖಲಾತಿ ಶೀಕಂಠ

ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣ

JNANA001447



ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಸಂಪುಟ

ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು

ಗಾಣಧಾಳು ಶ್ರೀಕಂಠ



ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು

Krishi Upakaranagalu by Ganadhalu Srikanta, Published by Ashok N. Chalawadi, Administrative Officer, Kannada Pustaka Pradhikara, Kannada Bhavana, J.C. Road, Bangalore-560 002.

© ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ - ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: ೨೦೦೮

ಪುಟಗಳು : xx + ೧೩೨

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೬೦/-

ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

©Author :

Print : 2008

Page : xx+ 132

Price : Rs. 60/-

Copies : 1000

ISBN : 81-7713-253-9

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಅಶೋಕ ಎನ್. ಚಲವಾದಿ

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ : ಎಂ.ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ

ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು : ಸೋಮವರದ, ಅಮೂರ್ತ ಆರ್ಟ್ಸ್, ಮಂಡ್ಯ

ಕರಡು ತಿದ್ದಿದವರು : ಲೇಖಕರು

ಅಕ್ಷರ ಮೋಡೆಲೆ :

ಇಳಾ ಮುದ್ರಣ

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೨೬, ದೂ: ೨೬೨೫೨೧೫೯

ಮುದ್ರಕರು :

ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ನಂ. ೫೯, ೪ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೨೬, ದೂ: ೨೨೨೩೪೦೬೬

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕ ಸಲಹಾ ಮಂಡಳಿ

ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ನಾಗೇಶ್ ಹೆಗಡೆ

ಡಾ. ಕೆ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ. ಕೆ.ವೈ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ಭರಮಗೌಡ

ಜಿ. ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿ

ಶ್ರೀ ಹೊರೆಯಾಲ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ

ಡಾ. ಶರಣಮ್ಮ ಗೊರೆಬಾಳ

ಡಾ. ಕಾಶಿನಾಥ ಅಂಬಲಗಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಶೀಲಾ ತಿವಾರಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ ಎನ್. ಚಲವಾದಿ

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಲೇಖಕರು

- | | | |
|-----|------------------|------------------------------------|
| ೧. | ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು | ಶ್ರೀಪದ್ಮ |
| ೨. | ಅರಣ್ಯ | ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆ |
| ೩. | ಬೀಜ | ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್ |
| ೪. | ಆಹಾರ / ಆರೋಗ್ಯ | ಬಿ.ಎಸ್. ಸೋಮಶೇಖರ್ |
| ೫. | ಕೃಷಿ ಆಚರಣೆ | ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹೊಸಪಾಳ್ಯ |
| ೬. | ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು | ಗಾಣದಾಳು ಶ್ರೀಕಂಠ |
| ೭. | ನಿರ್ಮಾಣ ಕಲೆ | ಆನಂದತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ, ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ |
| ೮. | ಕೀಟ / ರೋಗ | ವಿಜಯ ಅಂಗಡಿ |
| ೯. | ಜಾನುವಾರು | ಡಾ. ಎಂ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ |
| ೧೦. | ಕುರಿಸಾಕಣೆ | ಡಾ. ಸಿ.ಎಸ್. ರಘುಪತಿ |
| ೧೧. | ತೋಟಗಾರಿಕೆ | ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಬೇಳೂರು |

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

1

ಭಾರತ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶವೆಂಬುದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಖ್ಯಾತಿ. ಈಗ ಈ ಖ್ಯಾತಿ ಬಹುತೇಕ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮಾಯಾ ಜಾಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ಜೀವನ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೆಂಬುದು ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕರ್ಮಕಾಂಡವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಕಾಯಕವನ್ನೂ ಬಿಡಲೂ ಆಗದ, ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆಗದ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿ ರೈತನ ಬದುಕು ಡೋಲಾಯಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಜಾಗತೀಕರಣದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾರಣವಲ್ಲ; ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಯೋಜನೆ ಕೃಷಿ ನೆಲವನ್ನು ಬಂಜೆಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪಂಡಿತರು ತುಂಬಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಶುಪಾಲನೆ ನಾಶವಾಯಿತು. ಕೃಷಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಾಶವಾದವು. ನೆಲದ ಜೀವಸತ್ವ ಹಾಳಾಯಿತು, ನಿಸರ್ಗದ ಜೀವಸರಪಳಿ ಸಾಕಷ್ಟು

ಹಾನಿಗೀಡಾಯಿತು. ಗುಂಡು ತೋಪುಗಳು ಇಲ್ಲವಾದವು. ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುಂಟೆ ಬೆಂಚೆ ಪೆಂಚೆ ತಲಪರಿಗೆಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾದವು. ಇವುಗಳು ಕೇವಲ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವ ಸಂಕುಲಗಳ ಬದುಕಿನ ಜೀವನಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನುವುದಾದರೆ ಇಂಥ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನಿಸರ್ಗ ವಿರೋಧಿಯೆನ್ನದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನಪದರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ದಂಧೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಸುಬಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಸರ್ಗ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಜೀವನ ಧರ್ಮವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಜನಪದಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಒಂದು ನೆಲಮೂಲ ವಿಜ್ಞಾನ ಇಂದು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪಂಡಿತರ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯಾಧಾರಿತ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಹುನ್ನಾರದಲ್ಲಿ ಅದು ಕಡೆಗಣನೆಗೆ ಒಳಗಾಯಿತು. ಬೃಹತ್ತಿನ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಕನಸಿನ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಈ ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿತು. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗೆ ಮೋಹಿತನಾದ ರೈತ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ. ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ರೈತನ ಭೂಮಿಕಾಣಿಯನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಲಕೊಟ್ಟವು. ಸಾಲ ಪಡೆದ ರೈತ ಬೋರು ಕೊರೆಸಿದ, ತಂತಿಬೇಲಿ ಹಾಕಿದ. ಸಿಕ್ಕ ನೀರಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದ. ಒಂದು ಬೋರು ಹೋಗಿ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಆಗಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಪಾತಾಳಕ್ಕಳಿಯಿತು. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ತತ್ಪಾರವಾದ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ರೈತ ತನ್ನ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಅಸಲಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಸುಸ್ತಿಯ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ರೈತನನ್ನು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುವು. ಹಿಂದೆ ಎಂಥ ಬರದಲ್ಲೂ ರೈತ ತನ್ನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾರದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾಗುವ ದುರ್ಬಲ ಮನಸ್ಥಿತಿಗೆ ಎಂದೂ ಈ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಯುವಕರ ಪಡೆ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ನಗರದ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮಾಸಿಕ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಜೀತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಗುಟ್ಟಾ ಸಾರಾಯಿಗಳ ದುಶ್ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ದುಡಿತದ ನಡುವೆ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಕೊಡುವ ಚಟಗಳು ಇವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಚ್ಚು ಲಾಂಗುಗಳ ಉಪ್ಪಿ ಶಿವು ನಾರಾಯಣರು ಅವರನ್ನು ಸಿನಿಮಾ ಎಂಬ ಭ್ರಾಮಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ರೇಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವವರು ಮುದುಕರು ಕೈಲಾಗದವರು ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿಯ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಾರದ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವವರು. ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹುಡುಗರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಿಕ್ಕಂತೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬೀದಿಗಳು ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿಕಾಯಕದಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಗರದ ಭೂ ಮಾಘಿಯಾ ಜಗತ್ತು ಕಬಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ದಾರುಣತೆಯ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹಠಮುನಿಯಂತೆ ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಕೃಷಿಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತತ್ತರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸಿದರೂ ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಗೆ

ಜೋತುಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ನಡುವೆ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಯೋಗದ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡವರೂ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದು ಕೃಷಿ ಬದುಕು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದೆ. ಇಂಥ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನದ ಹೆಸರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಲವು ಜೈವಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಏಕ ಮಾದರಿಯಂತೆ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲರಾಗಿ ಇದೇ ನಿಜವಾದ ದೇಸಿ ಪದ್ಧತಿ ಎಂದು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತಿರುವ ನೆಲನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತ ಮಾತುಗಳ ಸೂತಕದಲ್ಲಿ ರೈತರನ್ನು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ದಟ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನೆಲಮೂಲ ವಿಜ್ಞಾನವೆಂಬುದು ಎಂದೂ ಏಕಮಾದರಿಯದಲ್ಲ, ಅದರ ಗುಣವೇ ಬಹುತ್ವ ಮೂಲದ್ದು. ಹಾಗೂ ಪ್ರದೇಶನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಜನ್ಯವಾದದ್ದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವಾಗ 'ದೇಸಿ' ಪದವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ದೇಸಿ ಎಂಬುದು ಜನಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಪೂರಕವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಬಳಸುವ ಪದವಲ್ಲ. ಅದು ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪದವಾದರೂ ಅದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತಲೇ ಏಕ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಅನೇಕ ಎಂಬುದನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತನ್ನ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತೀತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಪದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಾಗಲಂತೂ ಅದರ ಬಹುತ್ವದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಣುವಂಥಾದ್ದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಮಲೆನಾಡು, ಅರೆಮಲೆನಾಡು, ಬಯಲು ಸೀಮೆ, ಬೆಂಗಾಡುಸೀಮೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭೂವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಮಳೆ ಬಿಸಿಲಿನ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ವಿಭಿನ್ನವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಆದದ್ದು. ಆದರೆ ಮಲೆನಾಡು ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಏಕಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಕೊಡಗು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಾದರೂ ಅವುಗಳ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳು ಆಯಾ ನೆಲದ ಗುಣವಿಶೇಷತೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಹೀಗಾಗಿ ದೇಸಿ ಎಂಬುದು ಐದು ಮೈಲಿಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಧಾಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅನನ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅನನ್ಯತೆಯ ಅರಿವೆಂಬುದು ಆಯಾ ನೆಲಮೂಲದ ಅನುಭವ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪಾಕಗೊಂಡು ಮೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಕೆರೆ ಬಯಲಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಐದು ಮೈಲಿ ಆಚೆಗಿರುವ ಕುಂಟೆ, ಬೆಂಚೆ, ಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡ ಬಯಲಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ, ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜ, ಬಳಸುವ ಗೋಡುಗೊಬ್ಬರ ಉಪಕರಣ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಕಾಲಮಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಅರಿವಿನ ಪಕ್ಷಿಫಲಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನ. ಇದು ದೇಸಿವಿಜ್ಞಾನ. ಇಂಥ ಅರಿವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇದನ್ನು ಮೂಲ ಬೇರಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಗ್ಗದ ನೆಲಕ್ಕೆ ವೆನಿಲಾ ಹಾಕುವುದು ಮಿಡಿ ಸೌತೆ, ಬೀಟೆ ಹತ್ತಿಯ ಭ್ರಮೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ

ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು ಆಗಬಾರದು. ನಿರ್ದೀಪ ತಳಿಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿರುವ ಬೀಜ ಗೊಬ್ಬರ ಔಷಧಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಜಾಹೀರಾತಿನ ಮೋಸಜಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಡರೈತರು ಹಾಳಾಗಿರುವುದು ಹೀಗೆ. ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷರ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೃಷಿ ಪಂಡಿತರು ಇಂಥ ಹುನ್ನಾರಗಳಿಗೆ ಮುಖವಾಣಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದನೀಯ. ಇದು ತಪ್ಪಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಇವರ ದಂಧಾದುಂಧಿಯ ಆಕ್ರಮಣದಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಜೀವಜಗತ್ತು ರಕ್ಷಿತವಾಗಬೇಕು. ಭೂಮಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ವಂಚನೆಯೆಸಗದಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡ ದೇಶಿಜ್ಞಾನ ಪದ್ಧತಿ ಅಳಿದುಹೋಗಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುತ್ತ ಆ ಪರಂಪರೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಪಂಡಿತರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಮುಖಿಗಳಾಗದೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಳಕೆಯ ಶ್ರಮ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ನೆಲಮೂಲ ತಳಿಗಳ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ದೇಶಿಯ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡು ನೆಲನಿಷ್ಠೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಕಡೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ.

ಇಂದು ದೇಶಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ; ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ; ಸಹಜ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ. ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರೂ ಮಾದರಿಗಳು ಭಿನ್ನ ಎಂಬಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಆಶಯ ಒಂದೇ; ಭೂಮಿಯ ಜೈವಿಕ ಸತ್ವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡದೆ ಉತ್ತು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ತೆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಹಣದ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಸರಳ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದು. ದುರಾಸೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೇ ನಿರಾಶೆಯ ಕೂಪಕ್ಕೂ ಬೀಳದೇ ಸಮಸ್ಥಿತಿಯ ಕೃಷಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಮೂರೂ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ವಿಷ ಉಣ್ಣಿಸುವ ದ್ರೋಹ ಚಿಂತನೆಗೆ ಎಂದೂ ತೊಡಗಿದವುಗಳಲ್ಲ. ನೆಲ, ಜಲ, ಹವಾಮಾನಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಕೃಷಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡವು ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾಶವಾಗದ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಾನಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಮೂರೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗುವುದರಿಂದ ದೇಶಿ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಮೂರು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿ ಕಾಣದೆ ಪರಸ್ಪರ ಬಳಕೆಯ ಪೂರಕ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಈ ಜೈವಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿರುವ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವೂ ಅತಿರೇಕಗಳ ಅವಾಂತರವೂ ಇಲ್ಲದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು

ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದುರಾಸೆಯಿಂದ ಭ್ರಮೆಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತುವ ಪ್ರಮೇಯವಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗದ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಇದಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವೆಂಬುದು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವಲ್ಲ. ನಿಸರ್ಗ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಎರವಾಗದಂತೆ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿಯುವ, ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳುವ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ. ತಾನೂ ಬದುಕಿ ಜೀವಜಗತ್ತನ್ನೂ ಬದುಕಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ನಡೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಜೀವನಮಾರ್ಗ. ಇಂಥ ಒಂದು ಜೀವನ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸದಾ ಹಂಬಲಿಸುವ ಜನಪದ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದೆ. ಅವರ ಎದೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರೂ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪಾರಂಪರಿಕ ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನ ನೆನಪಾಗಿ ನೆಲದ ಕರ್ಮರೂಪಿ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ಓಯಿಸಿಸ್‌ಗಳಂತೆ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಉಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತ ರೈತ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ದೇಸಿಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಅಪಸ್ವರಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು. ಕೃಷಿಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಪುಸ್ತಕ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಜ್ಞಾನ, ವಿಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಕ್ಷರ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಹಾಗನ್ನಿಸುವುದು ಸಹಜ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಕ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರವಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುವ ಇಂಥ ಜಾಡ್ಯ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಚಿಂತನೆ ಇವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದ್ದು ಎನ್ನುವ ಮೇಲರಿಮೆಯ ಭಾವ ಅಕ್ಷರ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರದ್ದಾದರೆ ಅದು ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದರ ಸೂಚನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಮವಸಾನ ವಾಗುವ ಪರಿಪಾಠ ತಪ್ಪಬೇಕು. ಇವುಗಳು ನಮಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಶ್ರಮಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗೆ ಇವುಗಳ ಭಾಜನವಾಗಬೇಕು. ಶ್ರಮಿಕ ಬಹುಸಮುದಾಯಗಳು ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇರ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಜನರ ಬೆವರಿನ ಸಂಪತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ನೈತಿಕ ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇದನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಮುಖಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗೆ ಕೈಚೋಡಿಸಿದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ನೂರಾರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವುದು ಕರ್ತವ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯ ಬಂಧುಗಳು ಒಕ್ಕೂರಲಿನ ಸಹಮತ ನೀಡಿದ್ದು ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾದ ಮೊದಲ ಹಂತ. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ತೇಜಸ್ವಿಯವರು ನೀಡಿದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮರೆಯಲಾರದ್ದು. ಅವರನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಒರಟು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೈದು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಅದು ತೋರಿದ ದಾರಿ

ಶ್ರೀ ಪಡೆ, ಭರಮಗೌಡ, ಶ್ರೀರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾಧಕರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಜಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದರ ಆಸ್ಥೆ, ನೇತೃತ್ವ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿತು. ಗಾಣಧಾಳು, ಪ್ಯಾಟಿ, ಗೆಳೆಯರು ಈ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಶಿಬಿರಗಳ ಹೊಣೆಹೊತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದರು. ಮೊದಲು ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಶ್ರಯ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಆತ್ಮೀಯ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಹಿತಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪುರೇಷೆ ಮಾಡಿದವರು ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ ಅವರು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೊತೆಗೆ ಅನುಭವದ ಜ್ಞಾನ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದು ಬೆಳೆಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಪಡೆ, ಭರಮಗೌಡ, ಶ್ರೀರಾಮರೆಡ್ಡಿ, ಕಳವೆ ಹಾಗೂ ನಾಡಿನ ರೈತಬಂಧುಗಳು. ಎರಡನೆಯ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಥಳ ನೀಡಿದವರು ಸೂರಶೆಟ್ಟಿ ಕೊಪ್ಪದ ಬೈಫ್ ಬಳಗ. ಆ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಆ ಸುತ್ತಲಿನ ರೈತಬಂಧುಗಳು ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗದ ರೈತಬಂಧುಗಳು ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಖಾ. ತಮ್ಮ ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳಿಂದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರು ಕೆ.ವೈ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಕೆ.ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ, ಎಂ.ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ, ಬಿ. ಎಸ್. ಸೋಮಶೇಖರ್, ಡಾ. ರಘುಪತಿ, ಡಾ.ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಡಾ.ಮುರಳಿ, ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ, ದೇರ್ಲ, ಜಿ.ಎನ್. ಮೋಹನ್, ಬಸವರಾಜ ಸಂತೇಶಿವರ, ಶಿವನಹಳ್ಳಿ ರಮೇಶ್, ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ, ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗೆಳೆಯರು. ಶಿಬಿರಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು, ಸಭೆಗಳ ನಡವಳಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಮಾಡಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಶ್ರೀಮತಿ ಸತ್ಯವಾಣಿ, ವಿಜಯ, ಮಂಜು, ಶಂಕರ, ರಾಮಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು. ಶಿಬಿರದ ಆಯೋಜನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ವಹಣೆಯವರೆಗೆ ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ದುಡಿದವರು ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ವಿ.ಎನ್.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಸ್ವಾಮಿ, ಅಶೋಕ ಎನ್. ಚಲವಾದಿ ಅವರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಮತ್ತು ಇಳಾ ಮುದ್ರಣದ ಶ್ರಮಿಕ ಮಿತ್ರರ ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿ ಅವರು, ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಕಾ.ತ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣ, ಜೆ.ಎನ್. ಶಾಮರಾವ್, ಎಸ್.ಐ.ಭಾವಿಕಟ್ಟಿ, ಮುಂತಾದವರು. ಹೀಗೆ ಈ ಕೃತಿಗಳ ರೂಪಣದ ಹಿಂದೆ ನೂರಾರು ಮನಸ್ಸುಗಳ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಆತ್ಮೀಯ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೦೦೮
ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಬಿ.ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ನಮ್ಮ-ನಿಮ್ಮ ನಡುವೆ...

1

‘ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯೋನು ಭಾಳ ಹುಶಾರಾಗಿರಬೇಕಿ, ಅವನ ಕೈನಲ್ಲಿ ಐದು ಉಪಕರಣಗಳಿರುತ್ತೆ. ಎಡಗೈನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಕಾಯಿ ಹಿಡ್ಕೋಬೇಕು. ಬಲಗೈನಲ್ಲಿ ಮೇಣಿಕೋಲು, ಮುಳ್ಳುಕಡ್ಡಿ, ಮೇಣಿಹಗ್ಗ ಹಿಡ್ಕೋಬೇಕು. ಎಡಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕುಂಟೆ ತಾಳು ನೋಡ್ಕೋಬೇಕು. ಬಲಗಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮೇಣಿಕೋಲು ಒತ್ತಬೇಕು. ಮುಳ್ಳುಕಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಬೇಕು. ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ನಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಯಾಮಾರಿದರೆ ಕಳೆ ಕೀಳೋ ಬದಲು ಬೆಳೆನೇ ಕಿತ್ತು ಬರ್ತದೆ!’

ಕುಣಿಗಲ್ ಸಮೀಪದ ಗುಳ್ಳಳ್ಳಿ ಪುರದ ಶಂಕರ್, ಕಳೆಕೀಳಲು ಕುಂಟೆ ಬಳಸುವಾಗ ರೈತರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಇದೆಲ್ಲ ಯಾರು ಹೇಳೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿಮಗೆ’ ಅಂತ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ರೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಅಂದ್ರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾರು? ಅವರ ಪೂರ್ವಿಕರು? ಅವರಿಗೆ...? ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನನ್ನತ್ತ ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ ರೀ. ಇದು ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಜ್ಞಾನ. ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನ. ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಾ ಮಾಡ್ತಾನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಯುತ್ತೇವೆ. ಕಲಿತಿದ್ದನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಅಷ್ಟೇ..’

ಹೀಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ದೇಸಿ ಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ 'ಶಂಕರ್'ನಂತಹವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ದೇಸಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೂ ದಾಖಲಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಇಂಥ ಅಮೂಲ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕುವ, ದಾಖಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ 'ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಸಂಪುಟ' ಮಾಲಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಿರುವ 'ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು' ಕೃತಿ ಈ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವುದು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಅಳಿದು ಹೋಗಿರುವ, ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಉಪಕರಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಬಳಕೆಯನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ತಯಾರಿಸಿದವರ ಮತ್ತು ಬಳಸುವವರ ಅನುಭವಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಓದುಗರು ಉಪಕರಣಗಳ ಮಾಹಿತಿ ತಿಳಿಯುವ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮರುನಿರ್ಮಿಸಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ಆಶಯ.

ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯಕಾರಣಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂಥ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿ, ಇಷ್ಟೆನಾ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು? ಎಂದು ಹುಬ್ಬೇರಿಸಬೇಡಿ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳ ವಿಸ್ತಾರ ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು 'ಸಮಗ್ರ'ವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಇತಿ ಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ' ದಾಖಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ದೇಸಿ ಉಪಕರಣ ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆಯಷ್ಟೇ !

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

ದೇಸಿ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೆರವಾದವರು ಹತ್ತಾರು ಸ್ನೇಹಿತರು. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು, ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ರೈತರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಆರ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ, ಹೊಂಬಳದ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು-ತುಮಕೂರು ಗಡಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ಕೃಷಿಕ ಶಿವನಾಪುರ ರಮೇಶ್‌ಗೆ, ಕುಣಿಗಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರೈತ ಗುಳ್ಳಳ್ಳಿಪುರದ ಶಂಕರ್ ಮತ್ತು

ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕನಾಯ್ಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗಾಣಧಾಳಿನ ರೈತರಾದ ದಾಸೇಗೌಡ, ಗಿರಿಯಣ್ಣ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಅನೇಕ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಇಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಾಣೆಯಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲೇ ದಾಖಲಾಗಿವೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಪುತ್ತೂರಿನ 'ಅಡಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆ'. ಪತ್ರಕರ್ತ 'ಶ್ರೀ' ಪಡ್ರೆಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಪತ್ರಿಕೆ ಉಪಕರಣ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ನೆರವು ನೀಡಿತು. ಮಾಹಿತಿ ಬಳಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ 'ಶ್ರೀ' ಪಡ್ರೆಯವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಗುರುಗಳಾದ ಹಿರಿಯ ಪತ್ರಕರ್ತ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ, ಪತ್ರಕರ್ತ ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತ ಗೆಳೆಯರಾದ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಹೊರಬೈಲು, ಕಿಶನ್ ರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಮತ್ತಿಗಾರ ನಾಗರಾಜ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ, ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲ ಗೆಳೆಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಚಿತ್ರಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಮಾಹಿತಿಗೆ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಕಲಾವಿದ ಮಿತ್ರ ಮಂಡ್ಯದ ಅಮೂರ್ತ ಆರ್ಟ್‌ನ ಸೋಮವರದ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಪುಸ್ತಕದ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಇಳಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್‌ನ ಮಾಲೀಕರಾದ ಗುರುಮೂರ್ತಿ, ಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸಕಾರ ಕೃಷ್ಣೋಜಿರಾವ್(ಕಿಟ್ಟಿ) ಹಾಗೂ ವೆಂಕಟೇಶ್‌ಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಪುರಾತನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ನೀಡಿದ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಸುಜ್ಞಾನ ಮೂರ್ತಿಯವರಿಗೆ, ವ್ಯವಸಾಯ ಕೈಪಿಡಿ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಕೃಷಿ ಪಂಚಾಗ ನೀಡಿದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗಾಂಧಿ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥಪಾಲಕ ಮಂಜುನಾಥ್ ಅವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಾ, ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ ನಿಮಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

೨೨ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ, ೨೦೦೮

-ಗಾಣಧಾಳು ಶ್ರೀಕಂಠ

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೧

- 1 ಉಳುಮೆ, ಬಿತ್ತನೆ ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಉಪಕರಣಗಳು ... ೧
ನೆಗಿಲು
ಕೂರಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯ
ಕುಂಟೆ ಪ್ರಪಂಚ
ನೆಲ ಹರಗುವ ಕೊರಡು, ಹಲುಬೆ
ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆಯ ಬೀಜದ ಬಟ್ಟಲು, ಜಡ್ಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೨

- 1 ತಟ್ಟೆ, ಬುಟ್ಟಿ, ಪುಟ್ಟಿ ಮಂಕರಿ ... ೧೮
ತೂರುವ ತಟ್ಟೆ, ಹೂರುವ ಬುಟ್ಟಿ, ಪುಟ್ಟಿ,
ಕೋಳಿ ಮುಚ್ಚುವ ಪಂಜರ, ಕುಕ್ಕಿ, ಕಲ್ಲಿ, ದರಕಿನ ಕಲ್ಲಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೩

- 1 ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಉಪಕರಣಗಳು ... ೨೫
ರಾಶಿ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಗುಂಡು, ಮೇಟಿ, ಹಗ್ಗ, ರಾಶಿಕುಂಟೆ,
ಮೆಟ್ಟು ಅಥವಾ ಮಂಚ, ಗಾಣ(ಎಣ್ಣೆಗಾಣ, ಕಬ್ಬಿಣ ಗಾಣ),
ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು, ಒರಳು, ಒನಕೆ, ಮೂಗುಜರಡಿ,
ಸಣ್ಣಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ, ದಪ್ಪ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾರೆ,
ಜೇನು ತೆಗೆಯುವ ಉಪಕರಣ

ಅಧ್ಯಾಯ ೪

- 1 ಸಾಗಾಟದ ಉಪಕರಣಗಳು ... ೪೧
ಗಾಡಿ(ಬಂಡಿ ವೈವಿಧ್ಯ); ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿ, ಹಲಗೆ ಗಾಡಿ,
ಅಮಲ್ದಾರ ಗಾಡಿ, ಚೋಟಗಾಡಿ, ಕೈಗಾಡಿ,
ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಾಡಿ, ಗೆರೆಸ (ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸುವ ಗಾಡಿ),
ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿ

ಅಧ್ಯಾಯ ೫

- 1 ನೆಲ ಬಗೆಯುವ ಉಪಕರಣಗಳು
ಹಾರೆ, ಕೋಲು ಹಾರೆ, ಹೊಸ ಹಾರೆ
ಗುದ್ದಲಿ, ಸವ್ವೆ ಗುದ್ದಲಿ, ಪಾತಿ ಗುದ್ದಲಿ
ಸಲಿಕೆ ವೈವಿಧ್ಯ, ಪಿಕ್‌ಸಿ

... ೫೬

ಅಧ್ಯಾಯ ೬

- 1 ಕೊಯ್ಲು ಉಪಕರಣಗಳು
ಮಚ್ಚು, ಕುಡುಕೋಲು, ಗರಿಕುಡುಕೋಲು,
ಹರಿವಾಳೆ, ಕೊಡಲಿ, ಕತ್ತಿ, ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ,
ಸೊಪ್ಪು ಕತ್ತಿ, ಹಾಯ್ಗತ್ತಿ, ಅಂಡುಗೊಕ್ಕೆ, ಸೊಪ್ಪುಗತ್ತರಿ

... ೬೨

ಅಧ್ಯಾಯ ೭

- 1 ಜಾನುವಾರು ಮತ್ತು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉಪಕರಣಗಳು
ಕಚ್ಚಲು ಬೇಲಿ, ಚಿಲಕ, ಮೂಗುದಾರ, ಬಾರುಕೋಲು,
ಕೊರಳ ಗಂಟೆ, ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ, ಗೌಸು, ಕೋಡ ಅಣಸು,
ಕೋಡು ಗೆಜ್ಜೆ, ದೊಗ್ಗಾಲು, ಬಾಯಿಕುಕ್ಕೆ,
ಹಾಲಿನ ಕ್ಯಾನು, ಕಡಗೋಲು(ಮಂತು),

... ೮೪

ಅಧ್ಯಾಯ ೮

- 1 ಜಲ ಪರಿಕರಗಳು
ಏತ, ಕಪಿಲೆ
ಅಡ್ಡೆ, ಚೊಟ್ಟಿ
ಅಡಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಚಿಳ್ಳಿ
ಪರ್ಷಿಯನ್ ಚಕ್ರ
ಬೇರ್ಕಾಡಿ ರಾಟೆ
ಜಲಮಟ್ಟಿ ದರ್ಶಕ

... ೯೮

ಅಧ್ಯಾಯ ೯

- 1 ಏಣಿ, ಪೊರಕೆ, ಕಣಜ ಅಳತೆ ಉಪಕರಣಗಳು
ಕಾಲೇಣಿ, ಗಿಡದ ಏಣಿ, ಬವಣೆ ಏಣಿ,
ಕಣಜದ ಏಣಿ, ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ಈಚಲು ಪೊರಕೆ,
ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ಬಂದ್ರೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬರ್ದು,
ಎಳ್ಳುಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ಕಣಗುಡಿಸುವ ಪೊರಕೆ,
ಸೇರು, ಅಚ್ಚೇರು, ಪಾವ್ಲು, ಚಟಾಕು, ಗಿದ್ದು, ಬಳ್ಳ

... ೧೦೯

ಅಧ್ಯಾಯ ೯

- 1 ಧಾನ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಬೆಳೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಉಪಕರಣಗಳು
ಕಲೆಂಬಿ, ಪಳತ, ಮಡಕೆ ಸಾಲು, ಬಿದಿರು ಅಂಟು,
ಹಕ್ಕಿಪಿಕ್ಕಿ ಓಡಿಸುವ ರಾಟೆ, ನೀರ ಲೊಟ್ಟಿ, ಕವಣೆ,
ಮಂಚಕೆ, ಅಜ್ಜನ ಕೋಳಿಗೂಡು, ಕೂಳಿ(ಮೀನಂಡೆ)

... ೧೧೭

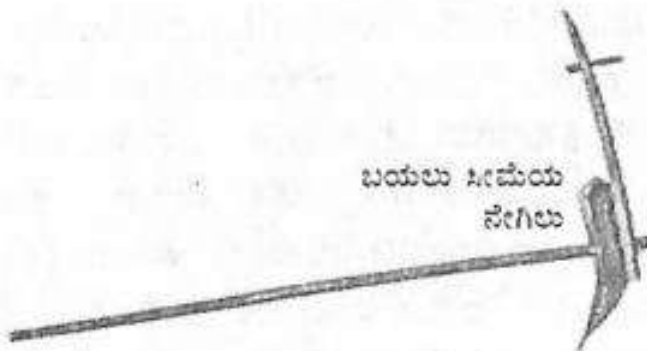
೧ ಉಳುಮೆ, ಬಿತ್ತನೆ, ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಉಪಕರಣಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿಧ್ಯರೂ ಉಳುಮೆ, ಬಿತ್ತನೆ, ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಉಪಕರಣ ಬಳಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಹೆಸರು ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದೇ ವಿನಃ, ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ, ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸ್ಥರ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ನೇಗಿಲು ಎಂದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಡಿಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನೇಗಿಲು

ಮನುಷ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಭೂಮಿ ಬಗೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮರದ ಕವಲೇ ಮೊದಲ ನೇಗಿಲು. ಈ ನೇಗಿಲಿನ ವಿಚಾರ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಬಲರಾಮನ ಆಯುಧವಾದರೆ, ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಸೀತೆ ಜನನ 'ನೇಗಿಲಿನಿಂದಲೇ'.

ನೇಗಿಲು ಉಳುಮೆ ಉಪಕರಣ. ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಮುನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲು ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಕಡೆ ದೇಸೀ ನೇಗಿಲ ಬಳಕೆಯಿದೆ.



ಈ ದೇಸೀ ನೇಗಿಲ ಚೂಪಾದ ತುದಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಳ(ಗುಳ) ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕುಳ ನೆಲವನ್ನು ಕೊರೆದು ನೇಗಿಲು ಚಲಿಸಲು ಹಗರು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ನೇಗಿಲನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಜೋಡೆತ್ತು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



ನೇಗಿಲು ಹರಗುವುದಕ್ಕೂ, ಸೈ ಬಿತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಸೈ, ಉಳುಮೆಗೂ ಸೈ

ನೇಗಿಲು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂಗುಣ, ಬೆಳೆ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೇಗಿಲು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ, ಕರಾವಳಿ, ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾತುಕೋಳಿ ಕಾಲಿನ ಆಕಾರದ ನೇಗಿಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯಲು ಕೆಸರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೇಗಿಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಳವಾದ ಉಳುಮೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ನೇಗಿಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೇಗಿಲು ಇಡಿಯಾಗಿ ಒಂದೇ ಉಪಕರಣ. ಆದರೆ ಅದರ ಭಾಗಗಳಾದ ಬಾಳು, ಹಿಡಿಕೆ, ಈಸು, ಕುಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೊಗ, ಚಿಟಕೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಳು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಇನ್ನುಳಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟರೆ, ಗುಳ(ಕುಳ) ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಭಾಗ. ಈಸು ನೊಗದಿಂದ ನೇಗಿಲನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಸಾಧನ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ನೇಗಿಲನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ಭಾಗವೇ ಹಿಡಿಕೆ. ನೇಗಿಲು ಮತ್ತು ನೊಗಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದೇ 'ಈಸು'. ಇದು ೩ ರಿಂದ ೪ ಮೀ. ಉದ್ದ, ೫ರಿಂದ ೧೦ ಸೆಂ.ಮೀ ದಪ್ಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಳ(ಗುಳ)

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳುವ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ. ನೇಗಿಲಿನ ಬಾಳು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗಡಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಕುಳದ ಒಂದು ತುದಿ ಚೂಪಾಗಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕುಳ, ಬಾಳು ಜೊತೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅರ್ಧ ಉಂಗುರದಾಕಾರದ ಎರಡು ಬಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಜಿಗಣೆ ಮತ್ತು ಮೊಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕುಳ ಸವೆದಂತೆ ಈ ಆದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಾಗ ಈ ಎರಡನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಹಾಗೆ ಈ ಕುಳದ ಉದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ೬೦ ರಿಂದ ೭೦ ಸೆಂ.ಮೀ ಮತ್ತು ದಪ್ಪ ೨ ಸೆಂ.ಮೀ, ೫ ರಿಂದ ೭ಸೆಂ.ಮೀ ಅಗಲ. ಇದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಬಳಸುವ ಬಗೆ

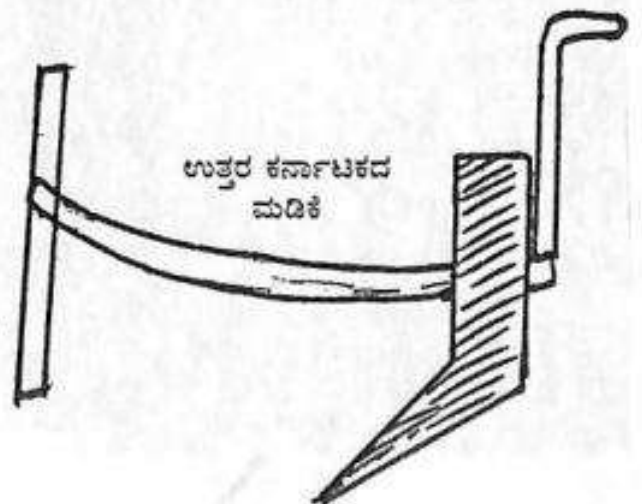
ನೇಗಿಲಿಗೆ ನೊಗ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವಿಮಾನ ಗಾಳಿ ಸೀಳಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಂತೆ ನೇಗಿಲು ಕೂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ವಿ' ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೀಳುತ್ತದೆ. ಉಳುಮೆ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಗೂ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಂದು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಆಳವಾಗಿ, ಕೆಲವೊಂದಕ್ಕೆ ತೇಲಿಸಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಳವಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವವರು ನೊಗವನ್ನು 'ಈಸಿನ' ಕೆಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ(ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ) ನೊಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆಳ ಬೇಡ ಎಂದಾಗ ಅದೇ ನೊಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನೊಗವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದರೂ ಆಳವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. 'ಅದೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಕಣ್ಣಳತೆ ಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಂತ ಹೇಳಕಾಗಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕು ಎಂದರೆ ಆಗ ಈಸಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಮಡಗಿ, ಒಸಿ ಭಾರ ಹಾಕಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡ್ತೀವಿ ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಶಿವನಹಳ್ಳಿಯ ರೈತ ಗಿರಿಯಣ್ಣ.

ಒಂದು ಜೊತೆ ಎತ್ತುಗಳು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಎಕರೆಯಿಂದ ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಹೊಲವನ್ನು ಉಳುತ್ತವೆ. ಮರದ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಹೂಡುವ ನೊಗದ ಉದ್ದಳತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆರೆದ ಸಾಲಿನ ಅಗಲಳತೆಯ ನಾಲ್ಕುಪಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನೇಗಿಲು ತೆರೆದ ಸಾಲಿನ ಅಗಲಳತೆ ೩೦ ಸೆ.ಮೀ ಇರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಮಡಿಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಳುಮೆಗೆ ಬಳಸಿದರೆ, ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಹದ ಮಾಡಲು ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಟನ್‌ಗಟ್ಟಲೇ ತೂಗುವ ಮಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಕೈನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದೆತ್ತುವಷ್ಟು ಹಗುರವಾದ ಮಡಿಕೆಗಳೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಂತೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಿಲು, ಯಂತ್ರಗಳ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾಗಿವೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಡಿಕೆ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ನೇಗಿಲ (ಮಡಿಕೆಯ)ನ್ನು ವಿವಿಧ ಉಳುಮೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಮಡಿಕೆ, ಆರು ಎತ್ತಿನ ಮಡಿಕೆ, ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಮಡಿಕೆ, ರಂಟೆ ಮಡಿಕೆ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮಡಿಕೆ, ಬೀಜ ಮಡಿಕೆ ಎಂದು ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಮಡಿಕೆ ಯಂತಹ ದೊಡ್ಡಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದು ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಂತಿದ್ದು ಈಗ ಕೇವಲ ರಂಟೆ ಮಡಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾರಣ



ಗೊಬ್ಬರ ಉದುರಿಸುವಾಗ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮರದ ನೇಗಿಲನ್ನು ಬಿತ್ತಲು ಬಳಸುವಾಗ ನೇಗಿಲಿನ ಬಾಳಿಗೆ ಎಳೆಸಡ್ಡೆ ಕಟ್ಟಿ, ಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ನೇಗಿಲಿನ ತೆರೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಲು ಈಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದುಕಬ್ಬಣದ ಪಟ್ಟಿ ಬಡಿದು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ತೂತು ತೆಗೆದು ಸಡ್ಡೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಹರಗುತ್ತಾರೆ.

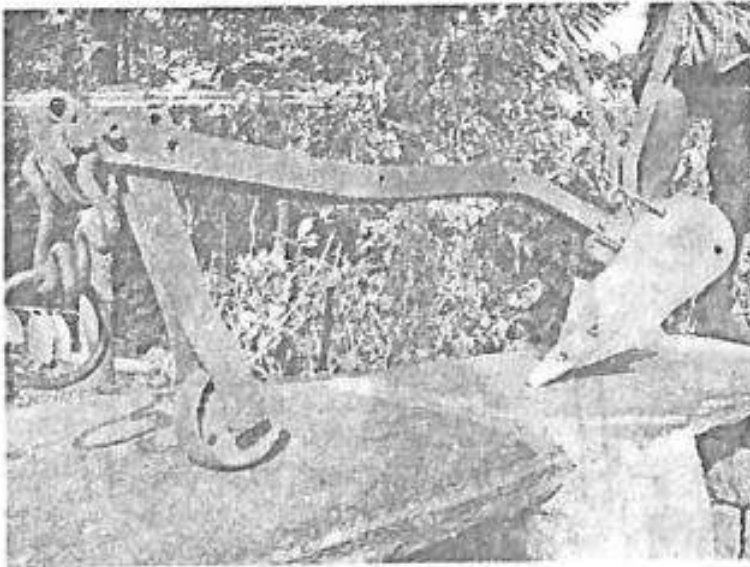


ನೆಲ ಹರಗುವ ನೇಗಿಲು

ಅದೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ನಂತರ ಬಂದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಸಾಲುಗಳ ನಡುವೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಮರು ಬಿತ್ತನೆ ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೇವಲ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೊಡೆಯುವಂತಹ ಚಿಕ್ಕ ಮಡಿಕೆ ಬಳಸಿ ಬೀಜ ಹುಟ್ಟದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬೀಜ ಮಡಿಕೆಯಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನೆಲ ಹರಗಲು

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲು ಬಳಸಿ ನೆಲ ಹರಗುತ್ತಾರೆ. ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುಂಟೆಯಿಂದ ಹರಗಿ ಹದ 'ಗೊಳಿ' ಸುತ್ತಾರೆ. ಎರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲಿನ ಉಳುಮೆ ಮಾಡದೇ ಆಳವಾಗಿ ಹರಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿದರೆ ಬೇಸಾಯದ ಮಿರ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ರೈತರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೇಗಿಲು ಬಳಸುವ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಗುತ್ತಾರೆ.



ಕಬ್ಬಣದ ಮಡಿಕೆ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೆಲ ಹರಗಲು ಕಬ್ಬಣದ ಮಡಿಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ

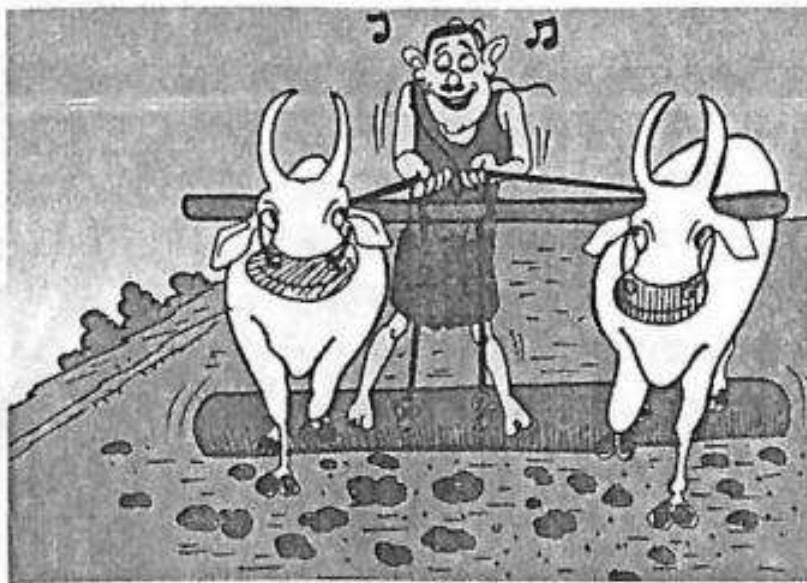
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನೆಲ ಹರಗಲು ಕಬ್ಬಣದ ಮಡಿಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ

ಆಳದವರೆಗೂ ಇಳಿದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಈ ಕಬ್ಬಿಣ ಮಡಿಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಮಡಿಕೆಗೆ ಮಜಬೂತ (ಗಟ್ಟಿ) ಎನಿಸುವ ಎರಡು ಹಿಡಿಕೆ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರುವ ಮಡಿಕೆ ಎಡ ಬಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ಕೊಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಡಿಕೆಯ ಮುಂದೆ ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದನೆಯ ದಪ್ಪ ಸಲಾಕೆ, ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಉರುಳಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಒಂದು ಚಕ್ರ ಜೋಡಣೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಡಿಕೆಗೆ ಆರು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೂಡಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ ತಳದಲ್ಲಿರುವ ಜೇಕಿ(ಕೂಳೆ)ನಂತಹ ಕಸ,ಕಡ್ಡಿ, ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೆಸೆದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು, ಜೊತೆಗೆ ಪೆಂಟಿ-ಪೆಂಟಿ(ಹೆಂಟಿ ಹೆಂಟಿಯಾಗಿ)ಮಣ್ಣು ತಳ ಮೇಲು ಮಾಡುವುದು. ಈಗ ಈ ಮಡಿಕೆಯ ಬಳಕೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಡಿಕೆಗಳು ಈಗಲೂ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಹೆಂಟಿ ಒಡೆವ ಉಪಕರಣಗಳು

ಒಂದು ಹದ ಮಳೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿ ಹಸನಾಗಲೆಂದು ಗೊಬ್ಬರ ಹರಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಕತ್ತೆ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆಗಳ ಮಂದೆಯನ್ನು ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಓಡಾಟದಿಂದ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲ್ಮೈ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಸಡಿಲ ಮಾಡಲು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಹೆಂಟಿಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರಗಲು ಬಿಡೋಣವೆಂದರೆ, ಅವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕರಗಲು 2 ರಿಂದ 4 ತಿಂಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಹೆಂಟಿಗಳನ್ನು ಪುಡಿ ಮಾಡಲು ಅನೇಕ ಉಪಕರಣಗಳು ಹಿಂದೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.



ಕೊರಡು/ಡೋಣೆ



ಮರದ ತೋಲೆ

ಮರದ ತೋಲೆ

ಇದು ಭಾರ, ದಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದವಾದ ಮರದ ತುಂಡು. ಈ ಮರದ ತುಂಡಿನ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳೆಗಳಿಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಹೆಂಟೆಗಳಿರುವ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಕೊರಡನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ತೋಲೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಹೆಂಟೆ ಪುಡಿಯಾಗುವ ಜೊತೆಗೆ, ಎತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಬೇಸಾಯದ ಉಪಕರಣದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಕುಳಿತು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗುಳ್ಳೆ ಪುರದ ರೈತ ಶಂಕರ್.

ಕೊರಡು/ಡೋಣಿ

ಇದು ಪೊಳ್ಳಾದ, ಅರ್ಧಗೋಲಾಕಾರದಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಮರದ ಕೊರಡು. ಇದನ್ನು ಕೊರಡು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಗನಿ ಮರದ ತುಂಡು ಅಥವಾ ಎರಡು ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಧ ಗೋಲಾಕಾರದಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಉಪಕರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಮರದ ತುಂಡಿನ ಉದ್ದಳತೆ, ೨ ರಿಂದ ೩ ಮೀ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ ಪೋಣಿಸಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕೊರಡನ್ನು ನೊಗಕ್ಕೆ ಹೂಡಿ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ಎಳೆಸುವುದುಂಟು. ಹೆಂಟೆಗಳು ಅರ್ಧ ಗೋಲಾಕಾರದ ಮಧ್ಯೆ ಸತತವಾದ ಘರ್ಷಣೆ, ತಿಕ್ಕಾಟದಿಂದ



ಕೊರಡು/ಡೋಣಿ ತಯಾರಿ

ಪುಡಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕುಂಟೆಯಿಂದ ಹರಗುವ ಮುನ್ನ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊರಡನ್ನು ತಿಕ್ಕುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿ ಉಳುಮೆಯಾದ ನಂತರ ಹೆಂಟಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಚಿನ್ನಿಕಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಕಪ್ಪ ಪೂಜಾರ್ ಅವರು ಈ ಕೊರಡನ್ನು ಇಂದೂ ತಾವು 'ನೆಟ್ಟಿರಾಗಿ' ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಮುನ್ನ ಭೂಮಿ ಹರಗಲು ಕೊರಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಿತ್ತನೆ ನಂತರ, ತೆಂಡೆಗಳು ಒಡಮೂಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಮೇಲೂ ಕೊರಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೊರಡು ಬಳಕೆ ಚಿನ್ನಿಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಉಪಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅರಿತಿರುವ ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹೊಸಪಾಳ್ಯ.

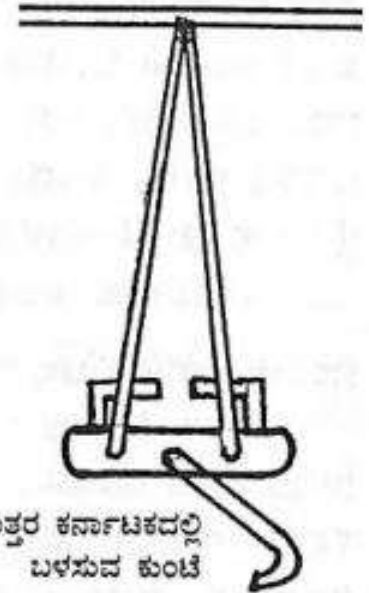
ಕುಂಟೆ ಪ್ರಪಂಚ

ಜಮೀನಿನ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಳಮೇಲು ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನವೇ ಕುಂಟೆ. ಈ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾನ. ಆಯಾ ಕುಂಟೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ತಾಳಗಳು (ಹಲ್ಲು), ತಲುವು (ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರುವ ಕಬ್ಬಿಣ ಮೊನಚು) ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಕುಂಟೆಗಳು ಎರಡು ಈಸು (ಉದ್ದನೆಯ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಬ), ಒಂದು ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಆಯಾ ತಾಳುಗಳ ಅಳತೆಗೆ ಹರಿತವಾದ ಕಬ್ಬಿಣ ಹಾಗೂ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಲಗು ಜೋಡಿಸಿ ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಒಣ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ನೆಲ ಹರಗಲು, ಹದ ಮಾಡಲು, ಮಣ್ಣು ತಳಮೇಲಾ ಗಿಸಲು... ಕುಂಟೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

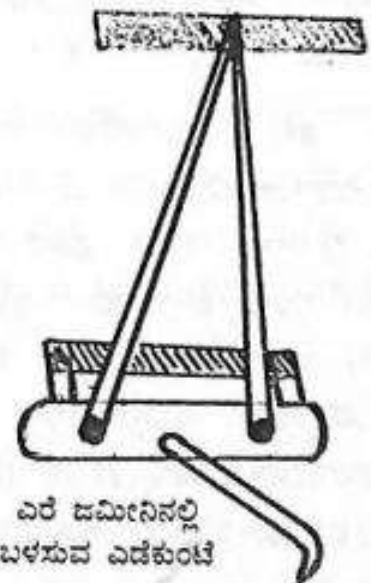
ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ಮಲೆನಾಡು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಟೆಗಳ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ತರಹದ ಕುಂಟೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೈತ ಶಂಕರ್.

ಎಡೆ ಕುಂಟೆ

ಎರೆ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಡೆಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಕುಂಟೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ನಾಜೂಕಿನ ಕುಂಟೆಯಾದ ಇದು ಒಂದು ಅಡಿ ಉದ್ದ



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕುಂಟೆ



ಎರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಎಡೆಕುಂಟೆ

ಹಾಗೂ ಆರು ಕೆ.ಜಿಯಷ್ಟು ತೂಕವಿರುತ್ತದೆ(ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚೌಕ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟಕೋನಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಕತ್ತಿದ ಮರದ ತುಂಡು ಸುಮಾರು ೩ ರಿಂದ ೬ ಅಡಿ ಉದ್ದ ೧೫ ಅಂಗುಲ ಅಗಲ ಮತ್ತು ೩೪ ಇಂಚಿನಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ). ಎರಡು ಎತ್ತಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ನೋಗಕ್ಕೆ ಇಂತಹ ಮೂರು ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕುಂಟೆಯ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳು. ಆ ಹಲ್ಲುಗಳ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮೊನುಚಾದ ಅಲಗು, ಆ ಅಲಗಿನ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳು ಪಾರಾಗುವಂತೆ ಖಾಲಿ ಜಾಗ(ಗ್ಯಾಪ್) ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದುವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಅಲಗಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ ಖಾಲಿ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳು ಪಾರಾದರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದಿಂಚು ಕರಿಕೆ ಕಸಗಳು ಉಳಿಯದಂತೆ ಅಲಗು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಮಣ್ಣು ಸಡಿಲಗೊಂಡು ಬೇರುಗಳು ಹಬ್ಬಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಈ ಕುಂಟೆಯಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬೆಳೆ ಚಿಕ್ಕಟಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ರೈತ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೆ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾಗುವ ಎತ್ತುಗಳು ಹೆಚ್ಚೆ ತಪ್ಪಿದರೆ ಗರಿಕೆ ಹರಿಯುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಬೆಳೆಗಳೆ ಹರಿದು ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಾಳ್ಮೆ ಇಲ್ಲದ ರೈತರು ಈ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬದಲಿಗೆ ಬೆಳೆಯ ಪಕ್ಕದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಕುಂಟೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಚಿಪ್ಪುಕುಂಟೆಗಳು

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆಕುಂಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮಂದವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪೈರುಗಳನ್ನು ತೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡಲು ಚಿಪ್ಪು ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರ ತರಹದ ಕುಂಟೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಕಡಿಮೆ.

ಸಸಿ ಎತ್ತರ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂತಹ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಪೈರು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಾಗ ಕುಳ ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆ ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಂದೊಂದು ಕುಳಕ್ಕೆ ಒಂದು 'ಚಿಪ್ಪು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾಲ್ಕು ಕುಳ ಬಳಸಿದರೆ ನಾಲ್ಕು ಚಿಪ್ಪಿನ ಕುಂಟೆ, ಎರಡು ಬಳಸಿದರೆ ಎರಡು ಚಿಪ್ಪಿನ ಕುಂಟೆ, ಆರು



ಎರಡು ಚಿಪ್ಪಿನ(ತಾಳುಗಳ) ಕುಂಟೆ

ಬಳಸಿದರೆ ಆರು ಚಿಪ್ಪಿನ ಕುಂಟೆ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

'ಕುಂಟೆ ಬಳಸಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದರೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಬೇಸಾಯ ಪರಿಣತ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗುಳ್ಳಳ್ಳಿ ಪುರದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರೈತ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ. ಕುಂಟೆ ಬಳಸುವವನಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆ ಇರಬೇಕು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಾಗಿರಬೇಕು.



ಕಳೆ ಕೀಳುತ್ತಿರುವ ಕುಂಟೆ

ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಲಗೈಲಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸ ಬೇಕು, ಎಡ-ಬಲದ ಚಿಪ್ಪು(ಕುಳ) ಗಳನ್ನು ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಊರಬೇಕು, ಬೇಡವಾದ ಕಡೆ ತೇಲಿಸಬೇಕು. ಎತ್ತುಗಳು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದಾಗ ಬಲಗೈನಲ್ಲಿನ ಮುಳ್ಳುಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆ ಪೈರು ಎಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಒತ್ತಬೇಕು. ಕಳೆ ಇದ್ದಕಡೆಗೆ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಯುಬೇಕು. ಪೈರು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯಬಾರದು ಇಂಥ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸುವಂತಹ ರೈತನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಆ ಇಬ್ಬರು ರೈತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

'ಭೂಮಿಗೆ ಗಾಯ ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣು ಪೈರಿನ ದಡಕ್ಕೆ ದಂಡೆಯಾಗಿ ಬಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಬೇಸಾಯ ಚಂದಕ್ಕಾಯಿತು ಎಂದು ಅರ್ಥ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಳ್ಳು(ಜಾಲರಿಯಂತೆ)ಮಾಡಿದರೆ ಪೈರಿನ ಸಾಲಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಸೇರಿ, ಪಕ್ಕದ ಸಾಲು ನೀರಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪೈರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ.

ಹೆಚ್ಚು ಪೈರು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಬೆಳೆದಷ್ಟು ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೈರು ತೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡಲು ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೈತ ಶಂಕರ್. 'ದುಡಿಯುವವನು ಒಬ್ಬ, ತಿನ್ನುವವರು ಆರು ಮಂದಿಯಾದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಾದರೆ ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ, ಬಟ್ಟೆಗಾದರೆ ಸೂರಿಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ, ಅದೇ ರೀತಿ ಪೈರುಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಾರದು ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಶಂಕರ್ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಟೆಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ; ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ, ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ, ರಂಟೆ ಕುಂಟೆ, ಐದು ಗೇಣಿನ ಕುಂಟೆ, ಎಡೆ ಕುಂಟೆ, ದಳೆ ಕುಂಟೆ, ಬೋದು ಕುಂಟೆ, ಜಂಶು ಕುಂಟೆ, ರಾಶಿ ಕುಂಟೆ ಹೀಗೆ ತರಹವಾಗಿ ಕುಂಟೆಗಳಿದ್ದು ಕೆಲವೊಂದು ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನವ ಚಾಲಿತವಾಗಿವೆ. ಹತ್ತು

ಎತ್ತಿನಿಂದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ, ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ ಹಾಗೂ ರಂಟೆ ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಜಾಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದಲೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕುಂಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ತಾಳನ್ನು ಜಾಲಿ ಮರ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾಳುಗಳು ೪೦ ರಿಂದ ೬೦ ಸೆ.ಮೀ ಉದ್ದವಾಗಿವೆ. ಮರದ ತಾಳು ಗೋಲಾಕಾರವಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಳೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಳೆಗಳು ಕುಡವನ್ನು ಅಲುಗಾಡದಂತೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ತಾಳಿನ ಸವಕಳಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಹೆಗ್ಗುಂಟೆ

ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಹೆಗ್ಗುಂಟೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇದು ಕುಂಟೆಗಳೆಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡದು. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಡಕುಂಟೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯಾದಾಗ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿನ ತೇವಾಂಶ ಹಾಳಾಗದಂತೆ ಭೂ ಮುಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಲು ಈ ಉಪಕರಣ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣದ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಒಂದೂವರೆಯಿಂದ ಎರಡು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುವರೆ ಅಂಗುಲ ದಪ್ಪದ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗೆ ತಳದಲ್ಲಿ ಎರಡು ನೇರ ಅಥವಾ ಒಳಬಾಗಿದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಲ್ಲುಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊರೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿವೆ.



ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ನೊಗ

ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ

ಸುಮಾರು ೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಕುಂಟೆ ಈಗ ರೈತ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮಾಯ ವಾಗಿದೆ. ಕುಂಟೆ ನಾಲ್ಕು ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಭಾರವಾಗಿದ್ದುದೇ ಈಗ ಮಾಯವಾಗಲು ಕಾರಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೈತರು.

ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಜಮೀನು ಹರಗಲು ಹತ್ತು ಎತ್ತು ಹಾಗೂ ಎಂಟು ಜನರು ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ಕುಂಟೆ ಕಾಣೆಯಾಗಿದೆ. ಬದಲಿಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ನೊಗ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅದರ ಉದ್ದವೇ ೧೫ ಅಡಿ ಇದೆ. ಒಣ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಂಟೆಯಿಂದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಡಿ ಆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಜೇಕಿ(ಕೂಳೆ)ನ ಕಳೆಯಂತಹ ಕಸಗಳನ್ನು ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿರುಗ ಮರುಗ(ತಳಮೇಲು)ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಈ ಕುಂಟೆಯಿಂದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕುಂಟೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಿರೇಅರಳಿಹಳ್ಳಿಯ ತೋಟಪ್ಪ ತಳವಾರ 'ಈಗಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಆ ತಾಕತ್ತು ಇಲ್ಲ ಜೊತೆಗೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದೀಗ ಮಾಯ ಆಗುತ್ತಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ

ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ ಮೂಲೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆಯ ಅರ್ಧ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಶೇಂಗಾ ಹರಗಲು, ಮಡಿಕೆ ಹೊಡೆದ(ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದ) ಹೊಲವನ್ನು ಹರಗಲು, ಮಾಗಿ ಮಾಡಲು ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ಉಪಕರಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.



ನಾಲ್ಕು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆಯ ತಾಳು

ರಂಟೆ ಕುಂಟೆ

ಮಳೆಯಾದ ನಂತರ ಹಾಗೂ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ರಂಟೆ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದು ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಈ ಕುಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ ತಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣ್ಣು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಗಿ ಉಳುಮೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೀಟಗಳ ಮೊಟ್ಟೆ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬೆಂದು ನಾಶವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ ಈ ರಂಟೆ ಕುಂಟೆಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕರಣ ಬಳಸಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕೂರಿಗೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಊರಲು ಸರಳವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜೋಳ, ತೊಗರಿ, ಸಜ್ಜೆ, ಎಳ್ಳಿನಂತಹ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವ ಕೂಳೆ(ಕೋಲಿ)ಗಳನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಈಗಲೂ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



ಐದು ಗೇಣಿನ ಕುಂಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ಅಲುಗುಗಳು

ಐದು ಗೇಣಿನ ಕುಂಟೆ

ಇದು ಕೂಡ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಉಳಿಮೆ ವಸಾಡುವಂತಹ ದ್ವಾದ್ವಿಧ ಅಷ್ಟೊಂದು ಭಾರವಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಬೇವಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಕುಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಕೂರಿಗೆ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋದಂತೆ ಈ ಕುಂಟೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲು

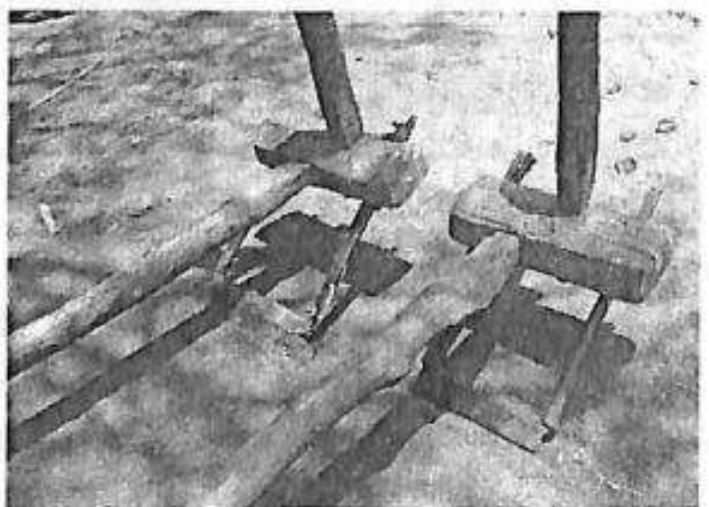
ಹಾಗೂ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಬೇರು ಸಮೇತ ಹೊರ ಹಾಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಳಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕುಂಟೆಯ ಅಲಗಿನಲ್ಲಿ (ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ) ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಳೆಗಳ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕೀಳಲು ರೈತ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದಲೇ ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ದಳೆ ಕುಂಟೆ

ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಮಳೆ ನೀರು ನಿಲ್ಲಲೆಂದು ಅಡಿಗೊಂದರಂತೆ ಆಜೂ ಬಾಜು ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ, ಬೆಳೆಗಳ ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಈ ಕುಂಟೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಸಿಂಬೆ ಸುತ್ತಿ ಮಧ್ಯದ ಮಣ್ಣು ಪಕ್ಕದ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬೇರುಗಳು ಹೊರ ಕಾಣದಂತೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಈಗಲೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬೋದು ಕುಂಟೆ

ಒಂದುವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ, ಐದು ಉದ್ದವಿದ್ದು ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಗನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಬ್ಬು ಶೇಂಗಾ



ಬೋದುಕುಂಟೆಗಳು

ಹರಗಿದ ನಂತರ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಶೇಂಗಾ ಹೆಕ್ಕಲು ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ನೊಗ ವೈವಿಧ್ಯ

ನೇಗಿಲು, ಕೊರಡು, ಕುಂಟೆ, ಹಲುಬೆ ಏನೇ ಹೂಡಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ನೊಗ ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳ ಓಡಾಟ ತುಸು ಕಷ್ಟ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೋರುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ಎರೆಭೂಮಿ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ನೊಗ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆಗೊಂದು, ಬಿತ್ತನೆಗೊಂದು,

ಹರಗುವುದಕ್ಕೊಂದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಣ್ಣಿನ

ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೊಗಗಳಿವೆ.

ಕೂರಿಗೆ ನೊಗ

ಈ ನೊಗ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಸಿಗೆ ಕೂರಿಗೆ ಹೂಡಿ,

ಬಿತ್ತನೆ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಈ ನೊಗ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಎರೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು

ಈ ನೊಗ ಬಲು ಉಪಕಾರಿ. ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ, ಬಿಜಾಪುರ

ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಲಿನ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ

ಉಪಕರಣ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೂರಿಗೆಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ನೊಗವಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ

ಕೂರಿಗೆ ನೊಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ತೇಗದ ಮರದಿಂದ

ತಯಾರಿಸುವ ಈ ನೊಗ ಭದ್ರ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘ ಬಾಳಕೆ

ಬರುತ್ತದೆ. ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಈ ನೊಗಕ್ಕೆ ಎರಡು

ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಹೆಗ್ಗುರತು ಎಂದರೆ ನೊಗದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರ

ದೇವರ ಚಿತ್ರವಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗದಗ ಸಮೀಪದ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮದ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ.

ಹರಗುವ ನೊಗ

ಮೊದಲ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಗುತ್ತಾರೆ. ಈ

ಹರಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣವೇ 'ಹರಗುವ ನೊಗ'. ಈ ನೊಗಕ್ಕೆ ಕುಳುಗುಂಟೆ,

ಅತ್ತಿಗುಂಟೆ ಎಂಬ ಎರಡು ತರಹದ ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಳುಗುಂಟೆಯಲ್ಲಿ

ನಾಲ್ಕು ಹಾಗೂ ಅತ್ತಿಗುಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು

ಎಡೆಪಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯಲೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.



ಈಶ್ವರ ಚಿತ್ರವಿರುವ ಕೂರಿಗೆ ನೊಗ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಪ್ಪ



ಹರಗುವ ನೋಗ

ಕುಂಟೆಗೆ ಬಳಸುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಂಥ ಭಾರವಿರದ ಉಪಕರಣ ಇದು. ಒಂದು ಆಳು ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬಳಸಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಐದು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಗುತ್ತಾನೆ. ತೇಗ ಅಥವಾ ಜಾಲಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ನೋಗವನ್ನೂ ಹರಗುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಲುಬೆ

ಬಿತ್ತನೆ ನಂತರ ನೆಲ ಮಟ್ಟ ಮಾಡಲು, ಕಸ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಲು ಈ ಹಲುಬೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲ್ಲುಗಳ ಆಕಾರದ ಉಪಕರಣವಾದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ 'ಹಲುಬೆ' ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ.

ಇದು ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ

ಹನ್ನೆರಡು, ಆರು, ಮೂರು ಹಲ್ಲುಗಳ ಹಲುಬೆ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಹಲುಬೆ ಹೊಡೆಯ ಬೇಕಾದರೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದರೆ ಕಳೆ ಬದಲು ಪೈರು ನಾಶವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಹಲುಬೆ ಉಪ ಯೋಗಿಸುವ ರೈತ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಎಡಗೈನಲ್ಲಿ ಮೇಣಿ(ಹಿಡಿಕಾಯಿ-ಹಲುಬೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ) ಹಿಡಿದರೆ, ಬಲಗೈನಲ್ಲಿ ಮೇಣಿಕೋಲು (ಇದು ಕುಳಗಳನ್ನು ಪೈರು ಮಂದವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು, ಕುಂಟೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ), ಮೇಣಿ ಹಗ್ಗ (ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗ), ಮುಳ್ಳುಕೋಲು (ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಎಡ - ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಳಸುವ ಕೋಲು) ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲುಬೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕಳೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹಲುಬೆ ಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಜಾಗ ಬದಲಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಹಲುಬೆ ಬಳಸುವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದಿಯಾಗಿರಬೇಕು.



ಹಲುಬೆ

ಬಿತ್ತನೆ ಉಪಕರಣಗಳು



ಮೂರುತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವಪ್ಪ

ಕೂರಿಗೆ

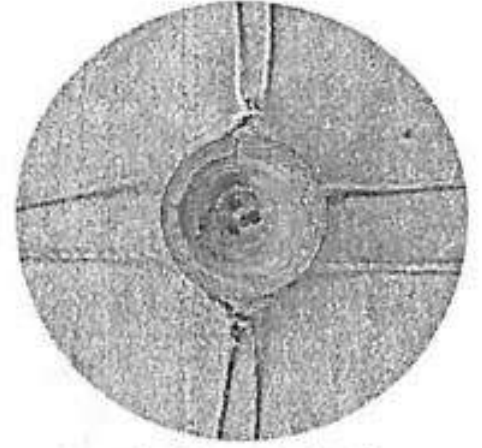
ಕೂರಿಗೆ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣ. ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಸಾಲು ಬೆಳೆ, ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆ, ಆರು ಸಾಲಿಗೊಂದು ಅಕ್ಕಡಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವವರು ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ..

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಕೆ ಅಪಾರ. ಈ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾಲು, ಆರು ಸಾಲು, ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಲು, ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕೂರಿಗೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಜೋಳ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೂರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಬೀಜ ಉದುರಿಸುವ ಬಟ್ಟಲು (ಬೀಜ ಬಟ್ಟಲು ಅಥವಾ ಸಡ್ಡೆ ಬಟ್ಟಲು) ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೀಜದ ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಕೆಲವು ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಂಧ್ರಗಳಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು, ಆರು, ಹನ್ನೆರಡು ರಂಧ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ರಂಧ್ರಗಳಿಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳವೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳವೆಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ದಿಂಡು ಕಟ್ಟಿ, ಆ ದಿಂಡಿಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಳವೆ ಸೇರುವ ದಿಂಡಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಡಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಇಲ್ಲವೇ ಮರದ ಕೊಳವೆಗಳಿರುವ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಾಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಾಳಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕೂರಿಗೆಗೆ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಮೂರು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ

ಕಡಿಮೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಮೂರು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೂರಿಗೆ ಸಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಂಧ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ರಂಧ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬೀಜ ಉದುರಿಸಿದರೆ ಕೊಳವೆಗಳ ಮೂಲಕ, ತಾಳು ಸೇರಿ, ತಾಳಿನಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತವೆ. ಕೂರಿಗೆಗೆ ಎರಡು ಗಳುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ನೊಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನೊಗಕ್ಕೆ ಜೋಡೆತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.



ಮೂರು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ

ಕೂರಿಗೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷದ ಹಳೆಯ ಉಪಕರಣ. ಕೂರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರೆ ಕೂರಿಗೆ, ಗೋದಿ ಕೂರಿಗೆ, ಎಳ್ಳು ಕೂರಿಗೆ ಎಂದು ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಯ ಕೂರಿಗೆಗಳಿವೆ.

ಕೂರಿಗೆಗೆ ಬೀಜ ಸುರಿಯುವಾಗ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಅಳತೆ ಹಾಗೂ ಅಂತರ ತಪ್ಪದಂತೆ ಬೀಜ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಸುರಿಯುವ ಕೈಗಳು ಅನುಭವ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಳ್ಳಿಗರು 'ಉಡಿಯನ ಬೀಜಕ್ಕಿಂತ ಹಿಡಿಯೊಳಗಿನ ಬೀಜ ಮೇಲು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆರು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ

ಈ ಕೂರಿಗೆಗೆ ಆರು ರಂಧ್ರವಿರುವ ಬೀಜ ಬಟ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆರು ತಾಳುಗಳಿರುವ ದಿಂಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೀಜ ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಕ್ಕಡಿ ಸಾಲು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವವರು (ಅಂದರೆ ಮೂರು ಸಾಲು ರಾಗಿ, ಒಂದು ಸಾಲು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಅಕ್ಕಡಿ ಬೆಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ) ಈ ಕೂರಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆಯೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಜಮೀನು



ಹನ್ನೆರಡು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ ಬಟ್ಟಲು

ಹೊಂದಿರುವ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ರೈತರು ಈ ಕೂರಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಹನ್ನೆರಡು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೂರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೀಜದ ಜೊತೆ ಗೊಬ್ಬರ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಬಿತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರಂಧ್ರಗಳು ಚಿಕ್ಕವು. ಹಾಗಾಗಿ ಮೊದಲು

ಜಮೀನನ್ನು ಹದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗೊಬ್ಬರ ಚೆಲ್ಲಿ, ನಂತರ ಈ ಕೂರಿಗೆ ಮೂಲಕ ರಾಗಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬೀಜದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವೃಥಾವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಬೀಜದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಲು, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು, ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸುವ ವಿಧಾನ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ಶಿವನಾಪುರ ರಮೇಶ್ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೂರಿಗೆ ಬಳಸಿ ರಾಗಿ ಬಿತ್ತುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ೨ ಸೇರು ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹತ್ತು ಹದಿಮೂರು ಸೇರಾದರೂ ಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.



ಐದು ತಾಳಿನ ಕೂರಿಗೆ

ಜಡ್ಡಿಗೆ (ಮತ್ತೊಂದು ಬೀಜದ ಬಟ್ಟಲು)

ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಗೆಯ ತಾಳುಗಳ ಅಳತೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಬಿತ್ತುವ ಅಭ್ಯಾಸ ರೈತರದ್ದು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ರೈತರು ತಾಳುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೇ, ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಬೀಜಬಟ್ಟಲನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬಳಸಿ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ಕಡಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾರೆ.



ಜಡ್ಡಿ ಬಟ್ಟಲು

ಜಡ್ಡಿ ಎಂದರೆ ಬೀಜದ ಬಟ್ಟಲು ತರಹವೇ ಇದ್ದು, ಇದರ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಿದಿರಿನ ಬೊಂಬು ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕೂರಿಗೆ ಅಥವಾ ನೇಗಿಲಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತುಗಳು ನೇಗಿಲು ಅಥವಾ ಕೂರಿಗೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಟರೆ, ಅದೇ ಸಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಜಡ್ಡಿ ಮೂಲಕ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರೆಡು ಜಡ್ಡಿ ಬಳಸಿ ಅಕ್ಕಡಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

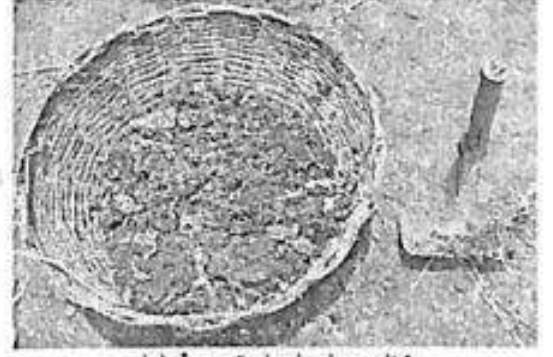
೨. ತಟ್ಟಿ, ಪುಟ್ಟಿ, ಬುಟ್ಟಿ, ಮಂಕರಿ...

ಹೊತ್ತು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ರೈತರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲ ವಸ್ತು ಪೊರಕೆ, ನಂತರದ್ದೇ ತಟ್ಟಿ, ತಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರು. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು, ಮಧ್ಯಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿ, ಮಂಕರಿ, ಜಿಲ್ಲೆ, ಕುಕ್ಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪುಟ್ಟಿ, ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ಪುಟ್ಟಿಗೆ 'ಬುಟ್ಟಿ' ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದೆ. ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿನೇ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಇದು ಸಾಗಾಟ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯ ಉಪಕರಣ.

ಬಿಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಗಾಡಿ(ಬಂಡಿ)ಯ ನಂತರ ಪುಟಿಗಳೇ ಸಾಗಾಟದ ವಸ್ತುಗಳು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ರವಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ತೋಟದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ಹರಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಮೂನೆಯ ಪುಟ್ಟಿ ಬಳಕೆಯಾದರೆ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಮಾವಿನ ಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮರದ ಬುಡದಿಂದ ಗಾಡಿಗೆ ತುಂಬಲು ಮತ್ತೊಂದು ತರಹದ ತಟ್ಟಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಮನೆ ಒಳಗಡೆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡಲೆಂದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ನಾಜೂಕಿನ ತಟ್ಟಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ತಟ್ಟಿ ಅಥವಾ ಪುಟ್ಟಿ, ಮಂಕರಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಬಹುದೆಂದು ರೈತರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ 'ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಹೊರುವಷ್ಟು' ಎಂದಷ್ಟೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲವೇ ದೇಸೀ ಜ್ಞಾನ ಎಂದರೆ.

ಮಲೆನಾಡು ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಹೆಚ್ಚು.

ಕಾರಣ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲಿ ಜಮೀನುಗಳು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಕೊಯ್ಲಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಹಾಗಾಗಿ ತಟ್ಟಿ-ಪುಟ್ಟಿ, ಮಂಕರಿಗಳು ಸಾಗಾಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.



ಸಗಣೆ ಸಾಗಿಸುವ ಸಣ್ಣ ತಟ್ಟಿ

ಈಚಲು ಕಡ್ಡಿ ತಟ್ಟಿ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ತಟ್ಟಿ ಈಚಲುಕಡ್ಡಿ ತಟ್ಟಿ. ಬಲು ಅಗ್ಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಿಗುವ ಈಚಲು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಈ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದರೆ; ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಸಗಣೆಯನ್ನು ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಸಾಗಿಸುವ ಪುಟ್ಟಿ

ಈ ತಟ್ಟಿಯ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಸಗಣೆ ಹೊತ್ತು ಹಾಕಲು ಸಣ್ಣ ತಟ್ಟಿ, ಕತ್ತರಿಸಿದ ಹುಲ್ಲು, ಸೊಪ್ಪು ಸಾಗಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟಿ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಮಾವಿನಕಾಯಿಯಂತಹ

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ದೊಡ್ಡದಾದ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ತಟ್ಟಿ ಅಂದರೆ ಹತ್ತು ಕೆ.ಜಿ ಸಗಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ತಟ್ಟಿ. ದಪ್ಪ ಈಚಲು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಗಣೆ ಅಂಟುವುದಿಲ್ಲ. ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಹೆಣದಿರುವುದರಿಂದ ಸಗಣೆ ತೆಳುವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸೊಪ್ಪು, ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊಟ್ಟು ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದರೂ ಚೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

ಜಿಲ್ಲೆ: ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಸಾಗಿಸುವ ದೊಡ್ಡ ಈಚಲು ಕಡ್ಡಿಯ ತಟ್ಟಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತೋಟದಿಂದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಈ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ತೋಟವಿರುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ತಟ್ಟಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇದೇ ತಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾವು, ಬಾಳೆ, ಸೀಬೆಯಂತಹ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಹುಲಿಕಡ್ಡಿ ತಟ್ಟಿ: ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆ-ಪಗಡಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡುವ, ಹಗುರ ಕೃಷಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುವ ತಟ್ಟಿ ಹುಲಿಕಡ್ಡಿ ತಟ್ಟಿ. ಇದು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು,

ಹಗುರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ಗಾತ್ರದ ತಟ್ಟೆಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆ: ದಪ್ಪ ಬಿದಿರಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಕಡ್ಡಿಯ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ 'ಕಣ'ದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆನೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದ ಕಾಳನ್ನು ಕಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ರಾಶಿ ಹಾಕಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಚೀಲಗಳಿಗೆ ತುಂಬುವಾಗ ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಣ್ಣಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಈ ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿನ ಬಿದಿರಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದ್ದು, ಹಗುರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಧಾನ್ಯದ ಕಾಳುಗಳು ಚೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ರೈತರು ಕೊಡುವ ಕಾರಣ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೈತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ತರಹದ ಬಿದಿರಿನ ಪುಟ್ಟಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೊಂಬಳದ ಆರ್.ಎಸ್.ಪಾಟೀಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಕೂಡ ಐದು ತರಹದ ಬಿದಿರಿನ ಪುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೂರಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಿಗಳಿಗೂ ದಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. 'ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಾಗ ಬಿದಿರು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳೆ ವಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ.

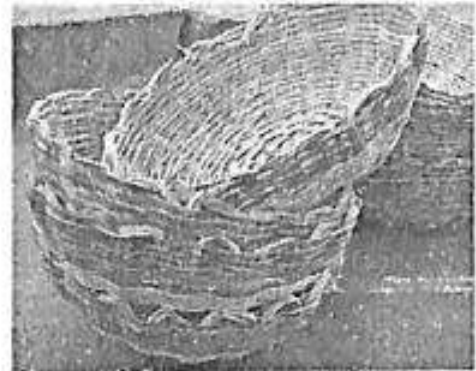
ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕುಕ್ಕೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಬಿದಿರು ಕುಕ್ಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಹಿಟ್ಟಿನ ಗಿರಿಣಿಗೆ ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ಈ ಬಿದಿರು



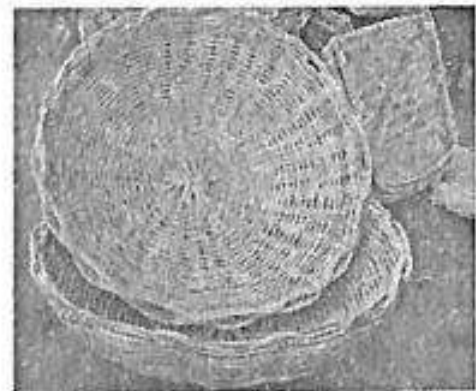
ಬಿದಿರು ಕುಕ್ಕೆ



ಧಾನ್ಯ ತೂರುವ ತಟ್ಟೆ



ಬಿದಿರಿನ ತಟ್ಟೆಗಳು



ಕುಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಗೋಧಿ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಕುಕ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಬಿದಿರು ತುಂಬಾ ತೆಳ್ಳಗಿರುತ್ತದೆ.

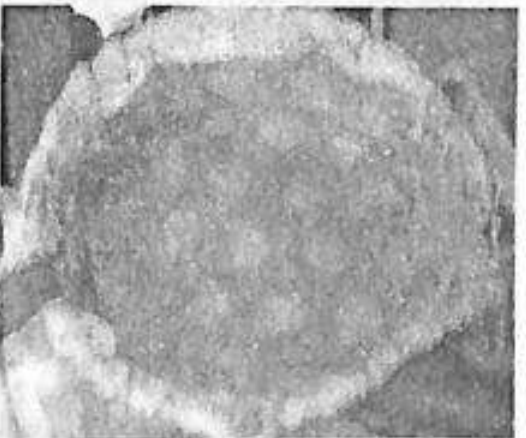
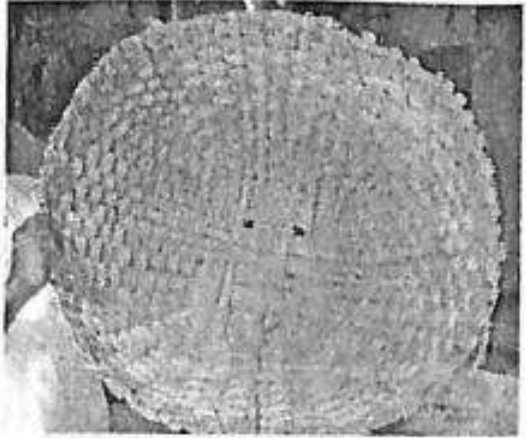
ಕೆರೆ. ಕಾಲುವೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಹೊಂಡ, ಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯಲು ಹೋಗುವಾಗ ಇದೇ ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಬಿದಿರು ಕುಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆಲ್ಲ ತಟ್ಟೆ, ಪುಟ್ಟಿ, ಮಂಕರಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿ: ಇದೂ ಕೂಡ ರಾಜ್ಯದ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಬಯಲು ಸೀಮೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರಹ ಇದೆ. ಒಂದು ಅಗಲ ಪಟ್ಟಿಯ ಪುಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ದಪ್ಪ ಪಟ್ಟಿಯ ಪುಟ್ಟಿ.

“ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ದಾದಾಗ ಆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಲು ಈ ಅಗಲ ಪಟ್ಟಿಯ ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಮಣಸಿನಕಾಯಿ ಕೊಯ್ದಾದಾಗ ಈ ಪುಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅರವತ್ತು-ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದೇ ಪುಟ್ಟಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೊಂಬಳದ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ.

ದಪ್ಪ ಪಟ್ಟಿಯ ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಶೇಂಗಾ ಬೆಳೆಯಂತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಕೊಡುವ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಾಗ, ಕಿತ್ತಂತ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲು ಈ ದೊಡ್ಡ ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದಂತೆ. ಈ ಪುಟ್ಟಿಗೆ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲವನ್ನು ಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಇದರಿಂದ ಶೇಂಗಾ ಗಿಡಗಳು ಉದುರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥದ್ದೇ ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅನಾನಸ್ ಬೆಳೆಗಾರರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೆ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗು ಬೆಳೆಗಾರರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಲು

ಶೇಂಗಾ ಗಿಡಗಳು ಬಳಸುವ ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕರುಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಬೆತ್ತದ ಪುಟ್ಟಿಗಳು



ಸೀಮೆಯವರು ಸುಲಿದ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸುಲಿದ ಕಾಯಿ ಉದುರುವುದಿಲ್ಲ. ತುರುವೇಕರೆ, ತಿಪಟೂರು, ಚಿಕ್ಕನಾಯ್ಕನಹಳ್ಳಿ, ಅರಸೀಕರೆ, ಚನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣ, ಹಾಸನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪುಟ್ಟಿ ಇನ್ನೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಬ್ಬರಿ ಮಂಡಿ, ಕಾಯಿ ಮಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆಂದು ಶಿವಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ 'ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಾವು ಈ ಆರು ಪಾವು ಧಾನ್ಯ ಹಿಡಿಯುವ ಪುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲೇ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೂರಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಣದಲ್ಲೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಳಿ ಕುಕ್ಕೆ: ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣೆ ಮಾಡುವವರು ಈ ಕುಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರಿನ ತೆಳುವಾದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಈ ಪುಟ್ಟಿ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಂಜ, ಕೋಳಿ, ಕೋಳಿಪಿಳ್ಳೆಗಳ ಮನೆಗಳಂತೆ ಈ ಕುಕ್ಕೆಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗಂತ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣೆ ಒಂದಕ್ಕೇ ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿಡಲೂ, ಪಶು ಆಹಾರವಾದ ಹಿಂಡಿ ತುಂಬಿಡಲು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಚೆನ್ನರಾಯಪ್ಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ರಾಜಣ್ಣ.



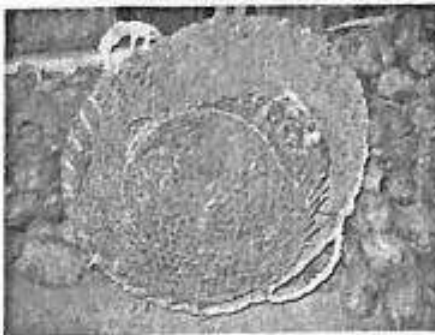
ಕೋಳಿಕುಕ್ಕೆ (ಪಂಜರ)



ಮಲೆನಾಡ ಪುಟ್ಟಿಗಳು

ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಹಿರಿಯಜ್ಜ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆರೇಳು ಸಾವಿರ ಸುಲಿದಡಿಕೆ ಹಿಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಗೋರ್ಟ್ ಮನೆಯ ಕಷಿಕ ನಾಗಪ್ಪ ಹೆಗಡೆ ಮನೆಯ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕಿದರೂ ತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ.

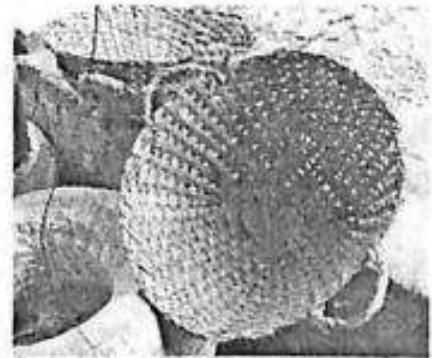


ಮೂವರು ಭಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆರಾಮವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಈ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಮೂರು ದಶಕಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಈ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ತುಂಬಿ ಕೂರುವವರು ಈಗಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ?

ಎಲೆ ತರಲು ಸುಲಭ ಚೀಲ

ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಒಣಗಿದ ಎಲೆ (ದೇರಕು) ತುಂಬಿ ತರಲು ಚೀಲವೊಂದನ್ನು ತುಂಬೇಮನೆ ಶಾಂತಾರಾಮ ಹೆಗಡೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಸೇರಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಬಿಚ್ಚಿ ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಹೊಲಿಯಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ಚೀಲದ ಬಾಯಿಗೆ ಎಳೆಂಟು ರಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ಉದ್ದನೆಯ ಸಣ್ಣ ಹಗ್ಗವೊಂದನ್ನು ಹಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಗ್ಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಜಾರಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ತುದಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಒಣ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ ಹೋದಾಗ ಬಾಯಿ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚುವವರೆಗೆ ಎಳೆದು, ಗಂಟು ಹಾಕಿದರಾಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಎರಡು ಚೀಲ ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಎಲೆಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತವಲ್ಲದೆ, ಇದನ್ನು ನಾವೇ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೆಗಡೆ.

ಬುಟ್ಟಿ : ಮಲೆನಾಡಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರೂ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಅಡಕೆ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ದದ ಮೇಲೆ ಆ ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು, ಸುಲಿದ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಚೌಕಾಕಾರವಾಗಿರುವ ಈ ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಿಡಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ, ಈ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ ತುಂಬಿದಾಗ ಒಬ್ಬರು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಹಿಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಡೆ ಒಬ್ಬರು, ಈ ಕಡೆ ಒಬ್ಬರು ಹಿಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಡಕೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಬುಟ್ಟಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಅಗಲವಾಗಿದ್ದು, ದಡವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬುಟ್ಟಿಯ ಬಾಗಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅನ್ನೋ ಎಲೆಯನ್ನೋ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ದೂರದ ಊರುಗಳಿಗೆ ಅಡಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲೂ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.



ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುವ ಬೆತ್ತ ಬುಟ್ಟಿಗಳು

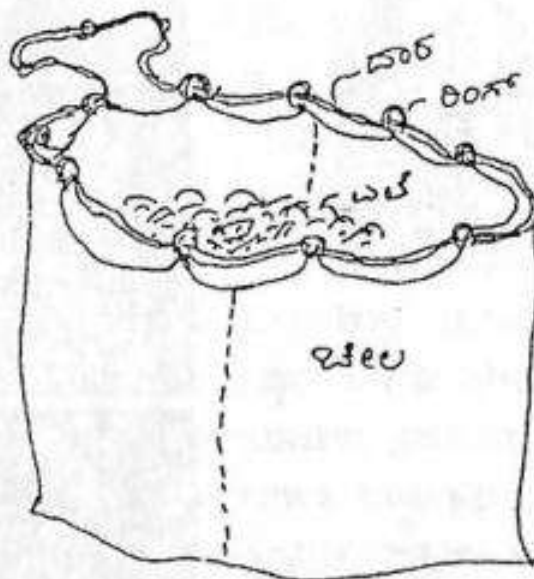
ತೆರಕಿನ ಕಲ್ಲಿ

ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಮರದಿಂದುದುರುವ ತರಗೆಲೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತರಲು ಸರಳ ರೀತಿಯ ಚೀಲವೊಂದು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕರಾವಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರು 'ತೆರಕಿನ ಕಲ್ಲಿ'.

ಅಗಲ, ಉರುಟು ಬಾಯಿ. ಎಳೆದಷ್ಟು ಹರವಾಗಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಬಲೆ ಹುರಿ ಹಗ್ಗದ ನೇಯ್ಗೆಯದು. ಇದರ ಬಾಯಿ ಬಿಡಿಸಿ ನೀವು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಒಳಗೆ ತೂರಿ, ಚೀಲದ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೊನೆಯನ್ನು ಅಗಲಿಸಿದ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳ ನಡುವಿನಿಂದ ಎದುರಿರುವ ತರಗೆಲೆ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಬಾಚಿ ಚೀಲದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಬೇಕು.

ಚೀಲ ತುಂಬಿದ ಎಂದೆನಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಒತ್ತಿ ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ತುಂಬಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಿಡಿಸಲಾರದು ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅಗಲ ಬಾಯಿಗೆ ಪೋಣಿಸಿದ ದಾರವನ್ನು ಎಳೆದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಈಗ ಚೀಲ ಹೊರಲು ಸಿದ್ಧ.

೨-೪ ಗೋಣಿ ತರಗೆಲೆ ಈ ಚೀಲವೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿಲ್ಲದಾಗ ಮಡಚಿ ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಹೊನ್ನಾವರ, ಭಟ್ಟಳ, ಶಿರಾಲಿ, ಕಮಟಾದ ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚೀಲ ಲಭ್ಯ. ಒಂದು ಕಲ್ಲಿ ೨-೪ ವರ್ಷ ಬಾಳುತ್ತದೆ. ನೈಲಾನ್ ಹಗ್ಗದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಈ ಚೀಲ ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷ ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.



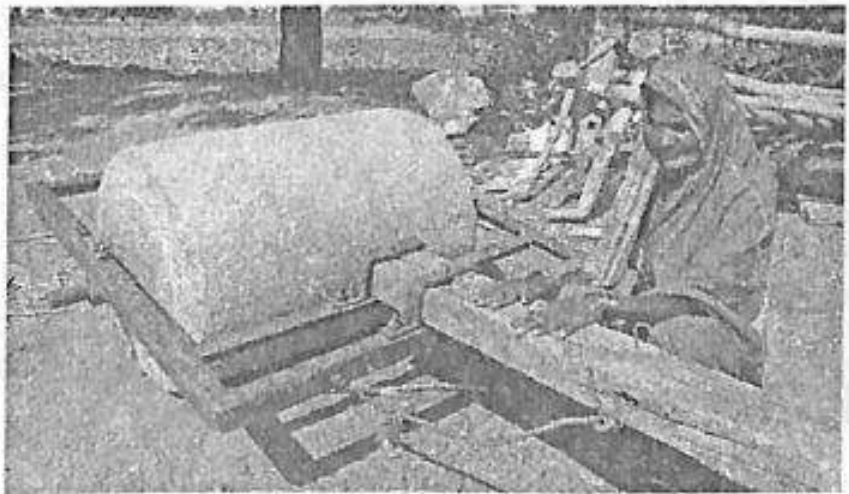
ಎಲೆ ತರಲು ಸುಲಭ ಚೀಲ

೩. ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಉಪಕರಣಗಳು

ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕಡೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲಾದ ಮೇಲೆ ಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಳು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದು ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಕೇವಲ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ತುಂಬಿಟ್ಟರೆ ಅವು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ರೈತರು ಹಿಂದೆ ವಾಡೆ, ಕೊಮ್ಮೆ, ಪಳತಗಳೆಂಬ ಧಾನ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಶಿ ಸಲಕರಣೆಗಳು

ಗುಂಡು: ಕರಾವಳಿ, ಮಲೆನಾಡು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಬಳಸುವ ಮೊದಲ ಸಾಧನ 'ಗುಂಡು'. ಇದಕ್ಕೆ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ 'ರೋಣಗಲ್ಲು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ ರೋಣಗಲ್ಲು ಬಳಕೆಯಾದರೆ, ಗದಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ರೋಣಗಲ್ಲುಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.



ಗುಂಡು (ರೂಲುಗುಂಡು, ರೋಣಗಲ್ಲು)



ಕಣದಲ್ಲಿ ಕಾಳು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ರೋಣು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು

ಒಂಟಿ ಎತ್ತಿನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಈ ರೋಣುಗಲ್ಲನ್ನು ಓಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ರೋಣುಗಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಬದಿಗೆ ದಪ್ಪ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೋಣುಗಲ್ಲಿನ ಸುತ್ತ, ಕಲ್ಲಿಗೆ ತಾಗದಂತೆ ಮರ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿಣದ ದಪ್ಪ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಬ್ಬಿಣ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಕು ಮರ ಜೋಡಿಸಿ, ನೊಗ ಹೂಡಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಮುಂಭಾಗದ ಪಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸನವನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ರೋಣುಗಲ್ಲನ್ನು ಕಣದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ತೆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಿಸುತ್ತಾ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಣುಗಲ್ಲು ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸವೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕಲ್ಲು ಕುಟಿಗರ ಕೈಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಮಾರು ೬೦ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ರಾಶಿ ಮಾಡಲು ಈ ಗುಂಡು ಕೂಡಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಷ್ಟಗಿ ಬಳಿಯ ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗುಂಡು ಬದಲಿಗೆ ಕಣಕ್ಕೆ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆರೇಳು ದನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹಗ್ಗ ಪೋಣಿಸಿ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ ತೆನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಂತಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದೇ ಈ ಗುಂಡು, ಅತ್ಯಂತ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಲ್ಲು ಗುಂಡೊಂದನ್ನು ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗರು ಕೆತ್ತಲು ಸುಮಾರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಣ್ಣ ಗುಂಡು, ದೊಡ್ಡಗುಂಡು, ರುಬ್ಬುಗುಂಡು ಎಂದು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಒಂದು ರಾಶುಗುಂಡಿನ ಬೆಲೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ಮೇಟಿ: 'ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಟಿ ವಿದ್ಯೆಯೇ' ಮೇಲು ಎಂಬುದು ಈ ಮೇಟಿಯ ಹಿಂದಿರುವ ನಾಣ್ಣಡಿ. ರಾಶಿ ಮಾಡುವಾಗ ಕಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಂಬ ಹಂತಿ

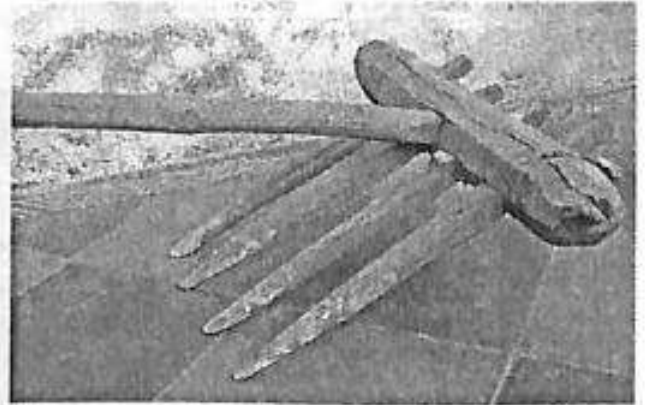
ಕಟ್ಟಿಯಾಗಲಿ, ರೋಣಗಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲಿ ರಾಶಿ ಮಾಡುವಾಗ ಎತ್ತುಗಳು ಹಾಗೂ ರೋಣಗಲ್ಲು ಕಣದಿಂದ ಆಜೆ ಹೋಗದಂತೆ ಈ ಮೇಟಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಣ ತಯಾರಾದ ನಂತರ ಬೇವು ಇಲ್ಲವೆ ಜಾಲಿಯ ಬಲಿಷ್ಠ ಕಂಬವನ್ನು ಕಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಮೇಟಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ರೈತರು ಮೇಟಿ ಪೂಜೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಟಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಅನುಭವಿ ರೈತರು ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಹಿರಿಯರು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.



ಮೇಟಿ ಕೋಲು

ಕಣಕ್ಕೆ ತೆನೆ ಹಾಸಿದ ಮೇಲೆ ಗುಡ್ಡೆಯಾದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹರಡಲು ಈ ಮೇಟಿ ಕೋಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಾಗಿದ್ದು, ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಕೋಲಿನಿಂದ ಟಿಸಿಯೊಡೆದ ಮತ್ತೊಂದು ಟೊಂಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಹರಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತೆನೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮೇಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಓಡಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಈ ಎತ್ತುಗಳ ಹಿಂದೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಮೇಟಿ ಕೋಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಳಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಳು ಬೇರ್ಪಡದ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎತ್ತುಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಯಂತ್ರಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಇವುಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ.

ಜಂಪು ಕುಂಟೆ (ಗಾಬು) : ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲಿನ, ಮರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣ. ತೆನೆ ಹಾಸಿ, ರೋಣು ಅಥವಾ ಗುಂಡು ಉರುಳಿಸಿದ ನಂತರ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದ ತೆನೆ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಈ 'ಗಾಬು' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಂಪು ಕುಂಟೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಣದಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಕಂಕಿ ಕುಂಟೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ರೈತರು ಕೈಯಿಂದಲೇ



ಬಳಸಬಹುದಾದ ಇದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ದಿಂಡು, ಕೈಹಿಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ನವಣಿ, ತೋಗರೆ... ಯಂತಹ ತೆನೆಗಳನ್ನು ಕಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ರೂಲುಗುಂಡು ಇಲ್ಲವೆ ಹಂತಿ ತುಳಸಿದ ನಂತರ ತೆನೆಗಳಿಂದ ಕಾಳುಬೇರ್ಪಟ್ಟರೂ ಕಂಕಿಯಲ್ಲಿ (ಕಾಳು ರಹಿತ ತೆನೆ) ಬೆರೆತಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಂಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಎಳೆದರೆ ಕಾಳು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಕಂಕಿ ಮಾತ್ರ ಕುಂಟೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಒಂದೆಡೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ರಾಶಿ ಕುಂಟೆ : ಕಂಕಿ ಕುಂಟೆಯ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ರೈತರು ಈ ರಾಶಿ ಕುಂಟೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಂಕಿ ಕುಂಟೆಯ ಆಕಾರ, ರಚನೆ ಯಂತೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಇದರ ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರ ದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕಂಕಿ



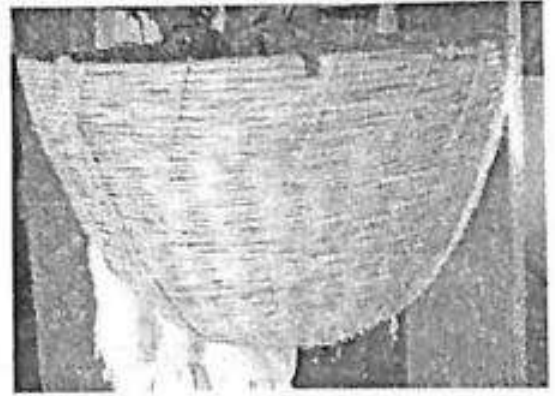
ರಹಿತ ಗಾಳುಗಳನ್ನು ಇದರ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಎಳೆದು ರಾಶಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕುಂಟೆಗೆ "ಗೋರೆ" ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೆಡೆ ರಾಶಿಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ "ಗೋರೆ" ಎಂದರೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಈ ಉಪಕರಣ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲು ಪೊರಕೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೆಟ್ಟು ಅಥವಾ ಮಂಚಿಕೆ : ಕಣದಿಂದ ಕಾಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಚೀಲಕ್ಕೆ ತುಂಬುವ ಮುನ್ನ ಕಾಳುಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ



ಕಾಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಾಳು ತೂರಿದರೆ ಹೊಟ್ಟು ಬೇಗ ಬೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ರೈತರ ದೇಸೀ ಜ್ಞಾನ. ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಕರಣ ಮಂಚಿಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಮೆಟ್ಟು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರರಿಂದ ಏಳು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹಲಗೆ ಇಟ್ಟು ಮೂರು ಮಂದಿ ನಿಂತು ತೂರುವಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಹೊಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತೂರುತ್ತಾರೆ. ಮಂಚದ ಆಕಾರ ದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ 'ಮಂಚಿಕೆ' ಎಂತಲೂ, ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಾರಣದಿಂದ 'ಮೆಟ್ಟು' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಜಾಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಬೇವಿನ ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ರಾಶಿ ಯಂತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ತೂರುವ ತಟ್ಟೆ : ರಾಶಿ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೆಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕಾಳು ಹಾಗೂ ಹೊಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ ವಸ್ತು ತೂರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಡಲು ಹಗುರವಾಗು ವಂತಾಗಲು ಈ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈಚಲು ಬರಲಿನಿಂದ ಹೆಣೆಯುವ ತಟ್ಟೆ ಸುಮಾರು ಆರು ಕೆಜಿಯಷ್ಟು ಧಾನ್ಯ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊರವರು ಈ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಗುರವಾದ 'ಮೊರ'ಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟು ತೂರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇವನ್ನು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಗದಗದಲ್ಲಿ 'ತೂರುವ ಬಿದಿರಿನ ಪುಟ್ಟಿಗಳೇ ಇವೆ'. ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮದ ಆರ್.ಎಸ್.ಪಾಟೀಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ತೂರುವ ಬಿದಿರಿನ ಪುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆರಿಂದ ಏಳು ಪಾವು ಧಾನ್ಯ ಹಿಡಿಸುವ ಈ ಪುಟ್ಟಿಗಳು ಕಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.



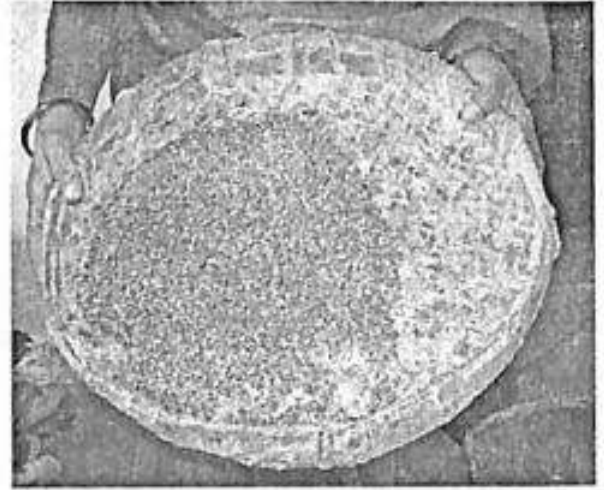
ಕಣದಲ್ಲಿ ತೆನೆಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟ ಕಾಳುಗಳು ಧೂಳು, ಕಸ, ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಗೊಂಡು ಪಲ್ಲದ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗದು. ಅಂತಹ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮರು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳೇ ಮೊರ, ಚರಡಿ ಹಾಗೂ ಮೂಗು ಜರಡಿ.

ಮೊರ : ಬಿದಿರಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಉಪಕರಣ ಇದು. ಹೊಟ್ಟು, ಮಣ್ಣಿನ ಹೆಂಟೆ, ಕಲ್ಲು ಬೆರೆತಿರುವ



ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಮೊರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಮೊರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊರದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆ. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿದೆಯೇ ವಿನಃ ಆಕಾರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಗೋಧಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದುವಿನಂತಹ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಮೊರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಚೀಲಕ್ಕೆ ತುಂಬಲು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಧಾನ್ಯ ಅಳತೆಗೂ ಮೊರ ಬಳಸುವುದುಂಟು.

ಮೂಗ ಜರಡಿ : ಈ ಜರಡಿಗೆ ರಂಧ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಜಾಲಿಸುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಸದ್ದು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ಬೇರೆ ಜರಡಿಗಳೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ). ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಮೂಗು ಜರಡಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಕೆಲವು ಕೃಷಿಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ರಾಗಿ, ಜೋಳ,



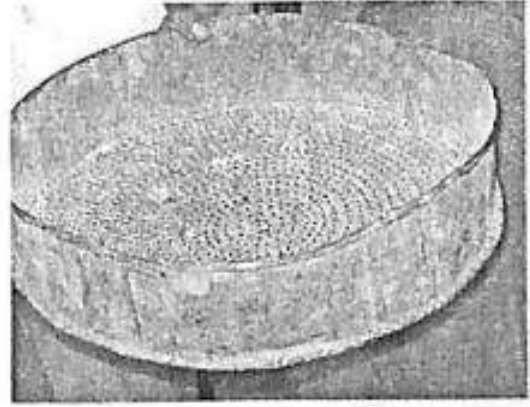
ಉದ್ದು, ಹೆಸರುವಿನಂತಹ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಕಸರು(ಕಸ ಕಡ್ಡಿ) ಆರಿಸಲು, ಧಾನ್ಯಗಳ ಉಬ್ಬಲು ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣು ಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹಾಗೂ ಜೊಳ್ಳಾದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಈ ಜರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭತ್ತ ಮತ್ತು ರಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಈ ಜರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಎರಡೂ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೊಳ್ಳು, ಮಣ್ಣು ಹಾಗೂ ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಜರಡಿಯ ಕಾಲು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಧಾನ್ಯ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಜಾಲಿಸಿದರೆ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಸ-ಕಡ್ಡಿಗಳು ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಳಿಸಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನೇ ಅಡುಗೆಗೆ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಜರಡಿಯಲ್ಲಾಗುವುದು ಮೊದಲನೇ ಹಂತದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು, ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗಿ, ಭತ್ತವನ್ನು ಹಾಕಿ ಜಾಲಾಡಿಸಿ, ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ನಮ್ಮೂರಿನ ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡ್ಯ, ಗೊಲ್ಲರಹಟ್ಟಿಯ ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.



ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ : ಇದು ಕಬ್ಬಿಣ ಅಥವಾ ತಗಡಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಜರಡಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ. ಭತ್ತವನ್ನು ಒರಳಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಟ್ಟಿದ ನಂತರ

ಬರುವ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಜಾಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಜಾಳಿಸಿದರೆ ದಪ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಉಳಿದು, ನುಚ್ಚು ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಅನ್ನ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಅಕ್ಕಿ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ ಆರಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಣ್ಣಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ: ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟಿದಾಗ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಅಕ್ಕಿ ಎರಡು ತುಂಡಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟು ದಪ್ಪ ನುಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿಚೊತೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಣ್ಣಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಪ್ಪ ನುಚ್ಚು, ಸಣ್ಣ ನುಚ್ಚನ್ನು ಈ ಜರಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಹುದು.



ಅತಿ ಸಣ್ಣಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ : ಇದನ್ನು ರಾಗಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೀರಾ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ರಾಗಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಕಣ್ಣಿನ ಜರಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು 'ರಾಗಿ ಮಾಡುವ ಜರಡಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಒನಕೆ : ಕೊಯ್ದಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೂ ನೇರವಾಗಿ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಕೆಲವು ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಲಿದು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒನಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಒನಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊರದಿಂದ ಜಾಳಿಸಿ,



ಜರಡಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡಿ ಕಸರು ತೆಗೆದ ನಂತರದ ಭತ್ತವನ್ನು ಒರಳು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿ, ಒರಳು ಕಲ್ಲಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಮರದ ಕಡುವಂಚು(ಕುಟ್ಟಿದ ಭತ್ತ ಹಾರದೇ ಹೊರ ಹೋಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ) ಇಟ್ಟು ಇಬ್ಬರು ಒನಕೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒನಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಪರಿ.

ತೇಗದ ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಒನಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಹಿಡಿ ಗಾತ್ರವಿದ್ದು,

ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ, ಒನಕೆ ಭಾರವಾಗಿದ್ದು, ಧಾನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಏಟಿನಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಿಪ್ಪೆ ವೇಗವಾಗಿ ಸುಲಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲು ಈ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡು ತರಹದ ಒನಕೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಎರಡು ಬಳೆಯ ಒನಕೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಒಂದು ಬಳೆಯ ಒನಕೆ. ಎರಡು ಬಳೆಯ ಒನಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆ ಸಮಾನಾದ ಆಕಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಕಡೆಗೂ ಬಳೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟಲು ಈ ಒನಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬಳೆಯ ಒನಕೆಯ ಒಂದು ತುದಿಗೆ ಬಳೆ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಳೆ ಜೋಡಿಸಿರುವ ತುದಿ ದಪ್ಪನಾಗಿದ್ದರೆ, ಬಳೆ ಜೋಡಿಸಿದ ತುದಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮೆಣಸಿನ ಕಾಯಿ ಪುಡಿ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒನಕೆ ಬಳಕೆ ಓಬವ್ಬನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಒನಕೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕಾಳುಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಒನಕೆಗಳು ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ಅಥವಾ ಕಾರಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು

ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟಲು ಒನಕೆ ಹೇಗೋ ರಾಗಿ, ಗೋಧಿ, ಅಕ್ಕಿಯಂತಹ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಏಕೈಕ ಉಪಕರಣ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು. ಇದನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಪಕರಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದುಂಡಾದ ಕಲ್ಲುಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗೂಟವಿದ್ದು,



ರಾಗಿ, ಅಕ್ಕಿ, ಜೋಳ ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಬೀಸುಕಲ್ಲು



ಎರಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಗೂಟದ ಸುತ್ತ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಮೂಲಕವೇ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸುರಿಯಬೇಕು. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮರದ ಗೂಟ ಇದ್ದು, ಇದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಲ್ಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಸಿದರೆ ಎರಡು ಕಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಧಾನ್ಯಗಳು ತಿಕ್ಕಾಟ ನಡೆಸಿ, ಪುಡಿಯಾಗಿ ಹಿಟ್ಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು

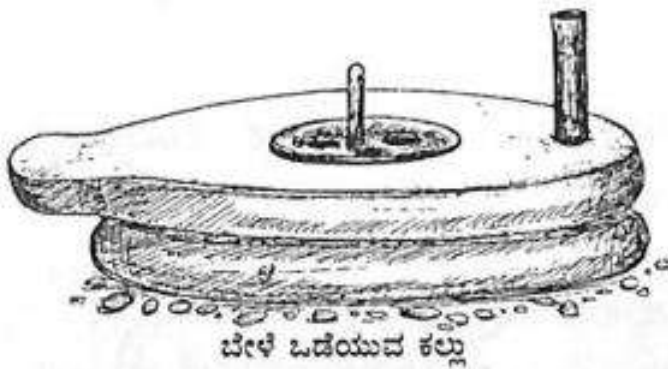
ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೀಸಿದರೆ ಸಣ್ಣಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಧಾನ್ಯ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸಿದರೆ ಹಿಟ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ನುಚ್ಚು ಮಾಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಗಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಮೂರು ಸೇರು ರಾಗಿ, ಎರಡೂವರೆ ಸೇರು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಬೇಳೆ ಒಡೆಯುವ ಕಲ್ಲು

ಇದೂ ಕೂಡ ಬೀಸುಕಲ್ಲೇ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಬೇಳೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ನವಣೆ, ಆರಕ, ಸಜ್ಜೆಯಂತಹ ತೃಣ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಡ್ಡೆಕಾಳು, ಹೆಸರುಕಾಳು, ಉದ್ದಿನಕಾಳು, ತೊಗರಿಕಾಳನ್ನು ಬೇಳೆಯನ್ನಾಗಿಸಲು ಈ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು ಬಳಕೆ ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.



ಮಲೆನಾಡಿನ ಬೀಸುಕಲ್ಲು



ಬೇಳೆ ಒಡೆಯುವ ಕಲ್ಲು

ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯೆಂದರೆ; ಕಲ್ಲು ದೊಡ್ಡ ದಾಗಿದ್ದು, ಎರಡು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಿವಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೆತ್ತಿರು ತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಬದಿಯ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಸುತ್ತಿಸಲು ಸಹಾಯ ವಾಗುವ ಗೂಟವನ್ನು ನೆಟ್ಟಿರು ತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಬೀಸು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ

ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಸುರಿದರೆ ಈ ಬೀಸುಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳ ಭಾಗದಿಂದ ಅಂದರೆ ಗೂಟ ಹಿಡಿದು ಕಲ್ಲು ಎತ್ತಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರಣ; ಕಲ್ಲು ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಧಾನ್ಯಗಳು ಬೇಳೆಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಸರಾಗವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ.

ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾರೆ

ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಧಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ನೆನಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಲು, ಗೋಧಿ ನುಚ್ಚು ಮಾಡಲು ನವಣೆ, ಆರಕ, ಸಜ್ಜೆಯನ್ನು ನುಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾರೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೋಟು ಹಾರೆ,

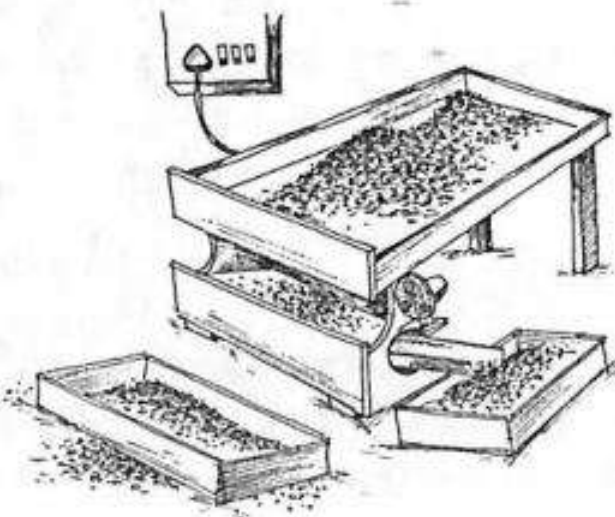
ಚೋಟಾ ಹಾರೆ, ಕೈ ಹಾರೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ನಿಂತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಒನಕೆ ಬಳಸಿದ ಹಾಗೆ, ಕುಳಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಈ ಹಾರೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮೊಳಕಿಂತು ತುಸು ಉದ್ದವಿರುವ ಈ ಹಾರೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಾರೆಯ ಒಂದು ತುದಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದು, ಚೂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿ ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು, ಗುಂಡಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗುಂಡಾಗಿರುವ ಭಾಗದಿಂದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರೆ, ಚೂಪಾಗಿರುವ ಭಾಗದಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಹುತೇಕ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೇ ಬಳಸುವ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಬಯಲುಸೀಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿ, ಚಟ್ನಿಪುಡಿ, ಅಚ್ಚ ಖಾರದ ಪುಡಿ ಮಾಡಲು ಈ ಹಾರೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ತಂಬಿಟ್ಟು, ಚಿಗಳಿಯಂತಹ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಈ ಹಾರೆಯಿಂದಲೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಏಲಕ್ಕಿ ಡ್ರೈಯರ್

ಮಳೆಗಾಲದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಏಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೆಡದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಸಾಧನ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಈ ಗೂಡನ್ನು ಇಟ್ಟಿಗೆ, ಹೆಂಚು, ಮರಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್‌ನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಹಳೆಯದೇನಲ್ಲದ ಈ ಉಪಕರಣ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ತಮ್ಮ



ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಗರದ ಕವಲೋಡು ವೆಂಕಟೇಶ್ ಈ ಡ್ರೈಯರ್ ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಕಟ್ಟಿ ನೀರು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಲೇಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಹಂಚನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮರಳನ್ನು ಸಮವಾಗಿ ಹರಡುತ್ತಾರೆ. ಮರಳಿನ ಮೇಲೆ ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್ ಇಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಗೂಡಿನ ಒಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿ ಏಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್ ಮೇಲೆ ಒಣಗಿಸಲು ಹರಡಬೇಕು. ಆಗಾಗ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಹಂಚು ಕಾದು ಮರಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ತಾಗಿ ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್ ಮೇಲಿನ ಏಲಕ್ಕಿಗೂ ಶಾಖ ತಾಗಿ ಹಣ್ಣಾದ ಏಲಕ್ಕಿ ಬೆವರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆವರನ್ನು ಬ್ಲಾಟಿಂಗ್ ಪೇಪರ್ ಹೀರಿ ಮತ್ತೆ ಒಣಗಿ ಏಲಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಒಣಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏಲಕ್ಕಿಯ ಬಣ್ಣ ಹಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೂಸಲು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ದರವೂ ಲಭ್ಯ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಐದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಏಲಕ್ಕಿ ಒಣಗುತ್ತದಂತೆ. ಆದರೆ ಒಣಗಲು ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಗಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕೈಯಾಡಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಏಲಕ್ಕಿ ಹಾಳಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ.

ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣ: ಕಬ್ಬು ನುರಿಸಿ ಹಾಲು ತೆಗೆದು ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಆಲೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣ. ಕೊಬ್ಬರಿ, ಹರಳು, ಶೇಂಗಾ ಬೀಜ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯಂತಹ ಎಣ್ಣೆಕಾಳನ್ನು ಅರೆದು ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುವುದು 'ಎಣ್ಣೆಗಾಣ'. ಈ ಎರಡು ಗಾಣದಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವುದು ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣ ಮಾತ್ರ, ಅದು ಯಂತ್ರಚಾಲಿತವಾಗಿ ಮಾತ್ರ, ಇನ್ನು ಎಣ್ಣೆಗಾಣಗಳು ಊರಿನ ಗಾಣೆಗರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ, ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಕವಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಎಣ್ಣೆಗಾಣ, ಬಹುದೊಡ್ಡ ಉಪಕರಣ. ಈ ಉಪಕರಣ ಎಳೆಯಲು ಮಜಬೂತಾದ ಎತ್ತುಗಳು ಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು 'ಏನಯ್ಯಾ ಒಳ್ಳೆ ಗಾಣದೆತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ' ಎನ್ನುವುದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಈ ಗಾಣದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಗೊಬ್ಬಿ, ಬಾಗೆ ಮರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮರದ ಒರಳು ಗಾಣದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ. ಒರಳಿನ ಎತ್ತರ ಮೂರು ಅಡಿ, ಒರಳಿನ ಮಧ್ಯೆ ಬೀಜ, ಕೊಬ್ಬರಿ ಚೂರು ಸುರಿಯಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ.



ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಣ್ಣೆಗಾಣ



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣ

ಅದರ ಮೇಲೆ "ಚಿಣ್ಣೆ" ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ತಬ್ಬುವಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಗೂಟ. ಗೂಟ ಮತ್ತು ಒರಳಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೀಜವನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ಎಣ್ಣೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಒರಳಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲೊಂದು ಚಕ್ರ, ಇದರ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಅಂದರೆ ಒರಳು ಹಾಗೂ ಚಕ್ರದ ಮಧ್ಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ತೊಲೆಯನ್ನು ಮುಂಭಾಗದ ತಿರುಗಣೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಗೂಟವನ್ನು ಅದೇ ತಿರುಗಣೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ತಿರುಗಣೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ತೊಲೆ, ತೊಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೊಗ, ನೊಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ಎತ್ತು ಹೂಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಆಳು ತಿರುಗಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತಾನೆ. ಎಣ್ಣೆ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ಬೀಜ, ಕಾಳು ಹೊರ ಚೆಲ್ಲದಂತೆ ನೊಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆಳು

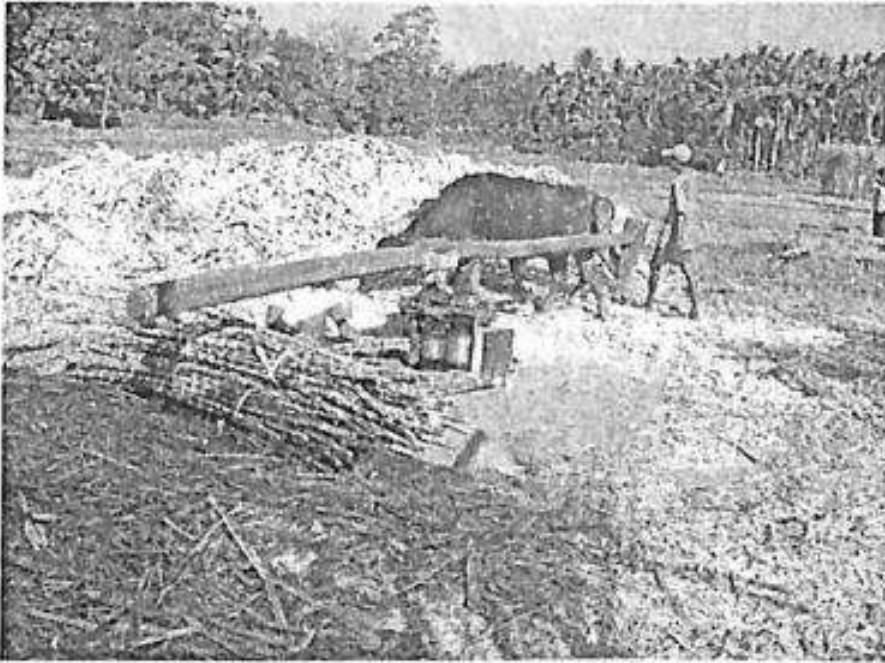
ಒರಳಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ತಿರುಗಣೆ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎತ್ತುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗಾಣ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಗಾಣ ತಿರುಗಿದ ಹಾಗೆ ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಎಣ್ಣೆಯುಕ್ತ ಚರಟವನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಶೋಧಿಸಿ, ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಚರಟವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಶೀಶೆ ಹಾಗೂ ಡಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟರೆ, ಉಳಿದ ಚರಟವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅಥವಾ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಾಣವನ್ನು ಅನುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕನಿಷ್ಠ ೧೬ ಚದರ ಅಡಿ ಸ್ಥಳ ಬೇಕು.

ಗಾಣ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಣಿಗ ಸಮುದಾಯದ ಆಯುಧ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ತುರುವೇಕೆರೆ, ಚಿಕ್ಕನಾಯನಹಳ್ಳಿ, ಕುಣಿಗಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಎಣ್ಣೆಗಾಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಸುಮಾರು ೭೦ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಳಕೆಯಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಗಾಣ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರಿನಂತಹ ನಗರದಲ್ಲೂ ಇಂದು ಗಾಣದಿಂದ ರುಬ್ಬಿ ಎಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವ ಪರಿಪಾಠ ಈಗಲೂ ಇದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಗಾಣ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಣಗಳು ತುಸು ಚಿಕ್ಕವಾಗಿದ್ದವೆಂದು ಸರಸಂಬಾದ ಪಂಡಿತರಾವ ಪಾಟೀಲರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಜಾಪುರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗಾಣಗಳು, ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ದೇವರು'ಗಳಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಣಗಳ ಆಕಾರ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯೂ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಗಾಣದ ರೀತಿಯ ಹಾಗೆ.

ಆಲೆಮನೆ ಗಾಣ : 'ಮೂರು ಜನ ಸೇರಿ ರುಬ್ಬಿದರೆ ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಹಿ ಜಲವಂತೆ'. ಈ ಮಾತು ಗಾಣದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗವಾದ ಮೂರು ಕಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ತಯಾರಾದ ಮೈತುಂಬಾ ತೆರೆ(ಗೆರೆ)ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರೋ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ್ದಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದು. ದೊಡ್ಡವೆರಡು ಕಣೆಗಳು ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಸುಮಾರು ೫೦ ಕೆ.ಜಿ.ವರೆಗೂ ತೂಗುತ್ತವೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ೨೦ ಸೆಂ.ಮೀ ಉದ್ದದ ದಿಂಡುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಚಿಕ್ಕದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಸುತ್ತಳತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ. ತೂಕ ೩೫ ಕೆ.ಜಿ.



ಕಬ್ಬಿನಿಂದ ಹಾಲು ಅರೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಲೆ ಮನೆ ಗಾಣ

ಇವುಗಳನ್ನು ಕೂರಿ ಸೋದು ಬಿಂದು ಅಡಿಮಣೆ ಮೇಲೆ, ಇದು ಕಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು, ಸಾಕಷ್ಟು ಭಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಗಾಣದ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಇದು. ಕಣೆಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಲು ಮೂರು ರಂಧ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ರಂಧ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮರದ "ಸಿದ್ದೆ"ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ನಂತರ ಕಣೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಿದ್ದೆಗಳನ್ನು 'ಬೀಟೆ' ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲೇ ಮುಂದೆ ಸುತ್ತಲೂ ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಸಾಗಲು ಓಣಿಯಾಕಾರದ 'ಬಿಳೇವು' ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಿಳೇವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಮೇಲಿನ ಮಣೆಗೆ ಸಿದ್ದೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಣೆಗಳನ್ನು ಚೋಡಿಸಿದರೆ ಗಾಣಾಕೃತಿ ತಯಾರು. ಕಣೆಗಳಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬನ್ನು ಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೂರಿಸಲು ರಂಧ್ರ ಹೊಂದಿದ ಕವಚ ಅಳವಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ-ಕೆಳಗಿನ ಅಡಿಮಣೆಗಳಿಗೆ ಮೊಳೆ ಜೋಡಣೆಗೊಳಪಟ್ಟ ಲಳಿ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಎರಡು ಆಧಾರ ಕಂಬಗಳು ಬೇಕು. ಜಂಬೆ, ಹೊನ್ನೆ ಅಥವಾ ಬೀಟೆ ಮರವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ಅಡಿ ಗುಣಿ ತೋಡಿ ನೆಟ್ಟರೆ ಗಾಣ ಗಟ್ಟಿಯಾದಂತೆ. ಈಗ ಇದನ್ನು



ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಕಾಯಿಸುವ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ

ಕೋಣ/ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಗಾಣದ ಮೇಲೆ ಕಣೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ 'ಪಾರಿಮರ' ಇರುತ್ತದೆ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವ ಮರವೂ ಆದೀತು. ಪಾರಿ ಮರಕ್ಕೆ ೫-೬ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಬಿದಿರಿನ 'ಈಚೆ'ನ್ನು ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೋಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಡಲಷ್ಟೇ. ಇದಕ್ಕೆ ನೊಗವನ್ನಿರಿಸಿದರೆ ಗಾಣದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬು ನುರಿಸಬಹುದು.

ಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲು ಸಾಗಲು ೧ ಪೈಪು, ಹಾಲು ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಒಂದು ಡ್ರಂ ಅಗತ್ಯ. ಕೋಣಗಳು ಒಂದರಿಂದ ಒಂದೂವರೆಗಂಟೆ ತಿರುಗಿದರೆ "ಡ್ರಂ'ನಲ್ಲಿ ೧೨ ಡಬ್ಬ ಹಾಲು ರೆಡಿ. ಹಾಲು ತುಂಬಿದ ನಂತರ ಕಬ್ಬಿನದ ದೊಡ್ಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ರವಾನೆ. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಒಲೆಗೆ ಮರದ ದಿಮ್ಮಿಗಳು ಅಥವಾ ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲೆಯೇ ಆಹಾರ. ಹಾಲು ಕುದಿಯ ತೊಡಗಿದಂತೆ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಕಸವೆಲ್ಲ ಮೇಲ ಪದಗಟ್ಟತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಾಣೆಗೆ ತರಹದ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಾದ 'ಚಿಬ್ಬಲ' ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಲ್ಲ ಹದಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದೊಡನೆ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿಯದಂತೆ ಹಾಗೂ ಬೆಲ್ಲದ ಹದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮರದ ಹಲಗೆ ತುಂಡಿನ 'ಸಾಟೆ ಕೋಲು' ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಇಳಿಸಲು ೪ ಜನ ಬೇಕು. ಬಿದಿರಿನ ಎರಡು ಉದ್ದದ ದಂಡಿಗಳೆ ಬೇಕು. ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಬಳೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇವನ್ನು ತೂರಿಸಿ ೪ ಜನ ಸಮನಾಗಿ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬೇಕು. ಬಿಸಿ-ಬಿಸಿ ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಣಿಸಲು ೩ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೪ ಅಡಿಗಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದದ 'ಪಾಕದ ಮರಿಗೆ' ಸುರಿಯಬೇಕು. ಬೆಲ್ಲ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣಿನ ಗಡಿಗೆ, ಡಬ್ಬ ಅಥವಾ ಈಗ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಯಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಟ್ಟರಾಯಿತು.

ಕಣೆಗಳು ಕೋಣ ಅಥವಾ ಎತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಾಸ ಕೊಡದಿರಲು ಹರಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕಣೆಯ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಕಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಸವರಬೇಕು. ಗಾಣ ಬಲಗಡೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ತಿರುಗಬೇಕು. ಇದು ನಿಯಮ. ಇಳಿ ಸಂಜೆಯ ನಂತರವೇ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಗಾಣದ ಕಾರ್ಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ

ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿ ಬಂಕಿಯೆದುರಿಗೆ ಕಾಯಕ ಸುಲಭ. ಬೆಲ್ಲ ಬೇಗ ಬೇಯುತ್ತದೆ. ಕೋಣ/ಎತ್ತುಗಳು ಬಿಸಿಲನ್ನು ಸಹಿಸದಿರುವುದು ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಸಕಾರಣ.

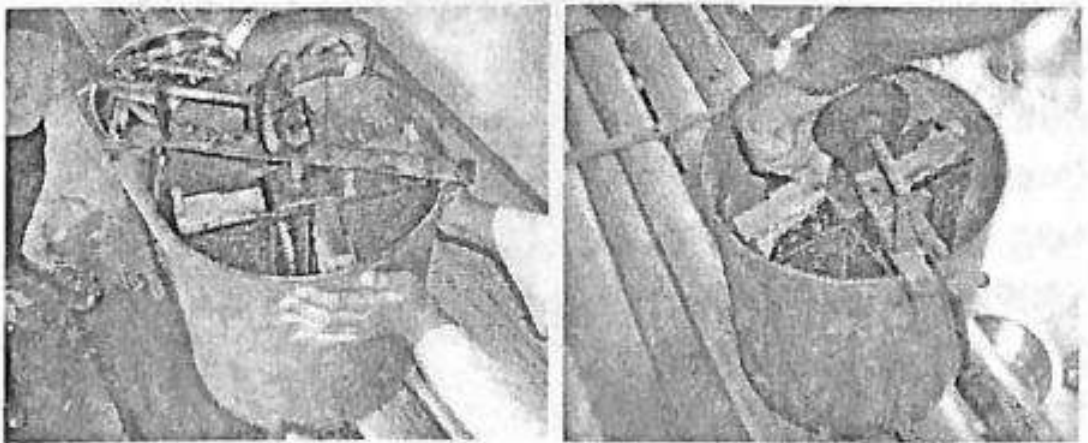
ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ೭ ರಿಂದ ೮ ಬಾನಿ ಅಂದರೆ ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಕಬ್ಬು ನುರಿಸಬಹುದು. ಸುಮಾರು ೭೪ ವರ್ಷದಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಈ ಗಾಣ ಹಿಂದೆ ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ೨೫ ಸಾವಿರ ರೂ. ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಕಬ್ಬು ನುರಿಸಲು ಹಿಂದೆ ಇದೇ ಗಾಣವನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಳಸುವ ಪರಿಕರಗಳ ಹೆಸರು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಈಗಲೂ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಣಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ ಅತ್ತ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯಂತ್ರಗಳು ಮಾಯವಾಗಿವೆ. ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ 'ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಕಬ್ಬು ನುರಿಸಿದ ಗಾಣವನ್ನು ನಾವು ನೋಡೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಶಿಸಿವೆ.

ಜೇನು ತೆಗೆಯುವ ಸರಳ ಉಪಕರಣ

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಹೊಸನಗರ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಪುತ್ತೂರು, ಉಡುಪಿ ಭಾಗಗಳ ಕೆಲವೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ತಯಾರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೀಗೆ: ೧೮ ಲೀಟರಿನ ಮತ್ತು ೩ ಲೀಟರಿನ ಒಂದೊಂದು ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ೧೮ ಲೀಟರ್ ಡಬ್ಬಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಎರಡು ಎದುರುಬದುರಿನ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗಡನ್ನುಳಿಸಿ (ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ) ಕತ್ತರಿಸಿ ಎದುರುಬದುರಿನ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ತಗಲುವಷ್ಟು ಉದ್ದನೆಯ ಸುಮಾರು ೧' x ೨' ಸೈಜಿನ



ಜೇನು ತೆಗೆಯುವ ಸರಳ ಉಪಕರಣ

ಒಂದು ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದರ ಎರಡು ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಲ್ಡ್ ನಟ್ ಅಥವಾ ಮೊಳೆ ಹಾಕಿ. ತೆಗೆಯಲು ಬರುವಂತೆ ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಮ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಡಬ್ಬಿಗೆ ಹಾಕಿರುವ ಕೋಲು ಸಲೀಸಾಗಿ ತಿರುಗಲು ಅನುವು ಆಗುವಂತೆ ಒಂದು ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೊಂದು ಸುಮಾರು ೧' x ೨' ಸೈಜಿನ ೯' ಉದ್ದದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗ್ಗು ತೆಗೆದು ಡಬ್ಬಿಯ ಕೆಳಗೆ, ಮೂರು ಇಂಚಿನಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಬೇಕು.

ಈಗ ಮೂರು ಲೀಟರ್ ಟಿನ್ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಿ. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಡಬ್ಬಿಯ ಎದುರುಬದುರಿನ ತಗಡನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಪೂರ ತಂತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ದಾರವನ್ನಾಗಲೀ ನೇಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿ. ಡಬ್ಬಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಇಂಚು ಅಗಲಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಗಡಿನಲ್ಲುಳಿಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿರಿ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ತೋರು ಬೆರಳಿನಷ್ಟು ದಪ್ಪದ ಅಡಿಕೆ ದಬ್ಬೆಯ ಅಥವಾ ಬಿದಿರಿನ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಡಬ್ಬಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬಿಯ ತಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಂಚಿನಷ್ಟು ಮಿಕ್ಕುವಂತೆ ತೂರಿಸಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿರಿ. ಇನ್ನು ಈ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿಸಿರಿ. ದೊಡ್ಡ ಡಬ್ಬಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೋಲ್ಡ್ ನಟ್ ಅಥವಾ ಮೊಳೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿರಿ. ಈಗ ಜೇನು ಎರಿಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗೆ ಇಳಿಸಿ. ಕ್ಯಾನಿನಿಂದ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಮುಂದಕ್ಕೂ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಬನ್ನಿ. ಡಬ್ಬಿಯೊಳಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸಲೀಸಾಗಿ ಎರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪೆಟ್ಟು ಆಗದಂತೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ಉದಯಸಿಂಹ ಬಿಳೂರು ತಯಾರಿಸಿ, ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸೋಸುವ ಬುಟ್ಟಿ

ಮಲೆನಾಡಿನ ಆಲೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬಿದಿರಿನ ಕಣ್ಣಿನ ಸೋಸುವ ಬುಟ್ಟಿಯಿದು. ಇದನ್ನು ಹಾಲು ಕುದಿಸಿ ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡುವಾಗ ಬರುವ ಗೊಬ್ಬರ(ದಪ್ಪನೆ ಕಸ, ಕಡ್ಡಿ, ಕೆನೆ)ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಹಿಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಬಿದಿರು ಗಳವನ್ನು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬೆರಳುಗಳಾಗಿ ಸೀಳಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಬುಟ್ಟಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಪೂರ ಬಿದಿರ ಸಲಾಕಿಗಳಮದ ಅಡ್ಡ ನೇಯ್ಗೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಸೋಸು ಬಟ್ಟಲಿನಂತೆ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯುವ, ಹಿಡಿ ಮುರಿಯುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಲ್ಲ.



೪. ಸಾಗಾಟದ ಉಪಕರಣಗಳು

ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳು ಪರಿಚಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ 'ಬಂಡಿ'ಗಳೇ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಸಾಗಾಟದ ವಾಹನಗಳು. ಯಂತ್ರಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ, ಆಧುನಿಕತೆ ಪರಿಣಾಮ, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ, ಇಂಥ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಂಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಈಗಲೂ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿವೆ.

ಹೆಳೇಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಗೆ ಚಕ್ಕಡಿ ಅಥವಾ ಗಾಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಬಂಡಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಒಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳಕೆಯಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಮಣ್ಣು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



ಹಾರ್ನಳ್ಳಿ ಗಾಡಿ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ನಳ್ಳಿ ವಿನ್ಯಾಸದ ಗಾಡಿ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದರೆ, ಬಯಲುಸೀಮೆ, ಹೆಳೇಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಜಾಂ ಗಾಡಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಗಾಡಿಗೆ ಗಜಾಂ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದ್ದೇ ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಒರಿಸ್ಸಾ ರಾಜ್ಯದ ಗಜಾಂನಿಂದ ಕೆಲವು

ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು, ರಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆ ರಥ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ತಯಾರಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೂ ತಗ್ಗಿತು. ಆಗ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಬಡಗಿಗಳಾದರು. ರಥ ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂಡಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಮುಂದಾದರು. ಗಜಾಂ ಕೆಲಸಗಾರರು ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ 'ಗಜಾಂ ಗಾಡಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂತು. ಗಜಾಂ ಕೆಲಸಗಾರರು ತೇಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗಾಡಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಗಾಡಿ ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಹಾಗೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬದವರು ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲು ಗಜಾಂ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಾಡಿಯ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೀಗಿದೆ : (ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ) ಒಂದು ಬಂಡಿಗೆ ಎರಡು ಚಕ್ರ ಜೀವನದ ಬಂಡಿಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಚಕ್ರಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಹಾಗೂ ಮರ ಮಿಶ್ರಿತ. ಒಂದು ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಚಕ್ರದ ಹೊರಮೈಗೆ ಹೊದಿಸಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆ. ಇದು ಮರ ಸವೆಯದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವ ಜೊತೆಗೆ ಇಡೀ ಚಕ್ರದ ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿಗೆ ಚಕ್ರ ಹೊಳದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುತ್ತದೆ.



ಗುಂಬ, ಪಾರಕೋಲು, ಹೊಟ್ಟೆ ಮರ

ಮುಂದಿನ ಭಾಗ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೊದಿಸಿರುವ ಮರ. ಅದೇ 'ಹೊಟ್ಟೆ ಮರ'. ಒಂದು ಚಕ್ರದ ಸುತ್ತ ಆರು ಹೊಟ್ಟೆ ಮರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಅರೆಕೋಲು(ಇದು ಪಾರೆಕೋಲು ಇರಬಹುದು)' ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಮರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಅರೆಕೋಲು. ಪ್ರತಿ ಅರೆಕೋಲನ್ನು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸೈಕಲ್ ಫೋಕ್ಸ್ ತರಹ. ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಜಾಗವೇ 'ಗುಂಬ'.



ಒಳಗುಂಬ, ಅಚ್ಚು

ಈ ಗುಂಬ ಎನ್ನುವುದು ದಪ್ಪದಾದ ಜಾಲಿ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಗುಂಬ, ಒಳಗುಂಬ ಎರಡು

ಭಾಗವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳ್ಳಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಹನ್ನೆರಡು ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹನ್ನೆರಡು ರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ಅರೆಕೋಲು ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

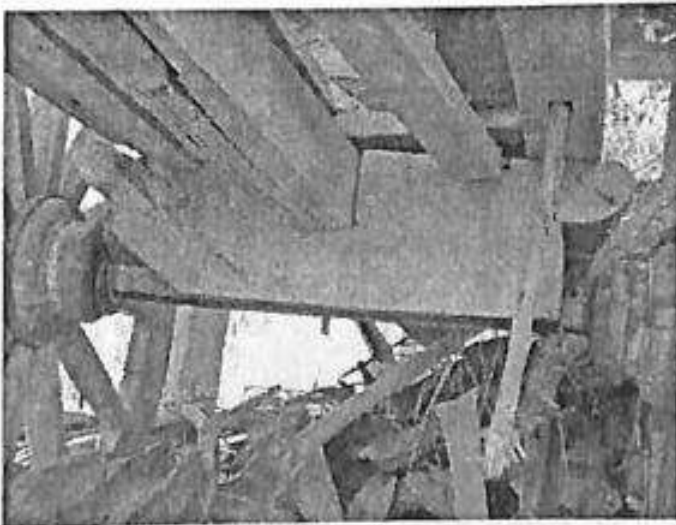


ಮೂಕು

ಹೀಗೆ ವಿನ್ಯಾಸವಿರುವ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇವೆರಡನ್ನು ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ರಾಡಿನಿಂದ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಗಾಡಿ(ಬಂಡಿ)ಯ ಅಚ್ಚು ಅಚ್ಚಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ದಪ್ಪನಾದ ಎರಡೂ ವರೆ ಅಥವಾ ಮೂರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಮರದ ಕೊರಡು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಮೇಲಚ್ಚು ಈಗ ಗಾಡಿಯ ಅರ್ಧಭಾಗ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ನಂತರ ಮೂಕು ತಯಾರಿಕೆ ಕೆಲಸ. ಮೂಕು ಎಂದರೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕೊರಡಿನ ಮರ. ಇದು ೧೪ರಿಂದ ೧೬ ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಒಂದೇ ಮರದ ಕೊರಡು. ಈ ಕೊರಡನ್ನು ಮೇಲಚ್ಚಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅರ್ಧ ಇಂಚಿನ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿ, ನಟ್ಟು ಬೋಲ್ಡ್‌ನಿಂದ ಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಎದೆ ಮೊಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ ಗಾಡಿಯ ತೊಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವುದು. ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನು ಸಾಗಿಸುವ ಭಾಗ ನಿರ್ಮಾಣ. ಈ ತೊಟ್ಟಿಯ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲಕ್ಕೆ ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪಾರಿ. ಈ ಪಾರಿಗಳನ್ನು ಐದು ಅಡ್ಡವಾಗಿರುವ ಕೊರಡುಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ.



ಮೇಲಚ್ಚು

ಕೊರಡುಗಳಿಂದ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ 'ಫಳ'. ಈ ಫಳಕ್ಕೆ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಕೋಣು ಹೊಟ್ಟೆಮರ.

ಪಾರಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಆರು ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೂವರೆ ಮೊಳದ ಉದ್ದದ ಗುಜ್ಜನ್ನು(ಕಾಳಗ ಅಥವಾ ಗೂಟ) ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗುಜ್ಜಿನ ಸಹಾಯ ದಿಂದ ಗಾಡಿಗೆ ತಡಿಕೆ ಅಥವಾ ಹಲಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಸಾಮಾನು- ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಕಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೊಗ ಕಟ್ಟಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಮರದ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂಕಿನ ಮರ, ಮರದ ತುಂಡು ಹಾಗೂ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೂರಲು ಆನೆ ಸೊಂಡಿಲಿನಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮರವನ್ನು ಕೆತ್ತಿ, ಈ ಮೂರನ್ನು ಬೋಲ್ಡ್ ನಟ್ಟಿನಿಂದ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಕಿನ ಮೇಲೆ ನೊಗ ಇಟ್ಟು, ಟೈರು ಅಥವಾ ಹಗ್ಗ ಅಥವಾ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೊಗಕ್ಕೆ ಆಕಡೆ, ಈಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರಂಧ್ರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವನ್ನು ಕಿಚ್ಚೋಡಿ (ಎರಡು ಮರದ ಮೊಳದುದ್ದದ ತುಂಡುಗಳು) ಹಾಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



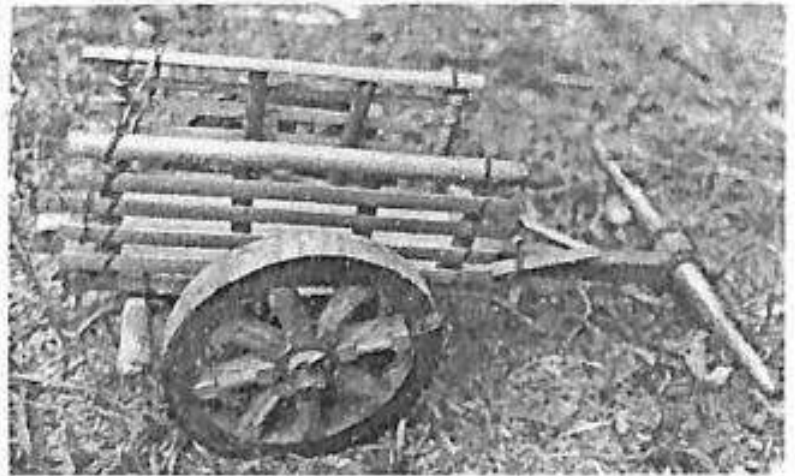
ಪಾರಿ ತೊಟ್ಟಿ

ಇದು ಗಾಡಿ/ಬಂಡಿ/ಚಕ್ಕಡಿಯ ವಿನ್ಯಾಸ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಬಂಡಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೀಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಚಕ್ರಗಳು ಚಿಕ್ಕವಿರಬಹುದು, ತೊಟ್ಟಿ, ಮೂಕಿನ ಅಳತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಬಹುದು. ತಡಿಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಮಾನು, ಹಲಗೆ... ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಅನುಭವದ ಪ್ರಕಾರ ಟೈರು ಗಾಡಿಗಿಂತ ಮರದ ಗಾಡಿಗಳು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಶ್ರಮ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಜಾಗದಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಗಾಡಿ ಜಾಡು' ಎಂಬ ಪದ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಒಂದು ಅನನುಕೂಲವೇನೆಂದರೆ ಮರದ ಗಾಡಿ ಬಹಳ ದಿನ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಈ ಭಾಗದ ರೈತರ ಜಮೀನಿಗೂ ಮನೆಗೂ ಬಹಳ ದೂರ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟ, ಗದ್ದೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುವುದರಿಂದ



ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿ ಮಾದರಿ

ಸಾಗಾಟ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಲವಾದ ಚಕ್ರವುಳ್ಳ, ಉದ್ದ ಮೂಕಿನ, ಅಗಲದ ತೊಟ್ಟಿಯ, ಎತ್ತರದ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗಲ ಚಕ್ರದ ಗಾಡಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಶ್ರಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ವೇಗವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

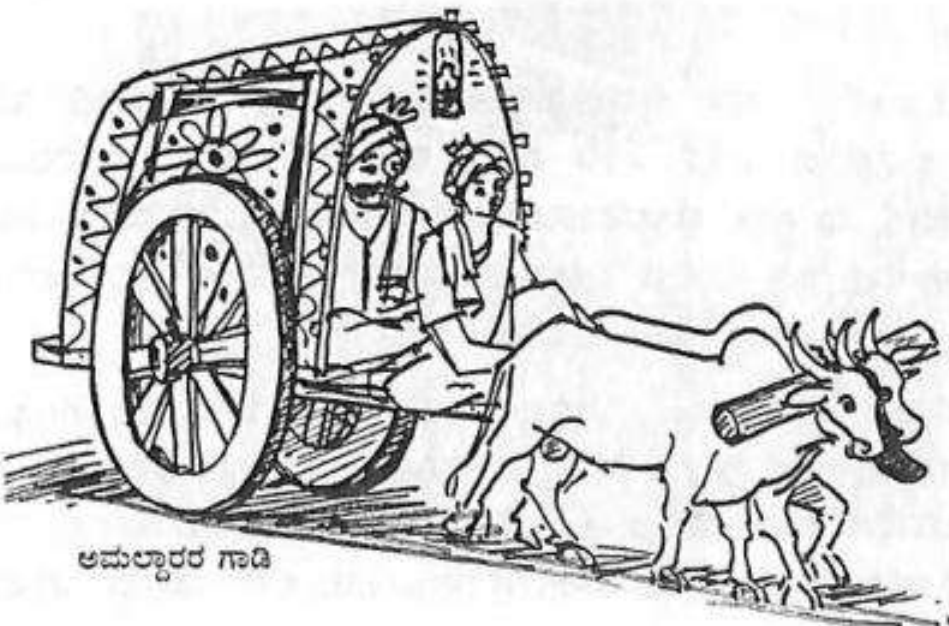
ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಾಟ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಾಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಸಾಗಿಸಲು ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತಡಿಕೆ ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಾರಿಗೆ ಇನ್ನೂರು ಕಾಯಿಯವರೆಗೂ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಮಾವು, ಹಲಸು, ಸೀಬೆ, ದಾಳಿಂಬೆಯಂತಹ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಾಗಾಟ ಮಾಡಲು ಇದೇ ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳಿಂದ ಕೊಯ್ದಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲೇ ಮಾಡಿದ ಕಣಗಳಿಂದ ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ ಸುಲಿದ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯುವ ಮಟ್ಟಿ ಸಾಗಣೆಗೆ ಹಾಗೂ ಚಿಪ್ಪು ಸಾಗಣೆಗೂ ಇದೇ ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ತಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಲಗೆ ಬಂಡಿ

ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸಲು ಇದೇ ಗಾಡಿ ಬಳಸಿದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ತಡಿಕೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಅಗಲ, ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಗಾಡಿ ಗೊಬ್ಬರ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಂದು ಗಾಡಿ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒಂದು ತೆಂಗಿನಮರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹಲಗೆ ಗಾಡಿ ಗೊಬ್ಬರದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಮಲ್ದಾರರ ಗಾಡಿ



ಅಮಲ್ದಾರರ ಗಾಡಿ

೪೦-೫೦ರದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅಮಲ್ದಾರರು ಜಮಾಬಂಧಿಗೆ ಇದೇ ತಡಿಕೆ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಜೊತೆ ತಿರುಗಾಟ ನಡೆಸಿದ್ದ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ ಅರಸಿಕೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಪುರದ ಸತ್ಯರಂಗಯ್ಯ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವಾಗ ಇದೇ ತಡಿಕೆಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಕಮಾನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಬಂಡಿಯ 'ದೇಹ'ದ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇವು, ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ಮೂಕಿನ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಾಟೀನು, ಕಂದೀಲು, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ, ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಹೀಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಸತ್ಯರಂಗಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಹಳೇ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿಗಳು ಕೊಯ್ಲು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಲ-ಮನೆಗೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಜಾತ್ರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗಾವುದ ದೂರದ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಊರಿಗೂ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಚನ್ನರಾಯಪ್ಪನಹಳ್ಳಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ೯೦ರ ಪ್ರಾಯದ ರಂಗಜ್ಜ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

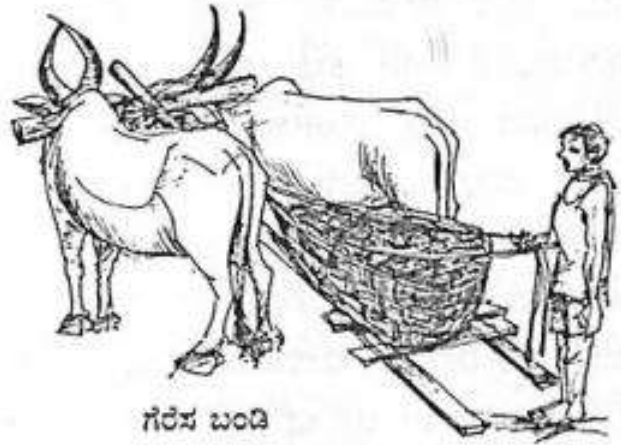
“ಈ ತಡಿಕೆ ಗಾಡಿಗಳು ಅದೆಷ್ಟೋ ಮದುವೆ ದಿಬ್ಬಣಗಳನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇವು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಅಂಬಾರಿಯಾಗಿದ್ದವೆಂದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಒಂದು ಊರಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಊರಿಗಿರುವ ದೂರವನ್ನು ಮೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಬದಲು 'ಮೂರು ಗಾಡಿ ಹಾದಿ ಗಾವುದ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹಾಗಂತ ಖ್ಯಾತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. 'ನಾಯಿ ನೆರಳು' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ “ನಮ್ಮೂರು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಬಂಡಿ ಪ್ರಯಾಣದಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬಹುದು.

ಗೆರಸ ಬಂಡಿ

ಬಯಲುಸೀಮೆ ರೈತರು, ಕಾಡು ಹಳ್ಳಿಗಳ ರೈತರು ಗದ್ದೆ, ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಬಂಡಿ ಗೆರಸ. ಈಗ ಇದು ಕೃಷಿ ವಲಯದಿಂದಲೇ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಗೆರಸ ಹೊಲದ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗೂ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊಲದ ತುಂಬಾ ಗುಡ್ಡೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸುರಿಯಲು ಬಹಳ ಉಪಯೋಗಕಾರಿ. ಹೀಗೆ ಗುಡ್ಡೆ ಸುರಿಯುವುದರಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ಚೆಲ್ಲಲು ಅನುಕೂಲ.

ಇದರ ಬೆಲೆ ೧೦೦ ರಿಂದ ೧೫೦ರೂ. ಆಗಬಹುದು. ಈ ಒಂದು ಗೆರಸದಿಂದ ಒಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ೬ ರಿಂದ ೮ ಬುಟ್ಟಿ ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ೧ ರಿಂದ ೨ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್‌ವರೆಗೆ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗೊಬ್ಬರ, ಮಣ್ಣು, ಗೋಡು ಹೊಡೆಯಬಹುದು. ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಗೋಗರೆಯುವ ಗೊಡವೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೊರದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲಿನಂತೆ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಣೆದ ಬಿದಿರಿನ ಜಾಡಿ ಅಥವಾ ಮಂಕರಿ ಗೆರೆಸದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ತುಂಬುವ ಸಾಧನ. ಎರಡು ಸ್ವಲ್ಪ ದಪ್ಪದಾದ ನೇಗಿಲಿನ ಈಸಿನಷ್ಟು ಉದ್ದವಾದ ಮರಗಳ ತುದಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಬೆಣೆ ಹಾಕಿ ಅಗಲಿಸದೇ ಬುಡದ ಭಾಗದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಬಿದಿರಿನ ಜಾಡಿಯ ಅಳತೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ



ಗೆರೆಸ ಬಂಡಿ

ಜಾಡಿ ಕೂರಿಸಿ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಜಾಡಿ ಕೆಳಗೆ ಜಾರದಂತೆ ಮರಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೂಟಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಸುರಿಯುವಾಗ ಜಾಡಿ ಸಮೇತ ಇಡೀ ಗೆರೆಸವನ್ನೇ ಬಗ್ಗಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮರದ ಚಿಕ್ಕ-ಚಿಕ್ಕ ಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಗಳ ಬುಡ ಸವೆಯಬಾರದೆಂದು ಈ ಉಪಾಯ. ಜೊತೆಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ಹೋಗಲಿ ಎಂಬುದೂ ಸಹ. ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದನೆ ಜಾಡಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಗುಂಡನೆಯ ಮಂಕರಿ(ಚೆಲ್ಲೆ) ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗೆರೆಸದಿಂದ ಬರೀ ಗೊಬ್ಬರವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಸಾಗಿಸಬಹುದು.

ಚೋಟಾ ಗಾಡಿ

ಗೆರೆಸ ನಮ್ಮ ರೈತರ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಾಧನವಾದರೆ ಇಲ್ಲಿರುವ ಚೋಟಾಗಾಡಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ರೈತರೊಬ್ಬರ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆ. ಈ ಗಾಡಿಯ ಒಡೆಯ ಮುನಿ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ ಇವರದ್ದು



ಚೋಟಾ ಗಾಡಿ

ಏರು ತಗ್ಗಿನ ನೆಲದಂತಹ ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಜಮೀನು. ಇಂಥ ಜಮೀನಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಗಾಡಿ ತಯಾರಿಸಲು ಮುಂದಾದ ಅದೇ ಚೋಟಾ ಗಾಡಿ. ತನ್ನ ಮನೆ ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ ಯಾತಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮರ-ಮುಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಂಚ ತಲೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಈ ಗಾಡಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಎಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಚ್ಚು, ಬಳಸಿ ಬಿಸಾಕಿದ್ದ ಟೈರುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಕ್ರ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಆ ಚಕ್ರಗಳು ಎಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿದ್ದವೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟೇ ಏರು ತಗ್ಗಿನ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಈ ಗಾಡಿ ಓಡಾಡಿದರೂ ಬೀಳದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದವು. ಮರದ ಗಾಲಿಗಳ ಮೇಲೆ ಟೈರು ಜೊಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಚಕ್ರ ಸವೆಯುವ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಕುಲುಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇರಿಂಗ್ ಸವೆಯುವ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಿ, ಮಳೆಗೆ ನೆನದರೂ ಏನೂ ಆಗದ ಸಾಧನ. ಹೆಚ್ಚು ಭಾರದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಏರು ತಗ್ಗಿನ ನೆಲದವರು ಆರಾಮಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಕನಕಪುರ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡು-ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಗಾಡಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಂಡಿಗಳು

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿ ವೈವಿಧ್ಯ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿನ ನೆಲಕ್ಕೆ ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಬಂಡಿಗಳು ಆಯಾ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಬಿರು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಭಾರವಾದ ಬಂಡಿಗಳು ಜಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದ ಕಪ್ಪು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಭಾರವಾದ ಚಕ್ರಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಗಳು ಹುದುಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಬೊಂಬುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಹಗುರ ಬಂಡಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

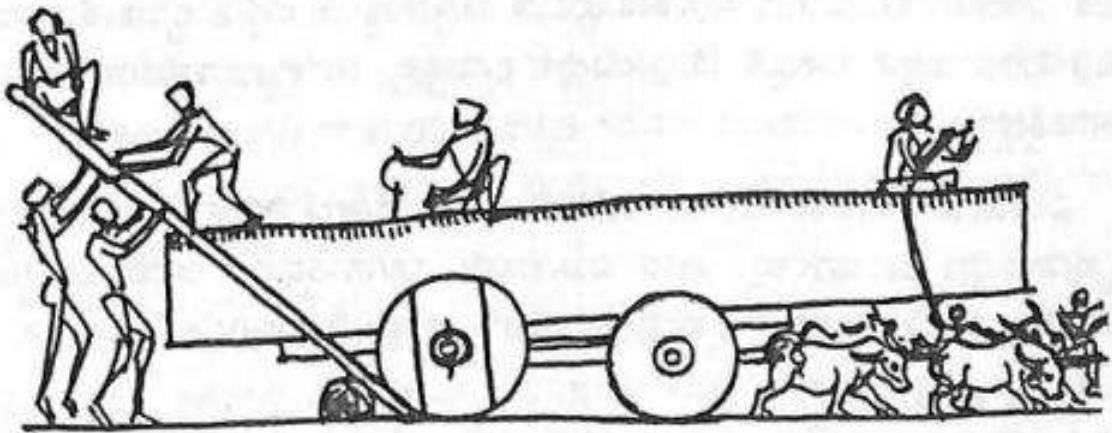
ಜಾಲಿ ಹಾಗೂ ಕೊಂಚ ಬೊಂಬು, ತೇಗದ ಮರಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗುವ ಈ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರ, ಈರಿಸು, ಕುಂಭ, ಬುಟೇವು, ಚಟ್ಟು, ಕಬ್ಬಣ ಪಟ್ಟಿ, ಹಲ್ಲು, ನೊಗ... ಇದರ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಬಂಡಿ, ಹೆಳವರ ಬಂಡಿಯಂತಹ ಚಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಬಂಡಿಗಳು ಈಗಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಬೆಲೆ : ನಾಲ್ಕು ಜನ ನುರಿತ ಬಡಿಗರು ನಿರಂತರ ಒಂದು ವಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಇಂತಹ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ರೈತರೇ ನೀಡಿದರೆ, ಮಾಡುವ ಮುಜರೆಯಾಗಿ ಬಡಿಗಾರರಿಗೆ ೨೫೦೦ ರಿಂದ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಬೆಲೆ ಸುಮಾರು ೨೦,೦೦೦ ದಿಂದ ೩೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಳಕೆ ಪೂರೈಸದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಚಕ್ಕಡಿಗಳು ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಇನ್ನು ಬಳಕೆಗೆ ಬರುವ ಇದರ ಕೆಲ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸಬಂಡಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಹಲವು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ನೊಗ, ಮಣೆ, ಕುಂಟೆ, ಮಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬಾರದ್ದು ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಅಂತಹ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಭಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ಇದ್ದಿಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಕ್ಕಡಿಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ಟಾಂ ಟಾಂ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಚಕ್ಕಡಿಗಳ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ.

ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿ

ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಣೆಗೆ ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿ ಬಹು ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಹನವಾಗಿತ್ತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಅಪರೂಪವಾದವು. ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಮೂಲೆ ಸೇರಿದವು, ಈಗ ಆ ಅಂಗಾಂಗಗಳೂ ನಾಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ.



ಬಂಡೆ ಹೊರುವ ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರದ ದಿಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ-ದೊಡ್ಡ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳನ್ನು, ಕಾಡುಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೆಟ್ಟದಿಂದ, ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂತಹ ಬಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಭಾರಿ ಶಕ್ತಿಯ ಈ ಬಂಡಿಗೆ ಹೇರಿದ ವಸ್ತುವಿನ ತೂಕಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಜೊತೆ, ಎರಡು ಜೊತೆ, ಹತ್ತು ಜೊತೆ ಕೊಬ್ಬದ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲದೇ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ಇಂತಹ ಬಂಡಿಗಳಿಂದಲೇ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಯಚೂರ ಕೋಟೆಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಬಂಡಿಗಳಿಂದಲೇ ತಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕೋಟೆಯ ಕಲ್ಲೊಂದರ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿದ ಕಲ್ಲು ಸಾಗಿಸುವ ರೇಖಾ ಚಿತ್ರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿನ್ಯಾಸ : ಬೃಹತ್ ಜಾಲಿ ಹಾಗೂ ತೇಗದ ಮರದ ಹಲಗೆಗಳಿಂದ ಜೋಡಿಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿರುವ ಚಟ್ಟಿಗೆ (ಸಾಮಾನು ಹೇರುವ ಜಾಗ) ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ದಪ್ಪ ಕಾಂಡದ ಜಾಲಿ ದಿಮ್ಮೆಗಳಿಂದ ಕೊರೆದ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ಅಡಿ ವರೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಗಾಲಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಅಡಿಯಷ್ಟು ರಂದ್ರಕೊರೆದು ಉಕ್ಕಿನ ಆ್ಯಕ್ಸೆಲ್‌ಗೆ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ತಯಾರಾದ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಜಾಲಿ ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಯನ್ನೇ ಬಲಿಷ್ಠ ಎರಡು ಕೋಣಗಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಎಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

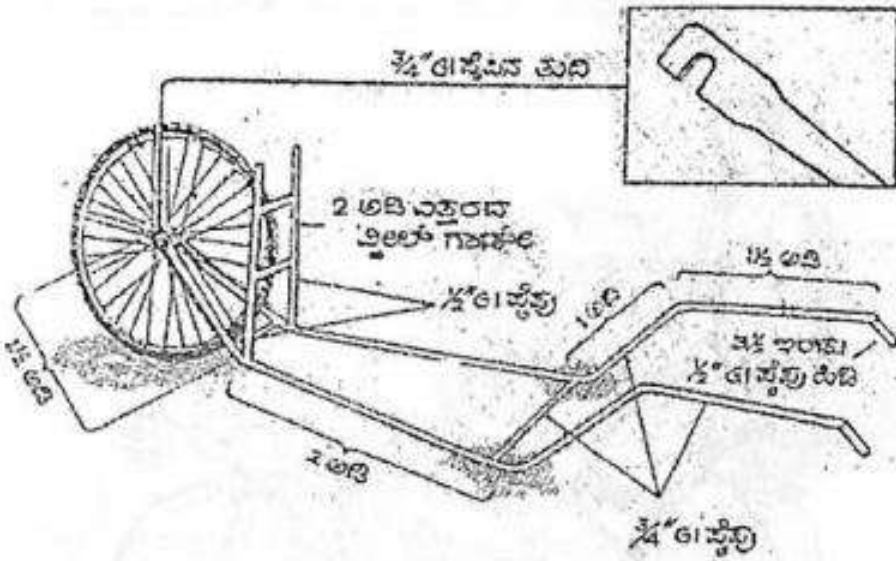
ವಿನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ : ಹೀಗೆ ಈ ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿ ಗಿಡ್ಡಗಾಗುವುದರ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ದೇಶವೂ ಅಡಗಿದೆ. ದಿಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಬಂಡಿಗೆ ಏರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದುದರಿಂದ ಈ ಗಿಡ್ಡನೆಯ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಹೇರಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮುಂದೆ ಹಿಂಬಂಡಿಯಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳುವಂತಹ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ದುಂಡನೆಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ದುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಬಂಡೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸಲಾಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೀಟುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಹೆಬ್ಬಂಡೆ ತೆವಳುತ್ತಾ ಬಾಗಿ ನಿಂತ ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿಗೆ ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಏರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ವಿಧಾನದಂತೆ ಕೆಳಗೂ ಇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವಾಲಯ, ಅರಮನೆ, ಹುಡೆ, ಕೊಟೆಗೋಡೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಇದರ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್, ಕ್ರೇನ್‌ಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ಈ ವಡ್ಡರ ಬಂಡಿಗಳ ಆಯುಸ್ಸು ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು.

ಮಲೆನಾಡ ಬಂಡಿಗಳು :

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತೋಟದಲ್ಲೇ ಮನೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳಿಂದ ಎಳೆಸುವ, ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಬಂಡಿ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಂಡಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ

ಅಲ್ಲಿನ ರೈತರು ಕೆಲವೊಂದು ಕೈಗಾಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಯಲುಸೀಮೆಯವರು ಮರ-ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋದರೆ, ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೃಷಿಕರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಗುಜರಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗಾಡಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಬೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಮಲೆನಾಡ ಕೃಷಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.



ಕೃಷಿಕರಿಗೊಂದು ಕೈಗಾಡಿ

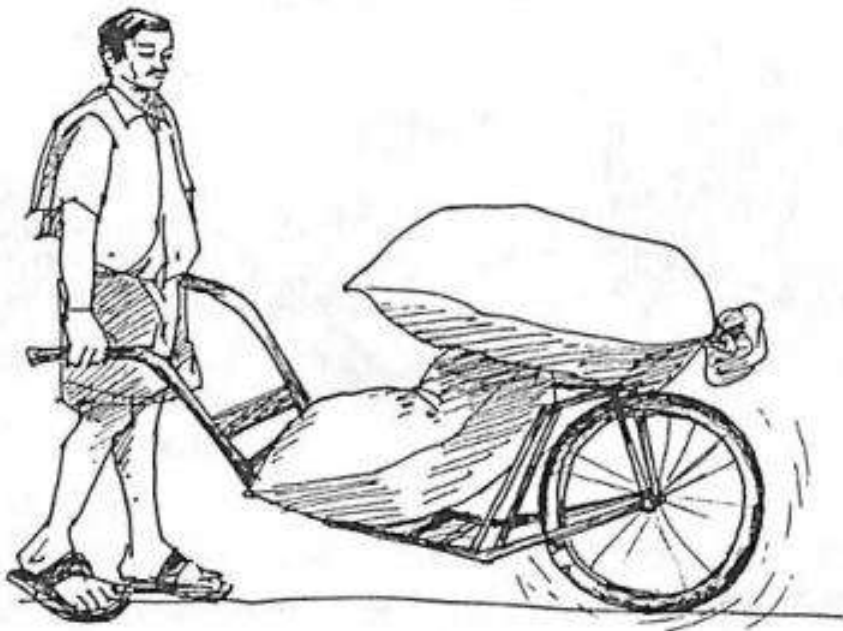
ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಾಟ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅವೆಂದರೆ ತರಕಾರಿಗೆ ಕೋಳಿ ಗೊಬ್ಬರ, ಬೂದಿ, ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಸೆಗಣೆ, ಗೊಬ್ಬರ, ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಾದರೆ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಬದಿ ಕಟ್ಟಲು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳು. ಅಕ್ಕಿ ಮೂಟೆ, ಅಡಿಕೆ ಗೋಣಿ ಹಿಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಜಟ್ಟಿಗಳೇ ಬೇಕು. ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸಮೀರ್ ರಾವ್ ಕೈಗಾಡಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ತಮ್ಮದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸಿಗುವ ವಸ್ತುಗಳು ಬಳಸಿ ಗಾಡಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಮುಕ್ಕಳು ಇಂಚು ವ್ಯಾಸದ ಜಿಫಿ ಪೈಪು ಮತ್ತು ಸೈಕಲ್ಲಿನ ಹಿಂದಿನ ಚಕ್ರ ಬಳಸಿ ಗಾಡಿ ಮಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ೫೦ ಕಿಲೋ ವರೆಗಿನ ತೂಕವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಬಹುದು. ಚಕ್ರದ ಗಾತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಶ್ರಮ ಕಡಿಮೆ. ಒಯ್ಯುವ ತೂಕದ ಅರ್ಧ ಭಾಷವಷ್ಟೇ ಕೈಗಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಏರುವಲ್ಲಿ, ಇಳಿಯುವಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದು.

ಸಮತಟ್ಟಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ದೃಢಕಾಯದವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಿಂಟಾಲ್‌ವರೆಗೂ ಸಾಗಿಸಬಹುದು.

ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಕೈಗಾಡಿ

ಪುತ್ತೂರು ಸಮೀಪದ ಪುಣಚದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಒಂದು ಕೈಗಾಡಿ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಅವರು ತಯಾರಿಸಿದ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಕೇಳಬೇಕು; “ಕೀನ್ಯ ಸಮೀರ ರಾವ್ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೈಗಾಡಿಯೊಂದು ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಅವರು ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಗಾಡಿಯ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ಅವಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ



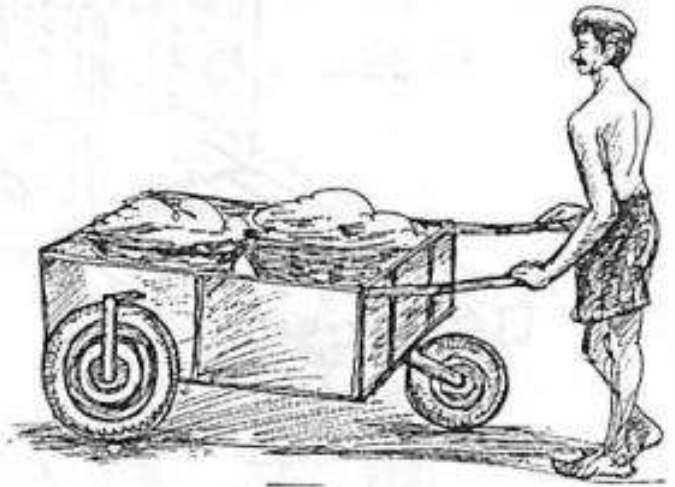
ಗಾಡಿಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದೀಗ ಈ ಗಾಡಿ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸಿದೆ.

ದನಗಳ ಮಡ್ಡಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಾಳೆದಂಡನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಮೀಟರ್ ದೂರದ ತೋಟದಿಂದ ತರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಬಾಳೆದಂಡನ್ನು ಎರಡೂವರೆಯಿಂದ ಮೂರು ಅಡಿಯುದ್ದದ ತುಂಡುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅಡ್ಡವಾಗಿರಿಸಿ ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದೂ ತೋಟದೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ರಗಳೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ, ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನು ಪೀಠದ ನಡುವಿನ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಒಂದು ಹಂತದಿಂದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಧಾರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಇದೀಗ ಈ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ೧೦-೧೨ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಬಾಳೆದಂಡಾಗಲೀ, ಕೊತ್ತಳಿಗೆ ಕಡಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಾತ್ತರದ ತೆಂಗಿನ ಮಡಲಾಗಲೀ, ಹಾಲೆ ಕಡಿದ ಇಡೀ ಸೋಗೆಯಾಗಲೀ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಇರಿಸಿ ಕಟ್ಟಕಟ್ಟಿ ಸಲಿಸಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೇವಲ ಎರಡು ಇಂಚು ಅಗಲದ, ದೊಡ್ಡದಾದ ಚಕ್ರವಿರುವುದರಿಂದ ತೋಟ, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಲುಸಂಕ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ೪೦-೫೦ ಕಿಲೋ ಹೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ರೇಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬೇಕಾಗದೆ ನಾವು ನಿಂತಾಗ ನಿಂತು, ಹೊರಟಾಗ ಹೊರಡುವ ಈ ಕೈಗಾಡಿ ಅಡಕೆ, ತೆಂಗಿನ ಕೊಯ್ಲಿನಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದೈನಂದಿನ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಳಾದ ಹುಲ್ಲು, ಸೊಪ್ಪು ತರುವುದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲ. ಬಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ತೋಟದ ಅಡಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ತರುವಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಪಾಲು ಸಮಯ, ಶ್ರಮ ಉಳಿಸಬಲ್ಲದು. ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಗೊಬ್ಬರ ತೆಗೆಯುವುದನ್ನೂ ಸಹ ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಳ್ಳು ಗಾಡಿ

ಹಗುರ ಖರ್ಚಿನ, ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಅಡಕೆ ತೋಟದ ನಡುವೆ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಾದ, ನಗಣ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚದ ತಳ್ಳುಗಾಡಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಅನುಕೂಲ. ಇಂಥದೊಂದು ತ್ರಿಚಕ್ರದ ಕೈಗಾಡಿ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾಟಿ ಮಹಾಲಿಂಗ ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

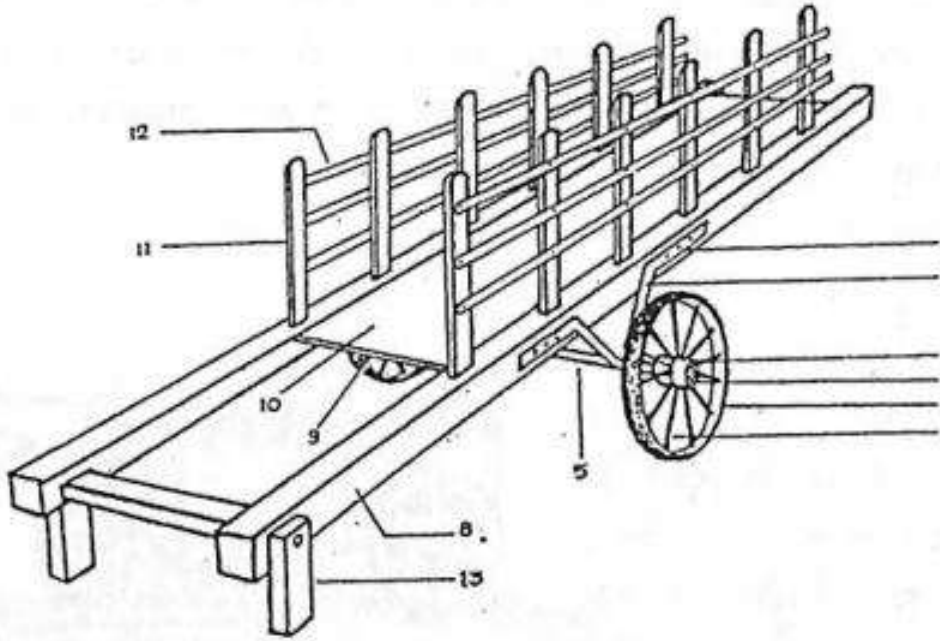


ಟೆಲ್ಲರಿನ ಹೋಲಿಕೆ ಎದುರು ಎರಡು ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್‌ನ ಚಕ್ರಗಳು, ಮೋಟಾರ್ ಬೈಕಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬೇರಿಂಗ್, ಬ್ರೇಕ್ ಡ್ರಂ, ರಿಮ್, ಟಯರ್ ಟ್ಯೂಬ್‌ಗಳ ಜೋಡಣೆ. ಹಿಂದೆ ಸ್ಕೂಟರ್ ಚಕ್ರ ತಳ್ಳಲು ಕಬ್ಬಿಣದ ಹ್ಯಾಂಡಲ್, ಬ್ರೇಕ್ ಲೀವರ್. ಗಾಡಿಯ ಬದಿಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ, ಬೇಡವಾದರೆ ತೆಗೆದಿರಿಸಬಲ್ಲ ತಗಡುಗಳು. ಇದು ಭಟ್ಟರ ೪.೧/ ೨ ೪೨ ಇಂಚು ಅಳತೆಯ ಗಾಡಿ.

ಭಟ್ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಎರಡು ಆಳುಗಳು ಈ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭಾರ ಹಾಕಿ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಭಾರ ಇದರರ್ಥ ಇದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಸಾಕು. ಇವರು ೧೬ ಬುಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಇಟ್ಟು ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ೨೫ ಬುಟ್ಟಿ ಗೊಬ್ಬರ, ೨೦-೨೫ ಸೈಜ್ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೂಡ ಎರಡೇ ಆಳುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಗಿಸಿದ್ದಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಮಹಾಲಿಂಗ ಭಟ್.

ಎಳೆಯುವ ಬದಲು ತಳ್ಳುವ ಗಾಡಿಯಾದರೆ ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಶಕ್ತಿ ತಳ್ಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಅನ್ನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಗಾಡಿಯ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಕೂಟರಿನ ಪೋರ್ಕಿನಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದರಲ್ಲಿದೆ. ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ

ಬ್ರೇಕ್ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗೊಬ್ಬರ, ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿ ಅಡಕೆ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ, ಕೊಕ್ಕೋಗಳನ್ನು ತೋಟದಿಂದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ತರಲು ಈ ಗಾಡಿ ಅನುಕೂಲ. ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವವರು ೪೩.೫೨ ಇಂಚು ಅಳತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ತೋಟದ ನಡುವೆ ಒಯ್ಯಲು ಸುಲಭ.



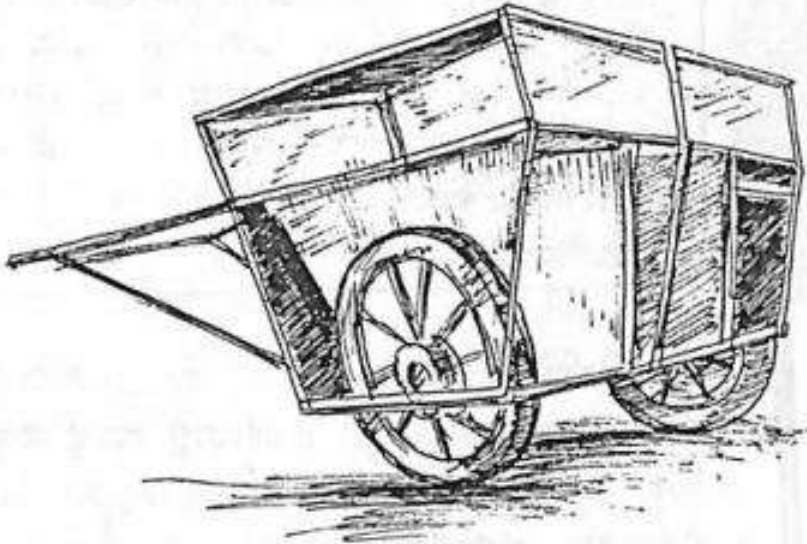
ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗಾಡಿ

ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವ. ಇಬ್ಬರು ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಒಬ್ಬನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ತಲೆಯೊಳಗೆ. ಸೈಕಲ್ಲಿನ ಎರಡು ಹಳೆ ಚಕ್ರಗಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಗಾಡಿ ಮಾಡಹೊರಟೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಪುರದ ರವಿಕುಮಾರ ಹೆಗಡೆ.

'ಎರಡು ಚಕ್ರದ ಅಚ್ಚಿಗೆ ದಪ್ಪ ಹಲಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ಗಾಡಿ ಮಾಡಿದೆ. ೫೦-೬೦ ಕಿಲೋ ಸಪ್ಪು, ಸೌದೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿ ಚಕ್ರ ತುಂಡಾಯಿತು. ಗಾಡಿಯ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾನು ಸರಿಯಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿ ಮಾಡಿಸುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದೆ.

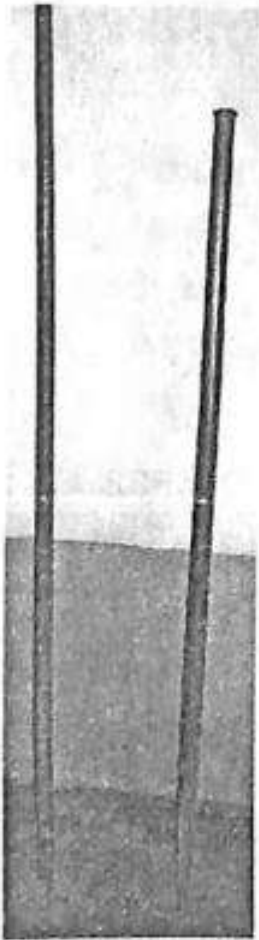
ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಟ್ಟಿಯ ಚಕ್ರ ಎರಡು ಇಂಚಿನ ಪಟ್ಟಿ ಬೇರಿಂಗ್, ಗಾಡಿಯ ಉದ್ದ ೧೦ ಅಡಿ. ಅಗಲ ೨೬ ಇಂಚು. ಮರದ ಕೆಲಸ ನಾನೇ ಮಾಡಿದೆ. ಅಡಕೆ ಮರದ ಸಲಕೆ ಬಳಕೆ. ಕಬ್ಬಿಣದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ಸೈಕಲ್ ಟಯರ್. ಆರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ರೂ. ೮೫೦ ಖರ್ಚು. ಗಾಡಿಯ ಕೈಗಳ ಎತ್ತರ ಸೊಂಟ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಎಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲ. ೨೦೦-೩೦೦ ಕಿಲೋ ಒಯ್ಯಬಹುದು. ಬ್ರೇಕಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಬೇಕು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

ಅಡಕೆ ಸಾಗಣೆಗೆ ಕೈಗಾಡಿ : ಶಿರಸಿ ಸಮೀಪದ ಮುಂಡಿಗೇಸರದ ಅಲೇಸರದವರ ಮನೆ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ಹೆಗಡೆಯವರಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ ಗೊನೆ ಸಾಗಿಸಲು ಕೈಗಾಡಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ೨.೫ ಅಡಿ ಅಗಲ ಮೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಮರದ ತೆಳು ಹಲಗೆ ಹೊದಿಸಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ಮೋಟಾರ್ ಬೈಕಿನ ಹಳೆಯ ಚಕ್ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಗೊನೆ ಹಾಕಲು ಜಾಗವಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಗೊನೆ ಭಾರಕ್ಕೆ ಗಾಡಿ ಮುಗ್ಗರಿಸತೊಡಗಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಚಕ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಖಾಲಿ ಜಾಗಕ್ಕೂ ಹಲಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಈಗ ದೊಡ್ಡದಾದರೆ ೨.೫ ಗೊನೆ, ಚಕ್ರವಾದರೆ ೩.೫-೪.೦ ಗೊನೆ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಗಾಡಿ ಎಳೆಯಲು ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಿಡಿಕೆ. ದಾರಿ ಸಮತಟ್ಟಾಗಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬನೇ ಸಾಕು. ಏರು ದಾರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಅಗತ್ಯ. ನಿರ್ಮಾಣ ಖರ್ಚು ರೂ. ೨,೦೦೦.



೫. ನೆಲ ಬಗೆಯವ ಉಪಕರಣಗಳು

ಉಳುಮೆ ಉಪಕರಣಗಳಷ್ಟೇ ನೆಲ ಬಗೆಯವ ಉಪಕರಣಗಳೂ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು, ಕೈತೋಟ, ಪುಷ್ಪಕೃಷಿ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಉಪಕರಣಗಳೇ ಆಧಾರ. ಹಾಗೆಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಅಂದರೆ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಈ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃಷಿ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳಿಗೂ ನೆಲಬಗೆಯವ ಉಪಕರಣಗಳು ಪರಿಚಿತ



ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಆಳತೆಯ ಹಾರೆಗಳು

ನೆಲಬಗೆಯವ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೃಷಿವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು. ಒಂದೇ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತುಸು ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೆಲ ಬಗೆಯವ ಎಲ್ಲ ಉಪಕರಣಗಳು ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾಂ, ವಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಈ ನೆಲಬಗೆಯವ ಉಪಕರಣಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಹಾರೆ ಕೋಲು: ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೋಲಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವ ಈ ಉಪಕರಣದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತೆಳುವಾಗಿ, ಅತ್ಯಂತ ಚೂಪಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಇದನ್ನು ರಭಸವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಒಗೆದರೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿಯಷ್ಟು ಆಳದ ಗುಂಡಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಧ ಹಿಡಿಯಷ್ಟು

ದಪ್ಪವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದ, ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತೇವೆನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಡಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಮಾಡುವ ಉಪಕರಣ ಕೈಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಗಿ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೆಕೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಪಡ್ಕೋನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವವರು, ರಸ್ತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು, ಬಾವಿ ತೆಗೆಸುವವರು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಆಳವಾದ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಈ ಹಾರೆ ಕೋಲನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಕೃಷಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಅಳತೆಯ ಹಾರೆ ಕೋಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲು, ಕಡಗು, ಕಾಲುವೆ, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದ ತಳಹದಿ ತೆಗೆಯಲು, ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲು ದೊಡ್ಡ ಹಾರೆ ಅಂದರೆ ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಹಾರೆ ಕೋಲು ಬೇಕು. ಈ ಹಾರೆಕೋಲಿನ ತುದಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊಗಚಿ ಕೈ ಮುಂಭಾಗದಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಭೂಮಿ ಬಗೆದು ಬಾಳೆ ಮಾವು, ಸಪೋಟ, ಸೀಬೆ, ನಿಂಬೆಯಂತಹ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕೂವರೆ ಅಡಿಯ ಸಣ್ಣ ಹಾರೆ ಸಾಕು. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗೆ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮೂರು ಅಡಿ ಸಣ್ಣ ಹಾರೆ ಸಾಕು. ಇವುಗಳ ಮೂತಿ ಚೂಪಾಗಿದ್ದು, ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.



ಅಗಲ ಬಾಯಿಯ ಹಾರೆ

ಹಳೆ ಹಾರೆಯ ಹೊಸ ರೂಪ

ಹಳೇ ಹಾರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಇಂಚಿನ ಜಿ.ಐ. ಪೈಪನ್ನು ವೆಲ್ಡ್ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಮರ ಕೆಲಸದ ಉಳಿಯಂತೆ ಅಥವಾ ಗುದ್ದಲಿಯಂತೆ (ಸಬ್ಬಲ್) ನೇರವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹೊಂಡದ ಬದಿಗಳನ್ನು ಅಗೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಒಬ್ಬ ಆಳು ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತಲಾ ೧೬-೧೮ ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಡಕೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಡ್ರೈನೇಜ್ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಅಗೆಯುವಾಗ ೧೦ ಇಂಚು ಅಗಲಕ್ಕೆ (ಹಾರೆ ಇಳಿಯುವಷ್ಟೇ) ಎರಡು ಅಡಿ ಆಳದವರೆಗೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ಬದಿ ಕಡಿಯಬಹುದು. ಈ ಉಪಕರಣವು ಅಡಕೆ ಮರದ ಅಥವಾ ಇತರ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಜತೆ ಲಂಬವಾಗಿ (ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ) ಕತ್ತರಿಸುವುದರಿಂದ ಕಣಿವೆಗಳನ್ನು ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಗೆಯಲು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಕರಣ



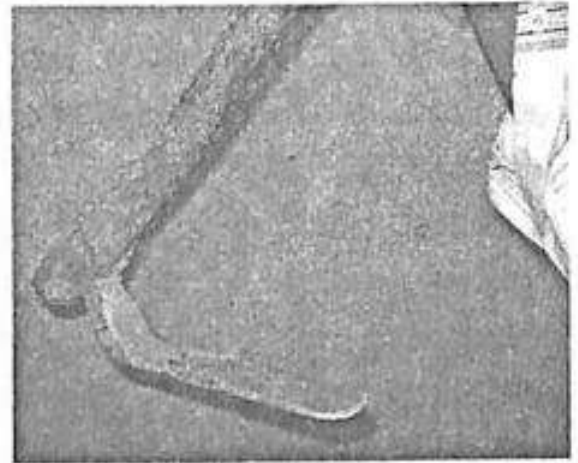
ಸುಮಾರು ಐದು-ಆರು ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕೀನ್ಯಾದ ಇ. ಸಮೀರ ರಾವ್ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಗುದ್ದಲಿ

ಇದು ನೆಲಬಗೆಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಕರಣ. ಗುದ್ದಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟದ ವಿವಿಧೆಡೆ ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಕೋಲು ಗುದ್ದಲಿ, ಚಪ್ಪೆ ಗುದ್ದಲಿ, ಕೈ ಗುದ್ದಲಿ... ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮಾತ್ರ ಒಂದೆ.

ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಡಿಲು ಮಾಡಲು, ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಹಲಸು, ಸೀಬೆ, ಸಪೋಟ ಗಿಡಗಳ ಪಾತಿಯನ್ನು ಸಡಿಲ ಮಾಡಲು ಈ ಕೋಲು ಗುದ್ದಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುದ್ದಲಿಯ ಕಾವು (ಹಿಡಿ) ಜಾಲಿ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀಲಿಗಿರಿ ಮರ ಅಗ್ಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಕಾವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಗುದ್ದಲಿಗಳಿಗೆ ದುಬಾರಿ ಮರಗಳ ಕಾವನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾವು ಮತ್ತು ಗುದ್ದಲಿ ಬಾಯಿಯ ಅಂತರ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಡಿಯಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗುಳ್ಳೆಪುರದ ರೈತ ಶಂಕರ್.

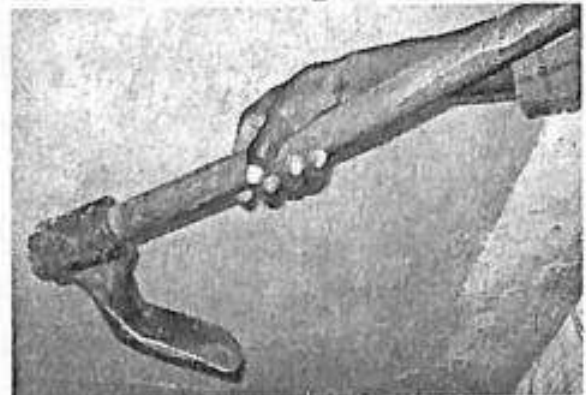
ಈ ಗುದ್ದಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧ. ದೊಡ್ಡದು, ಮಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ. ದೊಡ್ಡ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗುಡ್ಡೆ ಕಡಿಯಲು, ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಪಾತಿ ಸಡಿಲ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ನರ್ಸರಿ, ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಡಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಸಿ ಮಡಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಅಗೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಗುದ್ದಲಿ ಅಥವಾ ಕೈ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಮನೆಯಂಗಳದ



ಸಪ್ಪೆ ಗುದ್ದಲಿ



ನೆಲಗತ್ತಿ

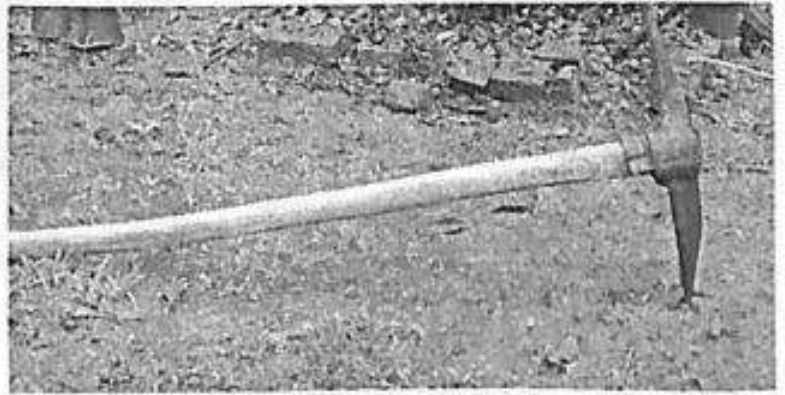


ಸಣ್ಣ ಸಪ್ಪೆಗುದ್ದಲಿ

ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿನ ಹೂ ಗಿಡಗಳು, ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡಲು ಅಥವಾ ಕುಂಡ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೇವನಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ ಹಾಗೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ(ಆಂಧ್ರದ) ಗಡಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕೋಲು ಗುದ್ದಲಿಯ ಬಾಯಿಯ ಉದ್ದ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಹರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಾವಿನ ಜೋಡಿಸುವ ಮಧ್ಯೆಗಿನ ವಿನ್ಯಾಸ ಸಹ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಗೆಡ್ಡೆ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೀಳಲು, ಗೊಪ್ಪ ಗೊಪ್ಪೆಯಾದ ಹುಲ್ಲಿನ ದಿಂಡು ಕೀಳಲು ಈ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ರಾಯಪ್ಪನಹಳ್ಳಿಯ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪಿಕಾಸಿ: ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಪಿಕಾಸಿಗೆ ಎರಡು ಬಾಯಿ, ಒಂದು ಕಾವು. ಒಂದು ಬಾಯಿ ಚೂಪಾಗಿತ್ತು, ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು (ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಉಳ್ಳವರು),



ಪಿಕಾಸಿ

ಕಾಯಂ ಆಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ನಂಬಿರುವ ರೈತರು ಈ ಪಿಕಾಸಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡವರು ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಡಿಯಂತಹ ಮಣ್ಣಿನ ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ಸದಾ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸುವವರಿಗೆ, ಕೈ ತೋಟ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಪಿಕಾಸಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಗಡಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಪಿಕಾಸಿಗೆ ಹಗುರವಾದ ಹಾಗೂ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಾವು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪಿಕಾಸಿಯ ಎರಡೂ ಭಾಗಗಳೂ ತುಸು ಬಾಗಿರುತ್ತವೆ.



ಸಣ್ಣ ಸಲಿಕೆ

ಚೂಪಾದ ಭಾಗದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಡಿಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಚಪ್ಪಟೆಯಾದ ಭಾಗದಿಂದ ಸಡಿಲವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅಗೆಯುವುದು ಈ ಉಪಕರಣದ ಕೆಲಸ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ನರ್ಸರಿ ಹಾಗೂ ಸೊಪ್ಪಿನ ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಹೆಸರು.

ಸಲಿಕೆ : ನೆಲ ಬಗೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಉಪಕರಣಗಳ ಜೊತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಗಾಟದ ಉಪಕರಣಗಳ ಜೊತೆಯೂ 'ಸಂಗಾತಿ' ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಲಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಸಾಗಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಿಸುವುದಾಗಲಿ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಕೆಲ ರೈತರು. ಇಂಥ ಸಲಿಕೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣದಲ್ಲಿ 'ಚಲಿಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣೆತ್ತುವ ಗುದ್ದಲಿ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಲಿಸಾಗಿ ತಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಈ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ 'ಸಲಿಕೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದು ಎಂಬುದು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳಿದ್ದರೂ ಈ ಉಪಕರಣ ದಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ.



ದಿಬ್ಬ ಕಡಿಯು ದೊಡ್ಡ ಸಲಿಕೆ

ಸಲಿಕೆಗೆ ಎರಡು ಭಾಗ. ಒಂದು ತಟ್ಟೆ(ಪ್ಲೇಟ್) ಮತ್ತು ಕಾವು. ಕಾವು ಮತ್ತು ಪ್ಲೇಟ್ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ಲೇಟ್ ಗಾತ್ರ ಆಯಾ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಬೆಳೆ, ಜಮೀನಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಣ್ಣು ತುಂಬಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾರೆ, ಪಿಕಾಸಿ, ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ಅಗೆದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಲು ಸಲಿಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ತುಂಬುವಾಗ ಈ ಸಲಿಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವವರು, ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪಾತಿ ಮಾಡುವವರು,



ಮರಳು ಬಾಚುವ ಆಗಲ ಬಾಯಿಯ ಸಲಿಕೆ

ಮೆದುವಾದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆಯುವವರು ಸಲಿಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮೆದುವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲೂ ಸಲಿಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆ ಕಟ್ಟುವವರು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಮಣ್ಣು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ತಳಹದಿ ಮಣ್ಣು ಎತ್ತಿ ಹೊರ ಹಾಕಲು ಸಲಿಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಾಲುವೆ ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ತಟ್ಟಿ/ಮಂಕರಿ/ಪುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಸಲಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಧ ಅಡಿ, ಒಂದು ಅಡಿ ಕಂದಕ(ಟ್ರಿಂಚ್) ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುವ ಸಲಿಕೆಯ ತಟ್ಟೆ ಕಿರಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೈತೋಟದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಹರಡಲು ಬಳಸುವ ಸಲಿಕೆ ಕೂಡ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ಮೂರು ದಳಕಗಳ ಹಿಂದೆ ನೆಲಬಗೆಯುವ ಉಪಕರಣಗಳ ಜೊತೆ ಸಲಿಕೆ ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಜೆಸಿಬಿ, ಇಟಾಚಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಅಬ್ಬರ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ರೈತರು ಈಗ ಸಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ರೈತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಅಳತೆಯ ಸಲಿಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಣ್ಣು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕಾದರೆ ಸಲಿಕೆಯ ಪ್ಲೇಟ್ ಅಗಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವು ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವು ಉದ್ದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ. ಸಲಿಕೆಯಲ್ಲಲಿ ಸವೆಯುವ ಭಾಗವೆಂದರೆ ಪ್ಲೇಟ್. ಸವೆದು ಚಿಕ್ಕದಾದಂತೆ, ಕಾವನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಸಿ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಗಣೆ ಬಾಚಲು, ತಿಪ್ಪೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ತುಂಬಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಾತಿದೆ, 'ಹಾರೆ, ಮಂತ್ರಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಆದ್ರೆ, ಸಲಿಕೆ ಮಗ ಇದ್ದಂಗೆ. ಈ ಮೂರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ರೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬ ಇದ್ದಂಗೆ'.

೬. ಕೊಯ್ಲು ಉಪಕರಣಗಳು

ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಂತು ಎಂದ್ರೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ ವ್ಯವಸಾಯ ಮುಗಿತು ಎಂತಲೇ ಅರ್ಥ. ಇದು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವವರು ಹೇಳುವ ಮಾತೂ ಹೌದು. ಕೊಯ್ಲು ಎಂದರೆ ಉಸಿರು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ, ಮಳೆ ಕಾಯ್ದು, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿ, ಕಳೆ ತೆಗೆದು ಬೆಳೆ ಕಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವ ಸಮಯ.



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುರ್ಚಿಗೆ



ಕೃಷಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲು ಉಪಕರಣಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲಾಗುವ ಹಂತದವರೆಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವ ಉಪಕರಣ: ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ರೈತರು ಅಥವಾ ಜಮೀನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಂದಿರುವವರು ಕುಂಟೆ, ರಂಟೆ ಹೊಡೆದು ಕಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ತಂದು ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ತಾಕತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ಜಮೀನಿನ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವಾಗ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ "ಕುರ್ಚಿಗೆ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟದ ಒಂದೊಂದು ವಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು

ಹೆಸರಿದೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಕುಡುಗೋಲು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲಗತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕುರ್ಚಿಗೆ

ಕುರ್ಚಿಗೆ: ಇದು ಕುಡುಗೋಲಿನ ಆಕಾರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ, ಮುಂಭಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ್, ಬಿಜಾಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕುರ್ಚಿಗೆ ವಿಶೇಷ ವಿನ್ಯಾಸದ್ದಾಗಿದೆ.



ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಬಳಕೆ

ಈ ಕುರ್ಚಿಗೆಯ ಮುಂಭಾಗ ಬಾಗಿದ 'ಎಲ್' ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗದ ಎರೆ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಈ ಉಪಕರಣ ಸೂಕ್ತ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗದಗನ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ.

ಕುಳಿತು ಕಳೆ ಕೀಳಲು ಸುಲಭ ವಾಗುವಂತೆ ತಯಾರಿಸಿರುವ ಕುರ್ಚಿಗೆಯ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಈ ಕುರ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಳೆಗಳನ್ನು ರೈತರು ಕೈಯಿಂದಲೇ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕುರ್ಚಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ಲೇಟ್ ಹಾಗೂ ದಪ್ಪನೆಯ ತಗಡುಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಕಮ್ಮಾರರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಂಗ್ಲ ಪದದ 'ಎ' ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹಿಡಿಕೆಯ ಮುಂದೆ ಚೂಪಾದ ಮೊನಚನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ಲೇಟ್ ಹೊಂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಹಿಡಿಕೆ ಹಿಡಿದು ಕಳೆಗಳ ಕೆಳಗೆ ಹಾಯಿಸಿದರೆ ಕಳೆ ಬೇರು ಸಮೇತವಾಗಿ ಬುಡಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕುರ್ಚಿಗೆ ೭೦-೮೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾತ ಹಾಗೂ ಮುತ್ತಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಗೆಗಳು ಇದ್ದವು ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕಳೆದು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಈಗ ಕುಡುಗೋಲಿನಲ್ಲೇ ಕಳೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಲೆ ಮೇಲೆ ಸೆರಗು ಹೊದ್ದು, ಎರಡು ಬೆಳೆ ಸಾಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಅಥವಾ ಕುಡುಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಕೆಲವರು ಕಳೆ ಕಿತ್ತರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಒಂದು ಕೈನಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೈನಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಕೀಳುತ್ತಾ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು(ಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ)ತ್ತಾರೆ. ಕುರ್ಚಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂಬುದು ಗ್ರಾಮೀಣರ ಊಹೆಯಾಗಿದೆ.

ನೆಲಗತ್ತಿ

ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುವ ಈ ಉಪಕರಣ ತುಸು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ನೆಲಗತ್ತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ



ಕಳೆ ಕೀಳುವ ನೆಲಗತ್ತಿ

ಮೇವು ಕೊಯ್ಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಶ್ವರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಸತ್ಯ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಭೂ ಭಾಗವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ನೆಲದಲ್ಲೇ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹರಡಿದ ಹುಲ್ಲು ಕೀಳಲು ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದಾಗಲಿ, ಕುರ್ಚಿಗೆ ಯಿಂದಾಗಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನೆಲಗತ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ

ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಾಡು ನೆಲದಿಂದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳಬಹುದು.

ಈ ಉಪಕರಣದ 'ಬಾಯಿ' ಮೊಗಚಿ ಕೈ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮರದ ತುಂಡಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆಂದೇ ವಿಶೇಷ ಆಕಾರವಿರುವ ಜಾಲಿ ಮರವನ್ನು ರೈತರು/ಬಡಗಿಗಳು ಕಾಡಿನಿಂದ ಆರಿಸಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಬ್ಬೆರಳು ತೋರು ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉಪಕರಣವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾದರೂ ಕಳೆಯನ್ನು ಕೀಳಬಹುದು. ಶ್ರಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು, ಚಿಕ್ಕದು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ನೆಲಗತ್ತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಚೆನ್ನರಾಯನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣ ಇಂದಿಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

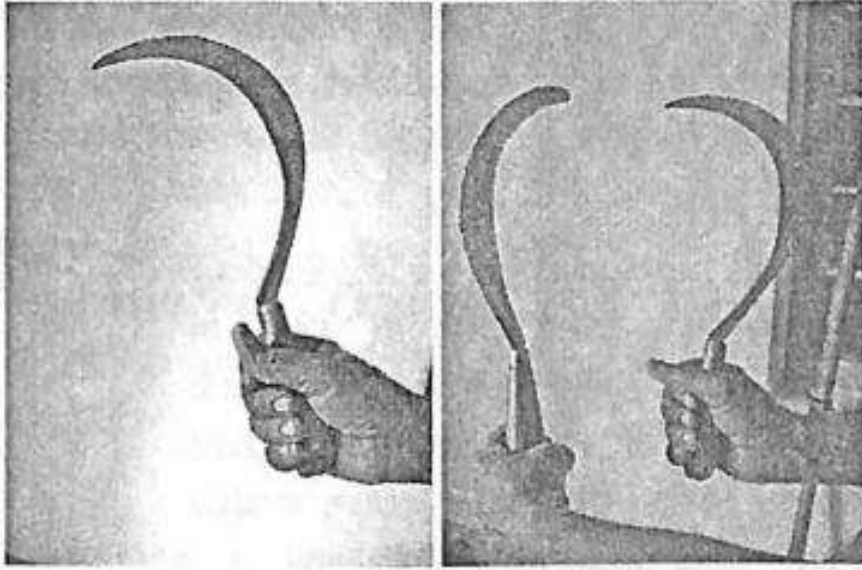
ನೆಲಗತ್ತಿ ಕೇವಲ ಕೈನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗುದ್ದಲಿಯ ಹಾಗೆ ಹಿಡಿದು ಕಳೆ, ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೀಳಬಹುದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವ ನೆಲಗತ್ತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಯಾರಿಸಿದರೆ, ಪುರುಷರಿಗಾಗಿ ಗುದ್ದಲಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ನೆಲಗತ್ತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಈ ಎರಡೂ ಉಪಕರಣಗಳು ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ, ಕೋಲಾರ, ದೇವನಹಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.



ಸಣ್ಣ ನೆಲಗತ್ತಿ

ಕುಡುಗೋಲು

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕುಡ್ಡು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನೇ ಮಚ್ಚು



ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಕುಡುಗೋಲುಗಳು

ಎನ್ನುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇದರ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಕುಡುಗೋಲು. ಹೆಸರಲ್ಲೇ ಉಪಕರಣದ ವಿವರಣೆ ಇದೆ 'ಗೋಲು' ಎಂದರೆ ಕೋಲು ಎಂತಲೂ 'ಕುಡ' ಎಂದರೆ ಕೊಯ್ಲು ಎಂತಲೂ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೊಯ್ಲು ಬಳಸುವ ಕೋಲಿನ ಜೊತೆಗಿರುವ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಕುಡುಗೋಲು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಕುಡ್ಲು' ಎಂದಾಗಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮರದ ಹಿಡಿ ಇದ್ದು, ಮುಂಭಾಗ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿದ್ದು, ಆ ಭಾಗ ಹರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮುಂಭಾಗ ಚೂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯ ಭಾಗ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿರಲು ಕಾರಣ, ತೆನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಕೊಯ್ಲು ಸುಲಭವಾಗಲಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ. ಜೋಳದ ಸೆವೆ, ತೆನೆ, ಭತ್ತದ ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟ ಪೈರು, ರಾಗಿ ಹುಲ್ಲು, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ತೆನೆ, ಹೀಗೆ ಧಾನ್ಯ ಕೊಡುವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಟಾವು ಮಾಡಲು ಈ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕ. ಅಲ್ಲಿ ಜೋಳದ ತೆನೆ ಕೊಯ್ಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲೆನಾಡು ಹಾಗೂ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಕೊಯ್ಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಗೋದಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಬಳಸುವ ಜೊತೆಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳಾದ ಗರಿ ಕೊಯ್ಯುವುದು, ಬಾಳೆ ಕೊಯ್ಯುವುದು, ಬೇಲಿ ಸವರುವುದು, ಗರಿ ಸವರುವುದು, ಗುಡ್ಡದಿಂದ ದನಗಳಿಗೆ ತರುವ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೈ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿ.

ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಚೀಲ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡೇ ತೋಟ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡುವುದು.

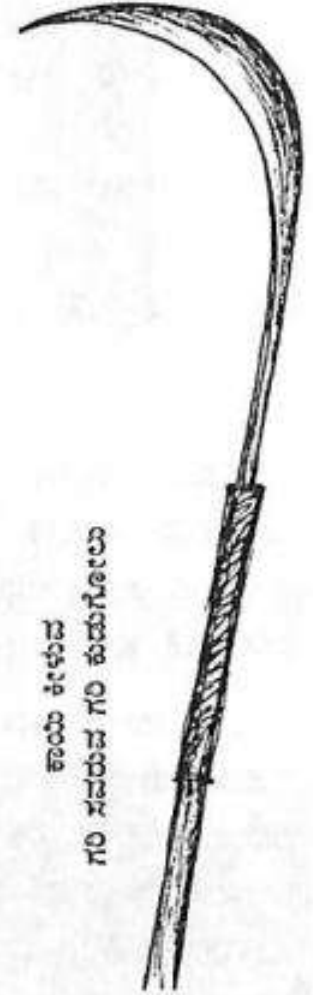
ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲು

ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ 'ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲು' ಎಂಬ ಉಪಕರಣ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಪರಿಚಯ ವಿದ್ಯಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಅಪರೂಪದ ತೆಂಗಿನ ಕೃಷಿಕರ ಉಪಕರಣ ಇದು. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಥೇಟ್ ಮಚ್ಚಿನ ತರಹವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯಷ್ಟೇ ತೆಳ್ಳಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಹಳ ಹರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಕುಡುಗೋಲು ಹರಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ. ಅಂಥ ಅದೆಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಈ ಕುಡುಗೋಲಿನ ಬಾಯಿ ಸವರಿ ಹೆಬ್ಬರಳಿನಿಂದ ಚಿಳ್ ಎಂದು ರಕ್ತ ಚೆಮ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕುಡುಗೋಲಿನಲ್ಲೇ ಹರಿತವಾದ ಕುಡುಗೋಲು ಎಂದರೆ ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲು.

ಇದನ್ನು ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯನ್ನು ಕಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗರಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಮರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಹರಿತವಾದ ಉಪಕರಣ ಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ರೋಟಿಗಾಣದ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ತೆಂಗಿನ ಮರದಿಂದ ಕಾಯಿ ಕೀಳಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮೂತಿ ಹಾಗೂ ಬಾಗಿದ ಕುಡುಗೋಲಿನ ಬಾಯಿ ಚೂಪಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಸಾರಿ ತೆಂಗಿನ ಗೊನೆಗೆ ಕುಡುಗೋಲು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ಎಳೆದರೆ ತುಪ್ಪು ತುಪ್ಪು ತುಪ್ಪು ಕಾಯಿಗಳು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಉದುರುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕುಡುಗೋಲಿನ ಹರಿತಕ್ಕೆ ಗೊನೆಗಳೇ ಕಳಚಿಬಿದ್ದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗಾಣಧಾಳಿನ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ.

ಈ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ಆಡು ಮೇಯಿಸುವವರು, ದನಗಾಹಿಗಳು, ಕುರಿ ಮೇಯಿಸುವವರು, ಕಾಡು ಅಲೆಯುವವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಡು ಮೇಯಿಸುವವರಂತೂ ಒಂದು ರೋಟಿ ಗಳ(ಗಾಣ)ಕ್ಕೆ ಈ ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಬಿಗಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗಾಣವನ್ನು ಸೈಕಲ್ ಬಾರ್‌ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಆಡುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ.



ಕಾಯಿ ಕೀಳಲು
ಗರಿ ಸವರಿ ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲು

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಮೇವಿನ ಮರಗಳಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡು ಆಡುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ದನಗಾಹಿಗಳು ಈ ಕುಡುಗೋಲನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲನ್ನು ತರಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಸ್ಸು, ವ್ಯಾನು, ಕಾರುಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬ್ಲೇಡ್‌ಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಈಗಲೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಮಚ್ಚು

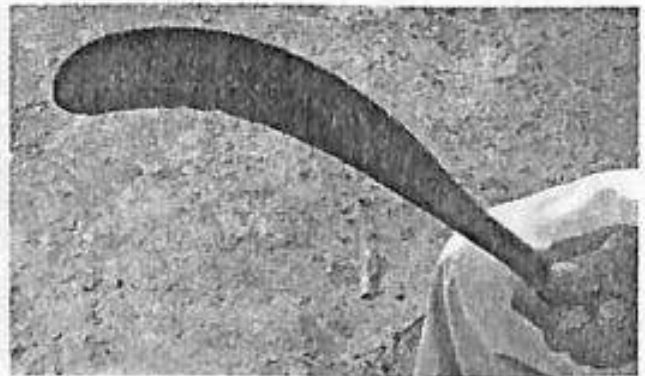
ಇಂದು ಮಚ್ಚು, ಲಾಂಗು ಎಲ್ಲ ರೌಡಿಗಳ ಆಯುಧಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೇ ಉಪಕರಣಗಳು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಪರಿಕರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಗಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈಗಲೂ ಆಗಿವೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪೇನಲ್ಲ.



ಮಲನಾಡಿನ ಮಚ್ಚು

ಮಚ್ಚು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದ, ದಪ್ಪನಾದ, ಗರಿ ಕುಡುಗೋಲಿಗಿಂತ ತುಸು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕೊಯ್ಲಿನ ಉಪಕರಣ. ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣ.

ಈ ಮಚ್ಚನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೆಂಗು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವವರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬಳಸುವ ಮಚ್ಚಿನ ಬಾಯಿ ಬಾಗಿದ್ದು, ಆ ಭಾಗ ತುಸು ಹರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮುಂಭಾಗವೂ ಚೂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಮಚ್ಚನ್ನು ಎಳನೀರು ಕೊಚ್ಚಲು ಹಾಗೆಯೇ ಎಳನೀರಿನ ಮುಚ್ಚಲ ತೆಗೆಯಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕಾಯಿ ಸುಲಿಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಗರಿ ಸವರಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗರಿಯ ದಿಂಡು, ಹೆಡೆಮಟ್ಟಿ(ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯ ಹೆಡೆ ಆಕಾರದ ಭಾಗ) ಕತ್ತರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗೊಬ್ಬರದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಸವರಲು ಇದೇ ಮಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಯಿ ಸುಲಿಯಲು, ಕೊಬ್ಬರಿ ಸೀಳಲು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಚ್ಚಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.



ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮಚ್ಚು

ಈ ಮಚ್ಚು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಚ್ಚಿನ ಮುಂಭಾಗ ಮೊಂಡಾ

ಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ; ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಚ್ಚನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸೌದೆ ಕತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸವರುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿನಿಂದ ಸೌದೆ ತರುವವರು ಇಲ್ಲವೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೌದೆ ಕತ್ತರಿಸುವವರು ಈ ಮಚ್ಚು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೌದೆ ಕಡಿಯುವಾಗ ಮುಂಭಾಗ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಣ್ಣಿಗೆ ತಾಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮುಂಭಾಗ ಚೂಪಾಗಿರುವ ಅವಶ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ. ಸೌದೆ ಕಡಿಯಲು ಬಾಯಿ ಬಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಹರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಚ್ಚು ಈ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ಶಿವನಾಪುರ ರಮೇಶ್.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಎಳನೀರು ಕೊಚ್ಚುವ ಮಚ್ಚು, ಮಾಂಸದ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಚ್ಚು ಎರಡೂ ಒಂದೇ ತರಹದ್ದು. ಹಾಗಂತ ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸುವ ಮಚ್ಚನ್ನು ಮಾಂಸ ಕೊಚ್ಚಲು ರೈತರು ಎಂದೆಂದೂ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ದೇವರ ಸಮಾನ.



ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಕೊಡಲಿ

ಕೊಡಲಿ

ಮೂರನೆಯ ತರಹದ ಕೊಡಲಿಗಳು ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಪರಶುರಾಮನ ಕೊಡಲಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಅಗಲವಾದಿ ಬಾಯಿಯುಳ್ಳ ಈ ಕೊಡಲಿ ಈಗ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟ ಸೇರಿದೆ. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು ಎನ್ನುವವರು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳು. ಒಂದು 'ಕಾವು' ಇನ್ನೊಂದು ಬಾಯಿ. ಕಾವು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಗೂಟ. ಬಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಗಡಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಚೂಪಾದ ಭಾಗ. ಕಾವು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದದು ಜಾಲಿ ಮರದಂತಹ ಗಟ್ಟಿ ಮರದಿಂದ. ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮಾಮೂಲಿ

ಗಡಸು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ.



ಪರಶುರಾಮ ಕೊಡಲಿ



ದೊಡ್ಡ ಕೊಡಲಿ

ಮರ ಕಡಿಯಲು ಹಾಗೂ ಕಡಿದ ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಸೌದೆಗಳನ್ನಾಗಿಸಲು ಕೊಡಲಿಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಚ್ಚು, ಕುಡುಗೋಲಿನಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರೈತರ ಬಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಡಲಿಗಳೆಂದರೆ ಸಣ್ಣ ಕಾವಿನ, ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿಯ ಕೊಡಲಿಗಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ರಮೇಶ್ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; 'ರೈತರೆಂದರೆ ಅವರು ಕೇವಲ ರೈತರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಾರ್. ಅವರು ಬಡಗಿ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಮ್ಮಾರರು ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು, ಕುಂಬಾರರೂ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಾಡಿನಿಂದ ಕಡಿದು ತರಲು ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೇ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಡಿದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನ ರೈತರಿಗೆ ಕಾಡು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೊಡಲಿ ಬಳಸಿ ಮರದ ಕೊಂಬೆ ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮರಗಳು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರುತ್ತವೆಯೇ ಎಂಬ ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮೇರೆಗೆ ಮರ ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದು.

ಸೊಪ್ಪುಗತ್ತಿ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಶಿರಸಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸೊಪ್ಪುಗತ್ತಿ (ಸದೆಗತ್ತಿ) ಅಥವಾ ಕುಡುಗೋಲು ಕಳೆ ಕೊಯ್ಯಲು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂಥದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಸಿಹುಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಕರಡ (ಮುಳುಹುಲ್ಲು) ಕತ್ತರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಮ್ಮಾರರೂ ಇದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿರಸಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಮಾವಿನಕಟ್ಟಾ ಆಚಾರಿ ಹಾಗೂ ಹಾರೂಗಾರ ಆಚಾರಿ ಇದನ್ನು ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ಶಿರಸಿಯ ಸಂತೆಗೆ ತಂದು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಈಗಿನ ಬೆಲೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ೧೮ ರಿಂದ ೨೫ ರೂಪಾಯಿ. ಬಯಲುಸೀಮೆ ಕೂಲಿಗಾರರು ಇದನ್ನು



ಸೊಪ್ಪುಗತ್ತಿ



ಕುಡುಗೋಲು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅರಿಬಾಳು

ಕೇರಳದ ತ್ರಿಶೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬಳಸುವ ಅರಿಬಾಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಕಳೆನಾಶ ಸುಲಭ. ಇದು ೫೦-೬೦ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅರಿಬಾಳು ತುಂಬಾ ಬಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇರಳ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹೆಣ್ಣಾಳುಗಳು ಈ ಬಾಳಿನ ಬಗ್ಗಿಸಿದ ರೂಪಾಂತರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕಳೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಕತ್ತಿಗಳು ಇತರ ಸರ್ವೋದ್ದೇಶ ಕತ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹಗುರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಬೀಜುಕತ್ತಿ

ಬಹುಶಃ ಈ ಉಪಕರಣದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಹೆಸರು 'ಬೀಜು ಕತ್ತಿ' ಎಂದಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಬೀಸಿದರೆ ಕಳೆನಾಶ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರ ಅಲಗನ್ನು ಟೆಂಪೋಗಳ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಪ್ಲೇಟಿನಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಕರ್ಮಾಂಗ ಹತ್ತಿರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಿಡಿಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಇಂಚಿನ ಗ್ಯಾಲ್ವನೈಸ್ ಪೈಪಿನ ತುಂಡನ್ನು ವೆಲ್ಡ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಪ್ಲೇಟನ್ನು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿಸಿ ಎರಡೂ ಅಲಗನ್ನು ಹರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಡಿ.

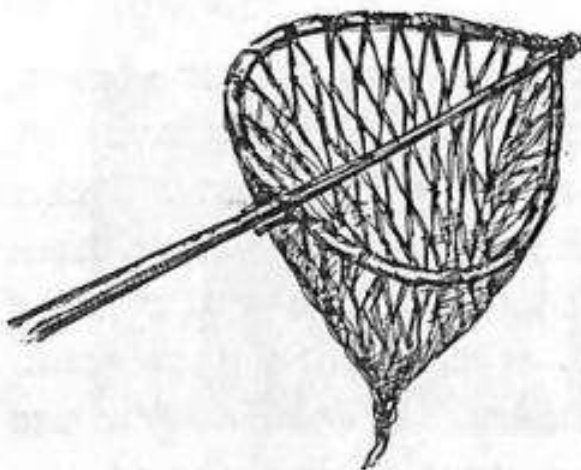


ಬೀಜುಕತ್ತಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ಹೋದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳೆದ ಗಿಡಗಳೂ ತುಂಡಾಗುತ್ತವೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇತರ ಕತ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ೧೦೦-೧೨೫ ರೂಪಾಯಿ ಅಸಲು ಬೀಳಬಹುದು. ಹಿಡಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಪ್ಲೇಟ್ ಜೋಡಿಸುವ ಬದಲು ತುದಿಗೆ ಅರ್ಧ ತುಂಡನ್ನು ವೆಲ್ಡ್ ಮಾಡಿದರೆ, ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಬೀಜುಗತ್ತಿಯ ತುದಿ ಸವೆದು ಹೋದಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ವೆಲ್ಡ್ ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಾವು ಕೊಯ್ಯುವ ಚಾವಣಿಗೆ(ಚಾಲರಿ)

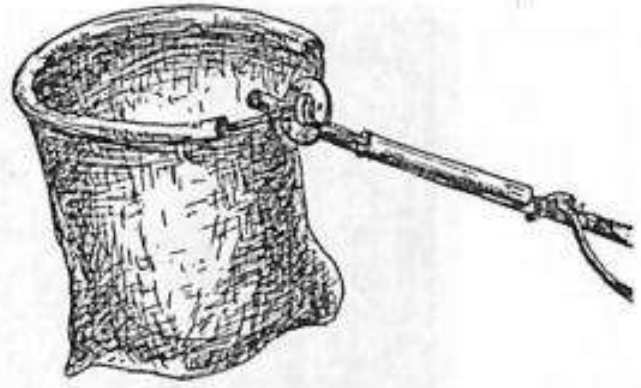
ಮಾವು, ಚಿಕ್ಕ ಮುಂತಾದ ಫಲವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪೆಟ್ಟಾಗದಂತೆ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮರದಿಂದ ಇಳಿಸಲು ಬಳಸುವ ಸರಳ ಸಾಧನ

ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆಯ (ಗೋಡೆಯ) ಚೀಲವೊಂದರ ಬಾಯಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣ್ಣುಕಳಲಂಗಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಿ ಇರಿಸುವಂತೆ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನದ ಕ್ಲಬ್ ಕೇಬಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೊಲಿಯಿರಿ. ಕೇಬಲ್‌ನ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ಲೇಟ್ ವಾಶರಿಗೆ



ಕಟ್ಟಿ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಪ್ಲೇಟ್ ವಾಶರಿನ ತೂತಿನಲ್ಲಿ ಒಳ ತೂರಿಸಿ ಹೊರ ತನ್ನಿ ಇಡೀ ಚೀಲವನ್ನು ಒಂದು ಉದ್ದದ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಿಗೆ (ಕೊಕ್ಕೆಯಂಥದ್ದು) ಕಟ್ಟಿ ಕೇಬಲ್‌ನ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ತುದಿಗೆ ಒಂದು ಉದ್ದದ ನೈಲಾನ್ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ (ಕೊಕ್ಕೆಗಿಂತಲೂ ಈ ಹಗ್ಗ ಉದ್ದವಾಗಿರಲಿ). ಚೀಲದ ಬಾಯಿಯ ಬಳಿ ಇರುವ ಪ್ಲೇಟ್‌ವಾಶರ್‌ನ ನಂತರ

ಸಿಗುವಂತೆ ಒಂದು ತುಂಡು (ಒಂದು ಅಡಿ ಉದ್ದ ಸಾಕು) ಅತಿ ಸಪೂರವಾದ ಪಿವಿಸಿ ಪೈಪನ್ನು ಕೋಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನೈಲಾನ್ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಈ ಪೈಪಿ ನೊಳಗಿಂದ ಹಾಯಿಸಿ. ಈಗ ಉಪಕರಣ ಸಿದ್ಧ. ಕೊಯ್ಯಬೇಕಾದ ಚಿಕ್ಕು ಅಥವಾ ಮಾವಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಚೀಲದ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತೂರಿಸಿ ನೈಲಾನ್ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕೆಳಗಿನಿಂದಲೇ ಜಗ್ಗಿ ಕಾಯಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಚೀಲ ಸೇರುತ್ತದೆ.



ಇದೇ ಮಾವು ಕೊಯ್ಯುವ ಕೊಕ್ಕೆ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತುಸು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ವ್ಯಾಸವುಳ್ಳ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಗೆ ನೈಲಾನ್ ಅಥವಾ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹೆಣೆದ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣಿನ ಬಲೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಬಳೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಗೆ ಚೂಪಾದ ಬ್ಲೇಡು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಳೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡೊಂದು ಒಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡನ್ನು ಜಾವಣಿಗೆ(ಗಳ, ರೋಟಿ ಗಣ)ಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾವು ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕು ಅಥವಾ ಮತ್ಯಾವುದೇ ಎತ್ತರದ ಮರದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಣ್ಣು ಅಥವಾ ಕಾಯಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂಡೊಕ್ಕೆ

ಇದು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರ ಸೊಂಟದಿಂದ ಅಂಡಿನ(ಕುಂಡಿಯ) ಮೇಲೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿರುವ ಉಪಕರಣ. ಇದನ್ನು ಕುಡುಗೋಲು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕತ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂಡಿನ ಮೇಲೆ ನೇತಾಡುವುದರಿಂದ 'ಅಂಡೊಕ್ಕೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಇದನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಳುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದು, ಮರದ ಫ್ರೇಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ಯಲು ಮರ ಏರಿದಾಗ ಈ ಕತ್ತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮರ ಏರುವಾಗ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಮರ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಒಯ್ಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಡೊಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ರೈತರು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.





ಕಡಕಿನ ಮಣೆ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಡಕೆ ಕೃಷಿ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ಯಲು ಮರ ಏರುವವರು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಅಂದರೆ ಅಡಕೆ ಗೊನೆ ಕೊಯ್ಯುವವರೆಗೂ ಮರದ ಮೇಲಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಕುಳಿತಾದ ಕಾಲು ಜೋವು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲವೇ ನಿಶ್ರಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅಡಕೆ ಮರ ಏರುವವರು ಮಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಣೆಯ ಕಡಕಿನ ಮಣೆ.

ದೋಟಿ



ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ಯುವುದನ್ನು ರೈತರು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕಲಾತ್ಮಕತೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಸಾಹಸ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ಯುವವರು ಒಂದು ಮರ ಏರಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಯಾದ ನಂತರ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮರದಲ್ಲಿನ ಅಡಕೆ ಗೊನೆಗಳಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಹಸವೇ ಸರಿ. ಹೀಗೆ ಕೈ ಹಾಕುವಾಗ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣವೇ ದೋಟಿ.

ಈ ದೋಟಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಶಮೆ ಬಿದಿರನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯ ಕೊಂಬನ್ನು ಕೊಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೊಕ್ಕಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮರಗಳ ಅಡಕೆಗೊನೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಜಿಂಕೆ ಕೊಂಬಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಕಾಫಿ ಬೇರನ್ನು ಬೆತ್ತದ ನಾರಿನಿಂದ ಬಿದಿರಿನ ತುದಿಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.



ಹೀಗೆ ಗೊನೆ ಕೊಯ್ದು ಕೂಡಲೇ ಅದನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಕತ್ತಾಳೆಯಿಂದ ನೇಯ್ದ ಹಗ್ಗ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡಕೆ ಮರದಿಂದ ಕೊಯ್ದು ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತಾಳೆ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಜಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕೊನೆ ಕೊಯ್ಯುವವರಿಗೆ 'ಕೊನೆ ಗವಥ' ಎಂಬ ನಾಮವಿಶೇಷವಿದೆ. ಅವರು ಮರ ಹತ್ತುವಾಗ ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಎರಡು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಗೊನೆ ಕೊಯ್ಯುವ ಕತ್ತಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕೊಯ್ದು ಗೊನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬಿಡುವ ಹಗ್ಗ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಂಡ್ಲೊಕ್ಕೆಯನ್ನೂ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎದೆ ಹಾಳೆ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ತೆಳೆ

ಅಡಕೆ ಮರ ಏರುವಾಗ ಎದೆ ತರಚುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತರಚುವುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು 'ಎದೆ ಹಾಳೆ'ಯನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೇತುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮರ ಹತ್ತುವಾಗ, ಇಳಿಯುವಾಗ ಎದೆ ಮತ್ತು ಮರದ ನಡುವಿನ ತಿಕ್ಕಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮರ ಏರಲು ಬಾಳೆ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ 'ಕಾಲ್ತೆಳೆ' ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮರ ಹತ್ತಲು ಅಂಬಳೆ ಬಳಿಯನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ, ನಂತರ 'ಲಿ' ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ, ಅದನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮರ ಏರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಾಯ್ಕತ್ತಿ/ಕುಕ್ಕತ್ತಿ

ಅಡಕೆ ಕೊಯ್ದಾದ ನಂತರ ಗೊನೆಯಿಂದ ಅಡಕೆ ಕಾಯಿಗಳು ಬಿಡಿಸಿ, ನಂತರ ಸಿಪ್ಪೆ ಸುಲಿಯಲು ಬಳಸುವ ಇಳಿಗೆ ಮಣೆಗೆ 'ಕುಕ್ಕತ್ತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿ ಉದ್ದ ಹಾಗೂ ಅರ್ಧ ಅಥವಾ ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಡಿ ಅಗಲವಿರುವ ಮರದ ಮಣೆಯ ತುದಿಗೆ ಚೂಪಾದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಹತ್ತಾರು ಮಣೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಡಕೆ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಕುಕ್ಕತ್ತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಯ್ಕತ್ತಿ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.





ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುವ ಸಾಧನದೊಂದಿಗೆ ಸುದರ್ಶನ

ಸರಳ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿವ ಉಪಕರಣ

ಅನುಭವ ಇಲ್ಲದವರೂ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿತ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಉಪಕರಣ ಸಹಾಯಕ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವ ಎರಡು ತಲೆಕೆಳಗಾದ "ಗಿ" ಆಕಾರದ ಬ್ಲೇಡುಗಳು. ಮೆಟ್ಟುಕತ್ತಿಗೆ ಚುಚ್ಚುವಂತೆ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಬೇಕು. ಎಡಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಕೆಯನ್ನು ಎಳೆದರೆ ಒಂದು ಬ್ಲೇಡು ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ, ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯುತ್ತದೆ. ಬಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಪ್ಪೆ, ಸುಲಿದಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಕೊಂಡರಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕು ಸ್ತೂ ಹಾಕಿ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬೆಂಚು, ಹಲಗೆ-ಅವರವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು.

"ಮೆಟ್ಟುಕತ್ತಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದರಷ್ಟೇ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯಬಹುದು" ಎಂಬುದು ಈ ಉಪಕರಣದ ನಿರ್ಮಾತೃ ಪುತ್ತೂರಿನ ಸುದರ್ಶನ್ ವಿಶ್ವಾಸ.

'ಉಪಕರಣ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮೀರಿ ಸಫಲ ಆಯಿತು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಲ್ಲಿ ತುಳಿದು ಸುಲಿಯುವ ಉಪಕರಣದ ಬಗ್ಗೂ ಗಮನಹರಿಸಿದ್ದರು. 'ಅದರ ಮೆಕ್ಯಾನಿಸಂ ಇಷ್ಟು ಸರಳವಾಗದು. ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಮೇಜಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ.'

ಈ ಉಪಕರಣ ಬಳಸಿ ಯಾರೂ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯಬಹುದು. ಮೆಟ್ಟುಗತ್ತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಬೇರಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಅಳವಡಿಸಿ ಇನ್ನಷ್ಟು

ನಾಜೂಕಾಗಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಸಲು ಹೆಚ್ಚಾದೀತು. ಬೇಡಿಕೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.



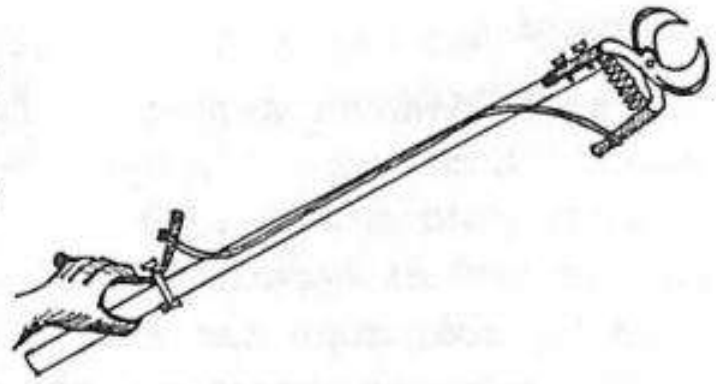
ಮಿತಿ-ಅವಕಾಶ: ಮನುಷ್ಯ ಸುಲಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಈ ಉಪಕರಣದ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಿತಿ.

ಮತ್ತೊಂದು ಅಡಿಕೆ ಸುಲಿ ಸಾಧನ

ಒಣಗಿಸಿದ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಿಪ್ಪೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸುವ ಈ ಸಾಧನ ಅನುಕೂಲ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಸುಲಿಯುವ ಸಲಕರಣೆಯ ತಂತ್ರವನ್ನೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಯಿಂದ ಅಡಿಕೆಯ ಜುಟ್ಟಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸಲಕರಣೆಗೆ ಚುಚ್ಚಿ ಸಲಕರಣೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒತ್ತಡ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅಡಿಕೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ೮ ಇಂಚು ಉದ್ದವಿರುವ ಈ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ೬ ಮಿ.ಮೀಟರ್ ದಪ್ಪದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸರಳಿನಿಂದ ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು ೧೬೦ ಗ್ರಾಂ ತೂಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಲಕರಣೆಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ೧೦ರಿಂದ ೧೫ ಅಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದು.

ಹಣ್ಣು ಕೊಯ್ಯುವ ಉಪಕರಣ

ಮರಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣು ಕೊಯ್ಯಲು ಬಳಸುವ ಸರಳ ಸಾಧನ. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಇಂಚು ವ್ಯಾಸದ ೧೨ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ಕೊಳವೆ. ಅದರ ತುದಿಗೆ ಹೂ ಕತ್ತರಿಸುವ ಕತ್ತರಿಯ ಒಂದು ಕೈ ಜೋಡಣೆ.



ಬೋಲ್ಡ್ ಬಳಕೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಗೆ ಸ್ಕೂಟರಿನ ಕೇಬಲ್ ಸರಿಗೆ. ಕೊಳವೆಯೊಳಗಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಸಾಗಿದ ಸರಿಗೆ ತೂತಿನ ಮೂಲಕ ಹೊರಗೆ. ಸನ್ನೆಯಂತಹ ಹಿಡಿಗೆ ಜೋಡಣೆ. ಹಿಡಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದಾಗ ಸರಿಗೆ ಎಳೆದು ಕತ್ತರಿಯ ಅಲಗು ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹೂ ಕೊಯ್ಯುವ ಕತ್ತರಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಇರುವ ಕಾರಣ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೇಬಲ್ ಸರಿಗೆ ಕೊಳವೆಯಿಂದ ಒಳಗೆ, ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಕೇಬಲ್ ಹೊರ ವೈಪು ಬಳಕೆ; ಸುಲಭ ಚಾಲನೆಗೆ. ಪೇರಳೆ, ಮಾವು ಹಾಗೂ ಹೂ ಕೊಯ್ಯಲು ಉಪಯೋಗ. ಹಣ್ಣು ಕೆಲಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಜು ಖರ್ಚು ರೂ. ೨೦೦. ಇದು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ವಿಟ್ಟ ಸಮೀಪದ ಮೂಡ್ನೂರು ಸಮೀಪದ ಜಯಗೋವಿಂದ ಭಟ್ ಅವರ ದೇಸೀ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದು.

ಅಡಿಕೆಗೆ ಗೊನೆ ಕೊಯ್ಯಲು ಡೋಲಿ:

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆಗೊನೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ ಇಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಯ್ಯುವ ವೃತ್ತಿಯ ಸೊಂಟದಲ್ಲೊಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಹಗ್ಗ. ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿ ನೆಲದಲ್ಲಿರುವವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ. ಕೊಯ್ದು ಗೊನೆಯನ್ನು ಹಗ್ಗದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿಸುವುದು. ಕೆಳಗಿದ್ದವರು ಅದನ್ನು ಪಡಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದೊಂದು ಕುಶಲ ಕೆಲಸ. ತ್ರಾಸದಾಯಕ. ನಿಧಾನ. ಈ ತೊಂದರೆ ನಿವಾರಿಸಲು ಅಶೀಸರದ ಜಿ.ಕೆ. ಹೆಗಡೆ ಒಂದು ಡೋಲಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

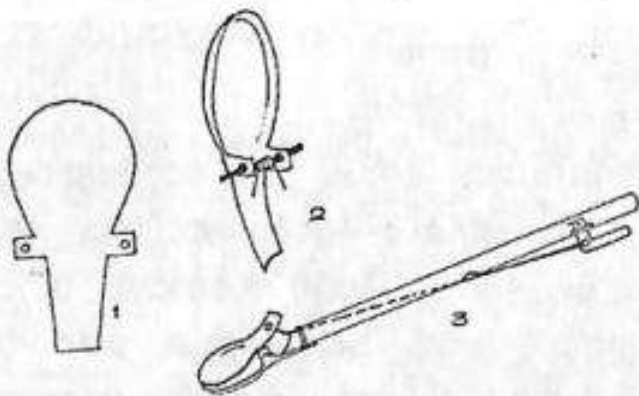
ಸುಮಾರು ಆರು ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಹೊಲಿಗೆ. ಈ ಚೌಕದ ಸುತ್ತ ಹಗ್ಗ. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಸೆಕಲ್ ಟ್ಯೂಬ್ ಅಥವಾ ಬೆಕ್ ಟ್ಯೂಬ್. ಅವುಗಳ ತುದಿಗೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳ್ಳಿ, ಬಳ್ಳಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳಿಗೆ ನೆಲದಿಂದ ಆರೇಳು ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಈ ಕಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಡೋಲಿಯ ಕೊಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸುವುದು- ಡೋಲಿ ನೆಲದಿಂದ ಒಂದೆರಡಡಿ ಮೇಲಿರುವಂತೆ.



ಕೊಯ್ದು ಗೊನೆಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಡೋಲಿಗೆ ಎಸದರಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ರಬ್ಬರ್ ಟ್ಯೂಬ್ ಶಾಕ್ ಅಬ್ಸೋರ್ಟರ್ ರೀತಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ಸಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಚೀಲ ಹರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಡೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಗೊನೆ ತುಂಬಿದೊಡನೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸುತ್ತಲಿನ ಸುಮಾರು ೧೫ ಮರಗಳ ಗೊನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕು. ಮತ್ತೆ ಡೋಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ. ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಆಯಾಸ ಇಲ್ಲ. ಸುಲಭ.

ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಲು ಸುಲಭ ಸಾಧನ

ಕೆಲವೊಂದು ದಿನ ರೂಢಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೀಳುವಾಗಲೂ ಇದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಬಹುದು. ಸೊಂಟ ನೋವೆಂದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಉಪಕರಣದೊಡನೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಿದಂತೆಯೂ ಆಯ್ದು ಎಂದು ಈ ಸಾಧನ ರೂಪಿಸಿದ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ ಮಾಳ ಗ್ರಾಮದ ಮಾಧವ ಡೋಂಗ್ರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.



1. ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣದ ಹಿಡಿಯ ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ. 2. ಉಪಕರಣದ ಉದ್ದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ. 3. ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವ ಸಾಧನ

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ 'ಕ್ಲಿಪ್'ನ ತತ್ವವನ್ನು ಬಳಸಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರಚಿಸಬಹುದು. ಈ ಉಪಕರಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ೪ ಭಾಗಗಳಿವೆ. ೧. ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವ ಕ್ಲಿಪ್ ೨. ಉದ್ದನೆ ಹಿಡಿ ೩. ದೂರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಕೇಬಲ್ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಗ್ಗ ೪. ಕ್ಲಿಪ್ ತೆರೆಯಲು ಹಿಡಿ.

ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಆಕಾರದ ಕ್ಲಿಪ್‌ಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಈ ಕ್ಲಿಪ್‌ನ್ನು ನಾನು ಪಿವಿಸಿ ಪೆಪನ್ನು ಹಾಳೆಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಅದರಿಂದ ರಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಸ್ಟ್ರಿಂಗ್‌ನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ರಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳಚಿ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಉದ್ದನೆಯ ಹಿಡಿಗೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಇಂಚಿನ ಪೆಪ್ ಬಳಕೆ.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯಲು ಇದೇ ಸೂಕ್ತ ಗಾತ್ರ, ದೂರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ಸ್ಕೂಟರ್, ಬೆಕ್‌ನ ಸಪೂರವಾದ ಕೇಬಲ್ ಬಳಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸರಿಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಗ್ಗವೂ ಸಾಕು. ಇನ್ನು ಕ್ಲಿಪ್ ತೆರೆಯುವ ಹಿಡಿ, ಅದೂ ಕೂಡ ಪಿವಿಸಿ ಹಾಳೆಯಿಂದಲೇ ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದು. ಬೆರಳುಗಳಿಗೆ ನೋವೆನಿಸಿದರೆ ಸೆಕಲ್ ಟ್ಯೂಬ್, ಸ್ಪಂಜ್ ಸುತ್ತಿ ಮೆತ್ತಗಾಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ತುಸು ಜಾಣ್ಮೆ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಕ್ಲಿಪ್‌ನ ರಚನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಇಂಚಿನ ಪೆಪನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸೀಳಿ ಅಗಲಗೊಳಿಸಿ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಸೌವ್ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಮೆತ್ತಗಾಗಿಸಿ, ನಂತರ ಅಗಲ ಬುಡದ ಒಂದೇ ಅಳತೆಯ ಎರಡು ಲೋಟಗಳ ನಡುವೆ ಇಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಅಲ್ಲೇ ತಣಿಸಿ. ಕ್ಲಿಪ್‌ನ ಅಲಗುಗಳು ತುಸು ತಗ್ಗಾಗಿ ಆಕಾರ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ತಗ್ಗಾದ ಅಲಗುಗಳು ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಉದ್ದ ಹಿಡಿಯ ತುದಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಅದರಲ್ಲೇ ಕ್ಲಿಪ್‌ನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನೂ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕ್ಲಿಪ್ ರಚಿಸಿದರೆ ಉದ್ದ ಹಿಡಿಯ ಪೆಪಿಗೆ ಸರಿಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ, ಉಪಕರಣ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳಸುವವರ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೈಪಿನ ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಅಳತೆಗಳಲ್ಲೂ ಕರಾರುವಾಕುತನ ಇರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿ ಒತ್ತಿದಾಗ ಕ್ಲಿಪ್ ತೆರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯ ತಲೆಯೊಳಗಿಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ. ನೀವೂ ಇದನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಬಿಡಬಹುದು.

ಅಡಿಕೆಗೆ ತಲುಪುವ ಮೊದಲೇ ಹಿಡಿ ಎಳೆತದಿಂದ ಕ್ಲಿಪ್ ಬಾಯಿ ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಡಿಕೆಗೆ ತಲುಪಿದಾಕ್ಷಣ ಹಿಡಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಮರೆಯಬೇಡಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೆಕ್ಕಿನ ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತೆ ಬಾಯಗಲಿಸಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕೆಲಸ ದ್ವಿಗುಣವಾದೀತು. ಈ ಉಪಕರಣ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಎಂತಹ ಹುಲ್ಲು, ಸೋಗೆ, ಕೆಸರು, ಬಲ್ಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆರಿಸಬಲ್ಲದು.

ಹಸೆಬಂಟ

ಹಸಿ ಸೊಪ್ಪು ಕೊಚ್ಚಲು ಅಥವಾ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ ಸೋಗೆಯನ್ನು ಹಾಳೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಬಳಸುವ ಮೂರು ಕಾಲಿನ ಆಧಾರ ಅಥವಾ 'ಹಸೆಬಂಟ'ಕ್ಕೆ ಅದರ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಳವೆಯೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು



ಹಸೆಬಂಟ

ಕಾಲಿನ ಮರವನ್ನು ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಬದಲಿಸಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಸೆಬಂಟ ರೈತರಿಗೆ ಅವಶ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡು ನಾಶವಾಗಿ ಒಂದು 'ಹಸೆಬಂಟ'ವನ್ನು ಕಾಡಿನಿಂದ ತರುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಅಂಥವರು ಈ ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಸೆಬಂಟ ನಾಲಾರು ವರ್ಷ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮುಂಡಗೋಡ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಟಗೇರಿ ಬಳಿಯ ಕಂಚಿಕೊಪ್ಪದ ಅಡಕೆ ಕೃಷಿಕ - ರಾಜೇಶ್.

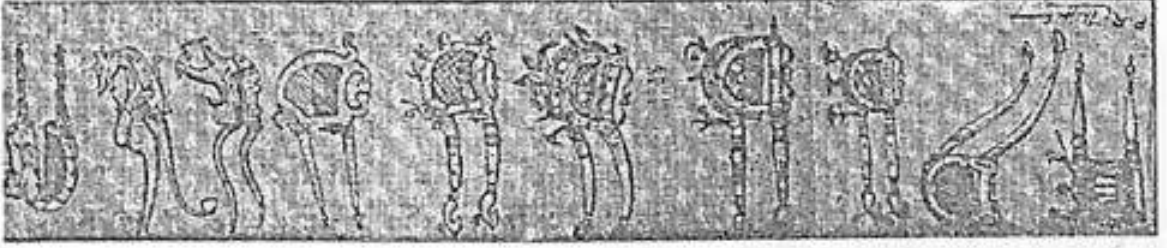
ಸೋಗೆ ಕಡಿಯಲು ಸೋವಿ ಸ್ಟಾಂಡ್

ಅಡಕೆ ಸೋಗೆ ಕಡಿಯುವ ಕಾಲ ಬಂತೆಂದರೆ ಕೃಷಿಕರು ಕಡಿಯಲು ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಮೂರು ಕಾಲಿರುವ ಮರ (ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ

ಹೆಸರು 'ಹಸೆಬಂಟ')ವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತಿ ದುಃಖದಿಂದ ಮರವೊಂದನ್ನು ಕಡಿಯಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಆ 'ಹಸೆಬಂಟ' ಬೇಗ ಸವೆದರೆ ಮತ್ತೆ ಮರ ಕಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ. ಈ ಫಜೀತಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ಪರಿಸರ ಉಳಿಸಲು ಶಿರಸಿ ತಾಲೂಕಿನ ಪುಟ್ಟನೈ ಕೃಷಿಕ ರವಿ ಹೆಗಡೆ ಸರಳವಾದ ಸ್ಟಾಂಡನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಉಪಕರಣ ಮುಂಚಿನ 'ಹಸೆಬಂಟ'ನ ತತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಕಡಿಯುವ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಮರದ್ದಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ್ದಾಗಿದೆ. ರವಿ ಹೆಗಡೆ ಮೂರು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ೩/೪ ಇಂಚು ಪೈಪನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಉದ್ದ ೨೩ ಇಂಚು. ನಂತರ ಈ ತ್ರಿಕೋನಾಕೃತಿಯ ಪೈಪುಗಳ ತಲೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ೧೧ ಇಂಚು ಉದ್ದದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧಾರಕ್ಕೆಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ದಪ್ಪ ಸರಿಗೆಯ ವೃತ್ತವನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ದಪ್ಪ ಸರಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮೂರು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಈ ಉಪಕರಣದ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳು. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಎತ್ತರದ ತುಂಡನ್ನು ಸ್ಟಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ತುಂಡು ತಲೆ ೧೧ ಇಂಚಿಗಿಂತ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದರಾಯಿತು. ೧೧ ಇಂಚು ಯಾಕೆಂದರೆ ತುಂಡು ಕತ್ತಿಯ ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದಾಗ ಪುಟಿಯಬಾರದೆಂದು. ವರ್ಷ ವರ್ಷ ಸವೆದರೆ ತುಂಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರಾಯಿತು ಎಂದು ರವಿ ಹೆಗಡೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮನಮೋಹಕ ಅಡಕತ್ತರಿಗಳು

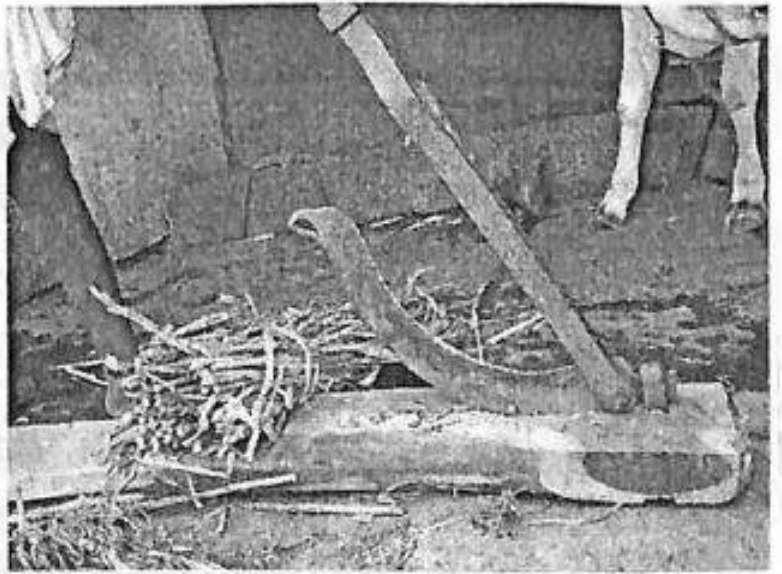


ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಡಕೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಸೇತ್ಗಳ ಅಡಕತ್ತರಿ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿರ ಬೇಕೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಡುವೆ ಅಡಕೆ ಇಟ್ಟು ಅದುಮಿದಾಗ ಟಕ್‌ಟಕ್‌ನೆ ಕತ್ತರಿಸುವಷ್ಟು ಹರಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ, ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ವೀಳೆಯ ಶೃಂಗಾರದ ಸಂಕೇತ. ವೀಳೆಯ ಮೆಲ್ಲುವುದು ನವದಂಪತಿಗಳು ಒಂದಾಗುವ ರಸಘಳಿಗೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುವುದೂ ಇದೆ. ಅಂಥವರು ಹಿಡಿಯುವ ಅಡ ಕತ್ತರಿಯೂ ಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತಿರಬೇಡವೇ?

ಹಳೆಯ ಅಡಕತ್ತರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾಲೋಕವೇ ಅಡಗಿದೆ. ಅಡಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅಡಕತ್ತರಿಯ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಶೃಂಗಾರ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಿ ಸೇರುವಂತಹ ರೀತಿಯ ಅಡಕತ್ತರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿವೆ. ಕಬ್ಬಿಣ, ಹಿತ್ತಾಳೆ, ನಿಕೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಮ್ಮಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಗರಿಕೆದರಿ ಅಡಕತ್ತರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ, ನವಿಲು, ಹುಲಿ, ಗಿಳಿ, ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ತಾಯಿ-ಮಗಳ ಮಾತು ಬಿಡಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಶೇಷಶಯನ ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದವರೂ ಅಡಕತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡದ್ದಿದೆ. ಕೆಲವು ಅಡಕತ್ತರಿಗಳ ಹಿಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದಂತದ ಕೆತ್ತನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಗೆಜ್ಜೆಗಳು ಗಿಜಿ ಗುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ರಸಿಕ ತನ್ನ ತುಟಗಳ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಲು ಕನ್ನಡಿ ಅಳವಡಿಸಿದಂಥ ಮಾದರಿಗಳಿವೆ.

ಮೇವು ಕೊರೆಯುವ ಈಳಿಗೆ

ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲು ಈ ಈಳಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಅಗಲ ವಾದ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ತುಂಡನ್ನು ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಣಿಸಿ ಅದರ ತುದಿಯನ್ನು ಹರಿತ ಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರ



ಮೇವು ಕೊರೆಯುವ ಈಳಿಗೆ

ಮೂಲಕ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಸಾಗುವಂತಾಗಲು ಮತ್ತೊಂದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಟಿಸಿಲೊಡೆದಿರುವ ಕಬ್ಬಣದ ಹಾರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಳಿಗೆಯ ಬಾಯಿಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಇಟ್ಟು ಹಾರೆಯನ್ನು ಮೀಟಿದರೆ ಮೇವು ತುಂಡಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ರೈತರು(ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿಕರು) ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ನೀಡಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣವಿರುತ್ತದೆ.

ಹುಲ್ಲುಗತ್ತರಿ

ಯಾವುದೇ ಕೃಷಿಗೆ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಪೂರಕ. ದನಗಳಿಗೆ ಹಸಿರು ಮೇವು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕೃಷಿಕರು ಹಲವು ಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಂದು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸದೆ ಹಾಗೇ ತಿನ್ನಲು ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ದನಗಳ ಕಾಲಡಿಗೆ, ಸಗಣೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಹಾಳಾಗುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗಾಗಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತು ಇಂಚಿನಷ್ಟುದಕ್ಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.



ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮರದ ಗೂಟದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕಡಿದು ತುಂಡು ಮಾಡುವುದು ರೂಢಿ.

ಇದು ನಿಧಾನದ ಕೆಲಸ. ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಸಾಧನಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸತೀಶ್ ನೆಟ್ಟಾರು ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಸಾಧನ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಧನದಲ್ಲಿ ಹುಲ್ಲು ಕತ್ತರಿಸಲು ಒಬ್ಬನೇ ಸಾಕು. ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ೧೫ ಕಿಲೋ ಹುಲ್ಲು ಕತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಡಕೆ ಸೋಗೆ ಕೂಡಾ ಕತ್ತರಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಾಧನ ತಯಾರಿಗಾದ ಖರ್ಚು ಸುಮಾರು ರೂ. ೨೦೦.

ಸೊಪ್ಪುಗತ್ತರಿ

ಗೊಬ್ಬರ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ, ಹಿಡಿದು ಮರದ ಕಂಬದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಚ್ಚುವುದು ರೂಢಿ. ಇದು ತೀರಾ ನಿಧಾನ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಕೈಗೆ ಕತ್ತಿ ಏಟು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ ಒಂದು ಸಾಧನ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಚಂದ್ರಾಕೃತಿಯ ಕತ್ತಿ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸೊಪ್ಪಿಟ್ಟು ಒತ್ತಲು ಹಿಡಿ. ಕತ್ತಿ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿ ಉದ್ದ. ಹಿಡಿ ನಾಲ್ಕಡಿ.

ಕಾಂಕ್ರಿಟ್ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಆದ ಖರ್ಚು ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ. ಎರಡು, ಮೂರು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಳು ಹೊರೆಯ ಕಟ್ಟ ಕೊಚ್ಚಲಾಗುತ್ತದೆ.



ಇಂತಹ ಸಾಧನ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವರು ಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ. ಇದರ ವಿಶೇಷ - ಕತ್ತಿಯ ಬಾಯಿಯಂತೆ ಒತ್ತು

ಹಿಡಿಯ ಬಾರಯನ್ನೂ ಹರಿತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸೊಪ್ಪು ಮೇಲಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೆಳಗಿಂದ, ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.

ಅತಿನಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿ ಕತ್ತರಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ತೆಂಗಿನ ಸಿಪ್ಪೆ, ಕೊತ್ತಳಿಂಗ, ಬಾಳೆ ಚಾಂಬಾರು, ಸೋಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಚ್ಚಲು ಆಗುತ್ತದೆ.

ಲಂಬೂದಾದ

ತೆಂಗಿನ ಮರದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಸೋಗೆ ತುಂಡು ಮಾಡಲು ನಾನು ತಯಾರಿಸಿದ ಕತ್ತಿಗೆ ಲಂಬೂದಾದ ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಧಾರವಾಡದ ರಟ್ಟೀಹಳ್ಳಿಯ ಎಚ್.ಸಿ.ಅಶೋಕ ಶೆಟ್ಟಿ. ಲಂಬೂದಾದನನ್ನು ಹಳೆಯ ಗರಗಸದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ತೆಂಗಿನ ಮಡಲನ್ನು ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಳೆಂಟು ತುಂಡು ಮಾಡಬಹುದು.



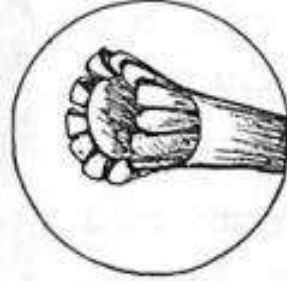
ಹಿಡಿ ಸೇರಿ ೨೨.೫ ಇಂಚು ಉದ್ದ. ಸುಮಾರು ಒಂದಿಂಚು ಅಗಲ. ಅಡಕೆ ಸೋಗೆ, ಮುಳ್ಳುಕಂಟಿ, ಮೆದು ಮರ ಕತ್ತರಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತ. ಮುಳ್ಳಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು, ಕಳ್ಳಿಯನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಡಿಯಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

ಲಂಬೂದಾದ ತುಂಬಾ ಉದ್ದವಿರುವುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾರು ಸಮೀಪ ಸುಳಿಯಬಾರದು. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಡಲಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಲಂಬೂದಾದ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಡಲನ್ನು ಕಡಿಯುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಓರೆಯಾಗಿ ಕಡಿದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತುಂಡಾಗುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿ ತೋಟ ಕಾಯಲೂ ಲಂಬೂದಾದ ಸಹಕಾರಿ.

ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವ ಸುಲಭ ಉಪಕರಣ

ತೋಟದಲ್ಲಿ ದಿನಾ ಬೀಳುವ ಹಣ್ಣಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಕೊಲಿನ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಹಾಗೇ; ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಬೆನ್ನು ಬಾಗಿಸಬೇಕು. ಉಜಿರುಕಣಿ, ಹೊಂಡ, ಗುಂಡಿ ಮುಂತಾದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವುದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವ ಸಾಧನ ರೂಪಿಸಲು ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾಗಿವೆ.

ಬೇಕಾದಷ್ಟು, ಅಂದರೆ, ಬಗ್ಗದೇ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಲು ಅಗತ್ಯ ಉದ್ದದ ಎರಡಿಂಚಿನ ಪಿವಿಸಿ ರಿಜಿಡ್ ಪೆಪಿನ ತುಂಡು. ಅದರ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ೧೪ ಚೂಪು ತುದಿಗಳಿರುವಂತೆ ಹೆಕ್ಸಾ ಬ್ಲೇಡಿನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಳಕೆ ಎರಡಿಂಚು ಉದ್ದವಿರುವಂತೆ ಸೀಳಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಈ ಸೀಳುಗಳನ್ನು ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಡಿಸಬೇಕು. ಎರಡಿಂಚು ಉದ್ದದ ಎರಡಿಂಚಿನ ಪಿವಿಸಿ ಪೆಪಿನ ಉಂಗುರದಂತಹ ತುಂಡನ್ನು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ. ಎರಡಿಂಚಿನ ಬೇರೊಂದು ಪೆಪನ್ನು ಅದರೊಳಗೆ ತೂರಿಸಿ. ಉಂಗುರ ತುಂಡು ಹಿಗ್ಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಂಗುರವನ್ನು ಸಾಧನದ ಸೀಳುಗಳ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ತುರುಕಿಸಿ. ಸೀಳುಗಳು ಮುಂದುವರಿಯದಂತೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಇದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈಗ ಸೆಕಲ್ ಟ್ಯೂಬಿನ ಎರಡಿಂಚು ಉದ್ದದ ತುಂಡನ್ನು ಪಿವಿಸಿ ಉಂಗುರದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತೂರಿಸಿ. ಅದರ ಅರ್ಧ ಉಂಗುರದ ಮೇಲೂ ಉಳಿದರ್ಧ ಸೀಳುಗಳ ಮೇಲೂ ನೆಲೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದು ಸೀಳುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಗಲವಾಗಿ ತುಂಡಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಪ್ರಿಂಗಿನಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕುವ ಸಾಧನ ಸಿದ್ಧ.



ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಅಡಿಕೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಒತ್ತಿದರೆ ಅಡಿಕೆ ಪೆಪಿನೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಳಬಾಗಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳು ಅಡಿಕೆ ಹೊರಬಾರದಂತೆ ತಡೆಯುತ್ತವೆ. ಐದಾರು ಅಡಿಕೆ ಒಳ ತುಂಬಿದ ಬಳಕೆ ಪೆಪನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಡಿಕೆಗಳು ಹೊರ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಕೆಸರು ಮಣ್ಣು, ಗೊಬ್ಬರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಅಡಿಕೆ ಹೆಕ್ಕಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತ.

ಇದು ಆಳೆತ್ತರದ ಕುಡುಗೋಲು

ಅದು ಅಂತಿಂಥ ಕುಡುಗೋಲು ಅಲ್ಲ. ಅನಾಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಕಿಲೋ ತೂಕದ್ದು. ಹಿಡಿಕೆಯೇ ಒಂದಡಿ ಉದ್ದ. ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ ಐದು ಅಡಿ.

ಅರವತ್ತು ವರ್ಷದ 'ಯುವ' ರೈತ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿ. 'ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಳೆ ಕೊಯ್ಯೋ ಕುಡ್ಡೋಲು ಅಂತಾರ್ರೀ. ನಾವ್ ಇದ್ದರೇ ಬಾಳಷ್ಟು ಕೆಲ ಮಾಡೀವ್ರಿ' ಅಂತ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೇಳಿದರು.

ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ. ಭತ್ತ ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಭಾಗ(ತುಂಡು)ಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ನೀರು ನಿಲ್ಲಲು ಅನುಕೂಲ ಆಗುವಂತೆ ಅಂಚಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಒಡ್ಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಡ್ಡಿನ ಹೊರಬದಿಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದ ಆರಂಭ. ಇಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲು ಸಲಿಕೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ತುಸು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಬಳಸಿದರೆ ಕೆಲಸ ಸಲೀಸು.



ಉಪಯೋಗ: ಬಗ್ಗಿ ಸೊಂಟನೋವು ಅನುಭವಿಸದೇ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಇದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಬದುವಿನ ಒಂದು ತುದಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಗೆರೆ ಎಳೆಯಬಹುದು. ಒಡ್ಡುಗಳ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಕಳೆ ಅಥವಾ ಪೊದೆ ತೆಗೆಯಲು ವಿಷಜಂತುಗಳ ಭಯ. ಆದರೆ ಈ ಕುಡುಗೋಲು ಇದ್ದರೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಗದ್ದೆಯ ಒಂದು ತುಂಡಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಲು ಇದರಿಂದ ದಾರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಿಡಿಕೆ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೇವು ಕತ್ತರಿಸಬಹುದು, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅರ

ಕೊಯ್ಲು ಉಪಕರಣಗಳು ಮೊಂಡ ಬಿದ್ದಾಗ ಚೂಪು ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಕೈಕ ಉಪಕರಣ ಎಂದರೆ 'ಅರ'. ಇದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೈಲ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. 'ಅರ' ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹ ಇದೆ. ದೊಡ್ಡ ಅರವನ್ನು ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಲಾಳಾ ಕಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಗೊರಸು ಉಜ್ಜಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಅರವನ್ನು ಗರಗಸ, ಕಾಯಿ ತುರಿಯುವ, ತರಕಾರಿ ಹೆಚ್ಚುವ ಇಳಿಗೆ ಮಣೆಯಂತಹ ಉಪಕರಣಗಳ 'ಹಲ್ಲು ಮಸೆಯ(ಚೂಪು ಮಾಡಲು)ಲು' ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ಸಣ್ಣ ಅರವನ್ನು ಚಚ್ಚಿಸಿ, ಹಣಿಸಿ, ಇದರಿಂದ ಕುಡುಗೋಲು, ಸೊಪ್ಪು ಕತ್ತರಿಸುವ ಇಳಿಗೆ ಮಣೆಯಂತಹ ಉಪಕರಣಗಳ 'ಬಾಯ'ನ್ನು ಚೂಪು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು



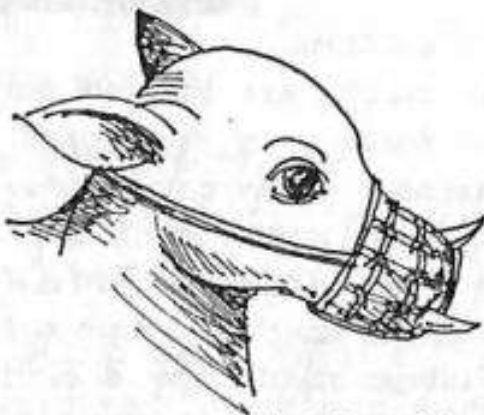
ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಅಂಥ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ತ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ರೈತರು ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣವಿರುವುದರಿಂದ ಇಳಿಗೆ ಮಣೆ ಮೊಂಡಾದಾಗ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮಾರರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಈ ಭಾಗದ ರೈತರು. ರೈತರ ಈ ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ.

೨. ಜಾನುವಾರು, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉಪಕರಣಗಳು

ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಾಕಣೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಉಪಕರಣಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳು ಬೆಳೆ ತಿನ್ನದಂತೆ ಮುಖ ಕವಚ, ಹಾಲು ಕುಡಿಯದಂತೆ ಕಿಚ್ಚಲು ಬೇಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಬೆದರಿಸಲು ಬಾರುಕೋಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಗುದಾರ, ಹಗ್ಗ, ಮೀಣಿ ಹಗ್ಗ, ಹೀಗೆ ಜಾನುವಾರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣಗಳು ಸಂಖ್ಯೆಯೇನು ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಕಿಚ್ಚಲು ಬೇಲಿ

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೇವಿಗೆ ಬಿಡುವ ಹಸುವಿನ ಜತೆ ಕರುವೂ ಹೋಗುತ್ತದಲ್ಲಾ, ಎಳೆಗರುವಿಗೆ ತಾಯಿಯ ಜತೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನದೆ ಇಡೇ ದಿನ ತಾಯಿಯ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಕಷಿಕರ ಉಪಾಯ-ಮುಖ ಮಂಡಲ ಅಥವಾ ಮುಖ ಚುಂಬರಿ!



ಮುಖಚುಂಬರಿ(ಕಿಚ್ಚಲು)

ಒಂದೆರಡು ಅಡಿ ಉದ್ದದ, ಬಿದಿರಿನ ತೆಳ್ಳನೆಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಎರಡೂ ತುದಿಯನ್ನೂ ಚೂಪಾಗಿ ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಚೂಪುತುದಿ ಮುಖದ ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕರು ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದರೆ ತಾಯಿಯ ಕಿಚ್ಚಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತದೆ. ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸೋತ ಕರುವಿಗೆ ಹಸಿವೆಯಿಂದಾಗಿ ಹುಲ್ಲು ಮೇಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

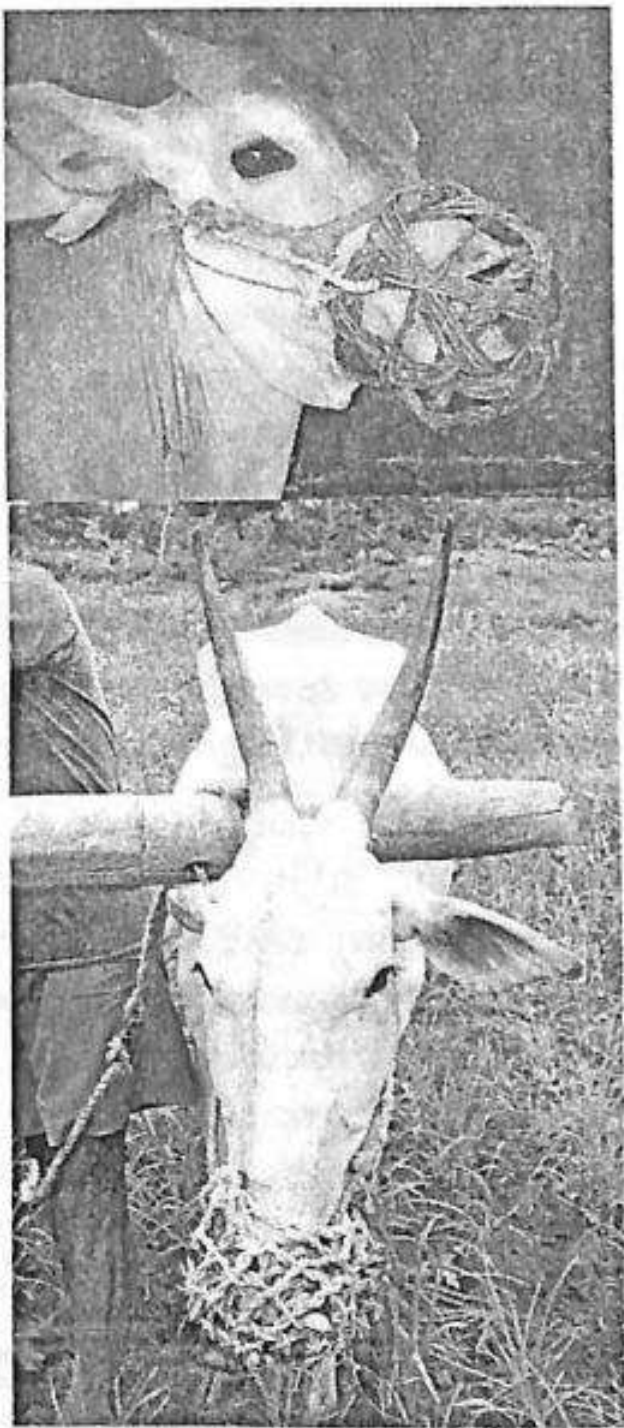
ಮುಖಚುಂಬರಿ ಅಥವಾ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಪದ್ಧತಿ ಈಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದನಕರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಮೇಯಲು ಬಿಡುವ ಪರಿಪಾಠವೇ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಲು ಬೇಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ?

ಎಳೆಯ ಬೆಳಗಳಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎತ್ತುಗಳು ಕಹಿ ಎನಿಸುವ ಈ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದಿರಲಿ ಎಂದು ಅವುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ (ಬಗದಾಳ). ಇವುಗಳನ್ನು ಪುಂಟಿ ನಾರಿನಿಂದ ಇಲ್ಲವೆ, ರಕ್ತಸಬಾಳೆ ನಾರಿನಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾಳಿಗೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚಿಕ್ಕಗಳನ್ನು ಜಾನುವಾರುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ದಾರಗಳಿಂದ ಜಾನುವಾರು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ 'ಬಾಯಿ ಕುಕ್ಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಗ್ಗದ ನಾರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕರುಗಳಿಗೆ ಮೂಗುದಾರ ಹಾಕುವುದು ತುಸು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅವುಗಳ ಮೂಗು ಬಹಳ ಎಳಸು. ರಕ್ತ ಬರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಬಾಯಿ ಕುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಮೂರು ಉಪಯೋಗ. ಒಂದು; ಕದ್ದು ಹಾಲುಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಎರಡು; ಹೊಲಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬೆಳೆ ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ; ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಾವು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

ಕೊರಳ ಚಿಲಕ

ಕೆಲವಲ್ಲ, ಹಲವು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಮತ್ತು ಆಕಳಿನ ರೂಢಿ. ಕೋಡಿನ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ನವೆ



ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬೆಳೆ ತಿನ್ನದಂತೆ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿಕುಕ್ಕೆ

ಬಂದಾಗ ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೊರಳ ಹಗ್ಗ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಕೊರಳಿಗೆ ಉರುಳು ಬಿಗಿದು ಜೀವಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ. ಇದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ರೈತರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಉಪಕರಣ 'ಚಿಲಕ'. ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.



ಚಿಲಕ

ಒಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಬೊಲ್ಪು, ಕಾಲಿಂಚು ವ್ಯಾಸದ ಒಂದಿಂಚು ಉದ್ದದ ಎರಡು ಕಬ್ಬಿಣದ ಪೆಪಿನ ತುಂಡು, ಎಲ್ಲೋ ನಿರುಪಯುಕ್ತ ತುಂಡೆಂದು ಎಸೆದ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸರಳುಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕೆ ಸೀದಾ ಬೆಸುಗೆಯಾತನ ಬಳಿ ತೆರಳಿದರು. ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಸರಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಪೆಪ್ ತುಂಡುಗಳಿಗೆ ಬೆಸುಗೆ ಮಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು ಸುಲಭ ಸಾಧನ.

ಒಂದು ಕುಣಿಕೆ ಕಂಬಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದರಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕುಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಳ ದಾಬು ಅಥವಾ ಕುತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಆಕಳು ನವೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೇ ತುರಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಹಗ್ಗ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಗ್ಗದ ಜತೆ ಬುಡಕ್ಕೇರಿದ ಕೊಂಡಿಯೂ ತಿರುಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಎಂದರೆ ಈ ತಿರುಗುಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ೧೫ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾದೀತು. ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.



ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮೂಗು ದಾರಗಳು

ಹಗ್ಗ ವೈವಿಧ್ಯ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ, ಹತ್ತಿ ಹಗ್ಗ, ಕತ್ತಾಳೆ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗ, ಪುಂಡಿ ಹಗ್ಗ... ಹೀಗೆ ತರಾವರಿ ಹಗ್ಗಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ನಾರಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ದನ ಕಟ್ಟಲು, ಉಳುಮೆಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಎತ್ತಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು, ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊರೆ ಕಟ್ಟಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹತ್ತಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮೂಗುದಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಬಾರುಕೋಲು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾನಾ ನಮೂನೆಯ ರಂಗು-ರಂಗಿನ ಹಗ್ಗಗಳು, ದಾರಗಳು, ಕೃಷಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿರುವ ಮಿಣಿದಾರ, ಕೂರಗಿದಾರ, ಎತ್ತಿನ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣದ ಜೂಲಗಳು, ಕೊರಳ ಹಾರಗಳು,



ಮಡಿಕೆ ಹಾಸುಗಳಂತಹ ತರಾವರಿ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ; ಅದನ್ನೇ ಕುಟುಂಬದ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಬರಗಾಲ ಜೊತೆಗೆ ಇಂದಿನ ಹೈಟೆಕ್ ಕೃಷಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಹಗ್ಗದ ಉದ್ಯೋಗವೀಗ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಸುವವರ ಜೀವನ ಡೋಲಾಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ತಲತಲಾಂತರದಿಂದ ಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇನ್ನು ಇವೆ. ಕಲ್ಬುರಿನಿಂದ, ರಕ್ಕಸಬಾಳೆ, ಪುಂಡಿನಾರು, ವಿವಿಧ ಬೇರು ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಸಿ ಉಪಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಬಂಡವಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಹಗ್ಗ ನೇಯುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಒಂದೇ ಇವರಿಗೆ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ “ಭರಪೂರ ಮಳೆಗಾಲ ಅದಾಗಿತ್ತಿ, ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆ, ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಾವು ಭಾಳ ಬೆಳೆತಿದ್ದು, ಆದ್ರೀಗ ಮಳೆಗಾಲ ಕಡಿಮಿ ಆಗ್ಯಾವು ಹಿಂಗಾಗಿ ಇಂತವು ಯಾವೂ ಗಿಡ ನಮಗೀಗ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಗಜೇಂದ್ರಗಡದ ಬಸವರಾಜ ಕೋರಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದಲೇ ನಡೆದ ಈ ಕೆಲಸ ಹತ್ತ ವರ್ಷದಿಂದೀಚೆಗೆ ನೂಲನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುವಂತಾಯಿತು. ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷ ಯಾವುದೇ ತೊಡಕಿಲ್ಲದೇ ಸಾಗಿದ್ದ ಈ ಹಗ್ಗದ ಕೆಲಸ ಈಗ ಮತ್ತೇ ಕಗ್ಗಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಬೀಳುವ ಬರಗಾಲದಿಂದಾಗಿ ಮೇವಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಬಣಿಸಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಜೊತೆ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದೋ... ಎರಡೋ... ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಡಿಕೆ, ಕುಂಟೆ, ಕೂರಗಿ, ಹಂತಿ ಹೊಡೆಯಲು ಇವರ ಹಗ್ಗಗಳೇ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವುಗಳ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೈನ್‌ಗಳು, ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಗುವ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಗ್ಗಗಳು ಹಾಜರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ರೈತರು ಬಿತ್ತಲು, ಹರಗಲು, ರಾಶಿ ಮಾಡಲು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೂ ಯಾರೂ ಕೇಳದಂತಾಗಿವೆ. "ಊರೂರು, ಸಂತೆ-ಸಂತ್ಯಾಗ ಹೊತ್ತು ಮಾರಿದ್ರೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಿಗದೀಗ ಭಾಳ ದುಸ್ತರ ಮಾತ ಐತ್ತಿ" ಎಂದು ಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಸುವ ಹನಮಸಾಗರದ ವೃದ್ಧ ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಗು ದಾರ

'ಅದೇನ್ ಆಪಾಟಿ ಕುಣಿದಾಡ್ತದೆ ಆ ಕರ. ನಾಳೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮೂಗುದಾರ ಪೋಣಿಸ್ಲಾ'.. ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ರೈತರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಗುದಾರ ಹಾಕುವುದು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ. ಮೊದಲು ನಾರಿನ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಈ ಮೂಗುದಾರ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾನುವಾರು ಗಳ ಮೂಗಿನ ಹೊಳ್ಳೆಯಿಂದ ತೂರಿಸಿ, ಕೊಂಬಿನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮೂಗುದಾರ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೂಗನ್ನು ಕೊರೆದು ರಕ್ತ ಬರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾರಿನ ದಾರ ವಸಾಂಸುವಾಗಿ, ಹತ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮೂಗುದಾರ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬಂತು. ತರಾವರಿ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ತರಾವರಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಗುದಾರ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿ ಮೂಗುದಾರ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಸುರಿಸುವ ಜೊಲ್ಲು, ಗೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕೊಳೆಯುತ್ತಾ, ರೋಗ ತರುವ ವಸ್ತುಗಳಾದವು. ರೈತರು ಮತ್ತೆ ನಾರಿನ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋದರು. ಈಗೀಗ ನಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಹತ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ, 'ಸರ್ವಂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಯಂ' ಆಗಿದೆ.



ಮಿಣಿ ಹಗ್ಗ

ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಕುಂಟೆ ಹಾಗೂ ಹತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಮಡಿಕೆ(ನೇಗಿಲು)ಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಡಿಕೆಯ ಹಾಗೂ ಹತ್ತಾರು ಎತ್ತುಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮಣ್ಣು ಕಿತ್ತು ತರುವ ಈ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಗ್ಗವೇ ಈ ಮಿಣಿ.

ಮಿಣಿ ಎಂದರೆ ಕೋಣದ ಚರ್ಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಗ್ಗ. ಸತ್ತ ಕೋಣದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿದು ದಾರದಂತೆ ಹದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಗ್ಗದಂತೆ ಹೊಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಅಡಿ ಯಿಂದ ೨೦ ಅಡಿಯವರೆಗೆ ಈ ಮಿಣಿಯನ್ನು ಚಮ್ಮಾರರು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂತಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಗ್ಗ ತಯಾರಾಗ ಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಬಲಿಷ್ಠ ಕೋಣಗಳ ಚರ್ಮ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಅಂತಹ ಮಿಣಿ ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಈಗ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಗ್ಗ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಚೈನುಗಳು ಬಂದಿವೆಯಲ್ಲ.



ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲೂ ಇದೇ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಉಳುಮೆಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ 'ಮೇಣಿ' ಹಗ್ಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಹಗ್ಗದಷ್ಟು ಉದ್ದ-ಗಾತ್ರವಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚೆಟ್ಟಿನ ಗಾತ್ರ ಇಲ್ಲವೇ ಎರಡು ತೋರು ಬೆರಳು ಗಾತ್ರಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಇಷ್ಟೇ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆಗಾಗಿ ಹೂಡುವುದು ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ.



ಮಿಣಿ ಹಗ್ಗ

ಕೋಡ ಅಣಸು

ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮಪಡೋದು ರೈತರ ಕಾಯಕ. ದೀಪಾವಳಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಕಾರಹಬ್ಬ, ಯುಗಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಕೊಂಬು ಹೆರಸಿ, ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತುಗಳಾದರೆ ಸವೆದಿರುವ ಗೊರೆಸಿಗೆ ಲಾಳಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೈ ತೊಳೆದು ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಮಾಲೀಶ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಬುಗಳ ಅಲಂಕರಿಸಲು



ಕೋಡು ಅಣಸು ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಜಾನುವಾರು ಗಳ ಮೈ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬೇಯದಿರಲಿ ಎಂದು ಅವುಗಳ ಮೈಮೇಲೆ 'ಗೌಸ್' ಹೊದಿಸುತ್ತಾರೆ.



ಕೋಡ ಅಣಸು ಎಂದರೆ ಚೂಪಾದ ಕೊಂಬಿನ ತುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುವ ಸ್ಪೀಲ್ ಇಲ್ಲವೇ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಉಪಕರಣ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಗೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕೋಡ ಅಣಸು ಕೇವಲ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಚೂಪಾದ ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ತಿವಿದು, ಕೊಂಬು ಮುರಿಯಬಾರದೆಂಬ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬಳಸುವ

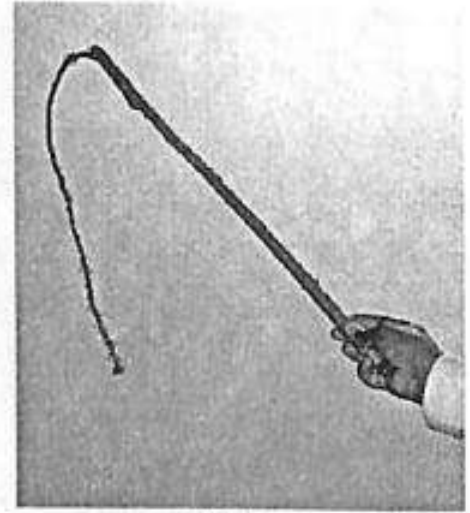
ಕವಚ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಗೆಜ್ಜೆ ಕೇವಲ ಝಳ್ ಝಳ್ ಎಂಬ ಇಂಪಾದ ನಾದ ಕೇಳಲು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನೂರಾರು ಎತ್ತುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದಾಗ 'ನಮ್ಮವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲು' ಈ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ಬಾರುಕೋಲು

'ಬಾರುಕೋಲು ಬೆದರಿಸಕೆ ಮಾತ್ರ, ಹೊಡೆಯೋಕಲ್ಲ. ನಾವು ಸಾಕಿದ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಹೊಡೆಯಕಾಗುತ್ತಾ, ಅವು ನಮ್ಮ ತರಾನೇ ಜೀವ ಅಲ್ಲಾ, ಅವಕ್ಕೂ ಏಟಾಗ್ಗೈತೆ ಅಲ್ಲಾ..' ಇದು ಗದಗನ ಹೊಂಬಳ ಗ್ರಾಮದ ರೈತ ಶಿವಪ್ಪ ಬಾರುಕೋಲು ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ನುಡಿದ ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಯವರೆವಿಗೂ ಬಾರುಕೋಲು ಎಂದರೆ 'ಬಾರಿಸುವ ಕೋಲು' ಎಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದ ನನಗೆ ಹೊಸ ವಿಷಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ಆ ಮಾತು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ;

ಅಂದಹಾಗೆ ಶಿವಪ್ಪ ಹೇಳಿದಂತೆ ರೈತರು ಬಾರುಕೋಲು ಬಳಸುವುದು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸಲು, ಓಡಿಸಲು, ಅವುಗಳ ಮೈಗೆ ಚುರುಕು ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಮಾತ್ರ, ಒಂದೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತರಹ ಬಾರುಕೋಲುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದನೆಯ ಕೋಲಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಉದ್ದನೆ ಎರಡು ತೋರುಬೆರಳು ಗಾತ್ರದ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕೋಲಿನ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ನೋಡೋಕೆ ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣಲಿ ಅಂತ ಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹೂವು ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ; ಆ ಗೆಜ್ಜೆ ಸದ್ದಿಗೆ ಬೆದರಿ ದನಗಳು ಓಡಲಿ ಎಂಬುದು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊಳದುದ್ದದ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲಿಗೆ ಮಾರುಉದ್ದದ ಹತ್ತಿ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಗ್ಗದ ತುದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ದಾರವನ್ನು ಕುಚ್ಚಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಾರುಕೋಲನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕೊಡವಿದರೆ ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಹಗ್ಗ

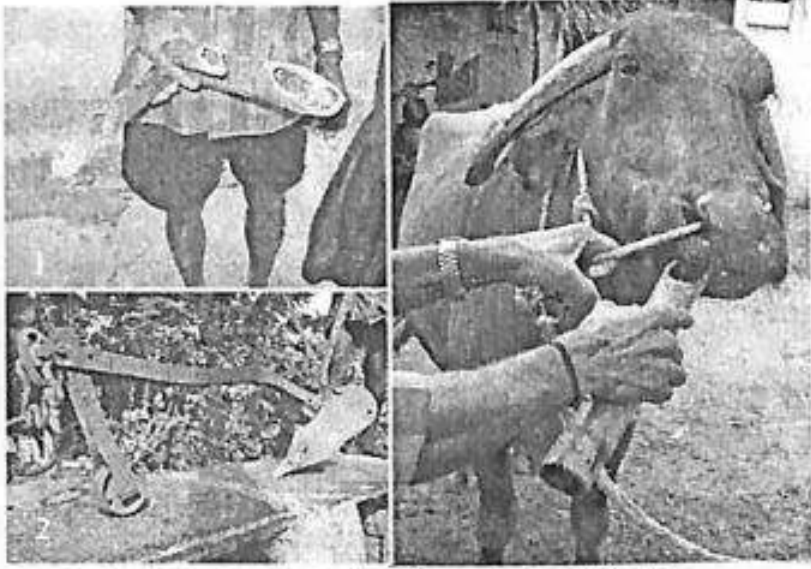


ಬಾರುಕೋಲು



ಚೋಟಾ ಬಾರುಕೋಲು

ದೊಡ್ಡಗಾತ್ರದ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ತಾಕಿ 'ಚಟಾರ್' ಎಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆ ಸದ್ದಿಗೆ ಎತ್ತುಗಳು ಬೆದರಿ ಓಡುತ್ತವೆ ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವಪ್ಪ ಹೇಳಿದ್ದು, ಬಾರುಕೋಲು ಬಾಸುಂಡೆ ಬರಿಸುವ ಉಪಕರಣವಲ್ಲ, ಬೆದರಿಸುವ ಉಪಕರಣ ಅಂತ.



1. ಗೊಟ್ಟಿ ವೈವಿಧ್ಯ, 2. ಸಣ್ಣ ಗೊಟ್ಟಿ, 3. ದೊಡ್ಡ ಗೊಟ್ಟಿ

ಗೊಟ್ಟಿ

ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳವೆಯ ಒಂದು ಬದಿಯನ್ನು ಬಂದ್ ಮಾಡಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯನ್ನು ಚೂಪಾಗಿಸಿರುವ ಉಪಕರಣವೇ ಗೊಟ್ಟಿ. ಜಾನುವಾರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಹದಗೆಟ್ಟಾಗ ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ರವರೂಪದ ಆಹಾರ ಕೊಡಲು ಈ ಗೊಟ್ಟಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆರೋಗ್ಯ ವಾಸಿಯಾಗಲು ಈ ಗೊಟ್ಟಿದ ಮೂಲಕವೇ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೊಟ್ಟಿದಿಂದ ಕುಡಿಸುವಾಗ ಎತ್ತುಗಳ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಗಟ, ಗಟ, ಎಂದು ಹೊರಡುವ ಸದ್ದಿನಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ ಗೊಟ್ಟಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ರೈತರ ಊಹೆ.

ತರಾವರಿ ಗಾತ್ರದ ಗೊಟ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಕರು, ಮೇಕೆ, ಕುರಿಯಂತಹ ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಲು ಸಣ್ಣಗೊಟ್ಟಿ, ಹಸು, ಎಮ್ಮೆ, ಎತ್ತು, ಕೋಣದಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಲು ದೊಡ್ಡ ಗೊಟ್ಟಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗಷ್ಟೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಲವು ಕರುಗಳು ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಕರುಗಳಿಗೆ ಗೊಟ್ಟಿದ ಮೂಲಕ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೊಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲು ಜಾನುವಾರುಗಳು ಬಹಳ ಹಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕಹಿಯಾದ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಕುಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬರು ಜಾನುವಾರು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಕೈಲಿ ಗೊಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಲಿ ಅದರ ಮೂಗುದಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುಖ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕುಡಿಸಬೇಕು. ಗೊಟ್ಟಿದಿಂದ ಔಷಧ

ಅಥವಾ ಕಷಾಯ ಕುಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಭವ ಬೇಕು. ಗೊಟ್ಟದಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಏನೇ ಕುಡಿಸಲಿ, ಕುಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಜಾನುವಾರು ಮುಖದ ಸುತ್ತ ಗೊಟ್ಟ ಹಿಡಿದ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿಸಿ, ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಕೃಷಿ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ.

ಬಾನಿ

ಯಾರಾದ್ದು ದೊಡ್ಡ ದ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ 'ಅದೇನು ನಿಂದು ಬಾನಿ ಬಾಯೇನಯ್ಯ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಬಾನಿ ಎಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಬಾಯಿಯ ಪಾತ್ರೆ, ಇದನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ 'ಮುಸುರೆ ಬಾನಿ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ದ್ರವರೂಪದ ಆಹಾರ ಉಣಿಸಲು ಈ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.



ಮಣ್ಣಿನ ಮುಸುರೆ ಬಾನಿ

ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ

ಹೊಟ್ಟು, ಹಿಂಡಿ, ತೌಡು, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳದ ಹಿಟ್ಟು, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ತರವಾರಿ ಹಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಪಾಠ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ 'ಮುಸುರೆ ಅಥವಾ ಕಲಗಚ್ಚು' ಇಡುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮುಸುರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಸಲು ಬಳಸುವ ಪಾತ್ರೆಯೇ 'ಮುಸುರೆ ಬಾನಿ'. ಅಳಿದುಳಿದ ಅಡುಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಒಟ್ಟಾಗುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನೂ ಮುಸುರೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

ಕುಂಬಾರರು ಬಾನಿಯ ನಿರ್ಮಾತ್ಮ್ಯ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದನ-ಕರುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸುರೆ ಕುಡಿಯುವುದೆಷ್ಟು, ಹಾಲು ಕೊಡುವುದೆಷ್ಟು, ಉಳುಮೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವವೆಷ್ಟು ಎನ್ನುವ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುಂಬಾರರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಾನಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೈತರು ಕೊಟ್ಟಿಗಲಲ್ಲಿ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು, ಹೊರಗಡೆ 'ಹಟ್ಟಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ' ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಾನಿ.. ಹೀಗೆ ತಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ, ಎಂಥ ಗಾತ್ರ ಬೇಕೋ ಅಂಥ ಗಾತ್ರದ ಬಾನಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಾನಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮುಸುರೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನೀರು ಕುಡಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗಲಲ್ಲಿ ಗೊಂತಿನ ಪಕ್ಕ, ಎರಡು ದನಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಬಾನಿಯನ್ನು ಹೂಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು/ಮುಸುರೆ ಪ್ರಮಾಣ ತಿಳಿದು, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಾನಿ ತಂದು ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿಸಿ, ಸುತ್ತ ಮಣ್ಣು

ಮತ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತೂ ಕೆಲವು ರೈತರ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರಚನೆ ಕಾಣುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಕೆಟ್, ಕಬ್ಬಿಣದ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಬಾನಿಗಳು ಮಾಯವಾಗಿವೆ. ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಾನಿಯ ಬಾಯಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ, ತಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡೂವರೆ ಕೊಡ ನೀರು ಹಿಡಿಯುವಂತಹ ಬಾನಿಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೊಂತಿಗೆ ಹದ್ದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮರದ ಬಾನಿ

ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಎಂದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಬಾನಿ ಬಳಕೆಗೆ ಮುಂಚೆ ಮರದ ಬಾನಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಂತೆ. ತೆಂಗು, ಈಚಲು, ಆಲ... ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬುಡಗಳು ಸಿಗುವ ಮರಗಳ ಬುಡ ತಂದು, ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕೊರೆಸಿ, ತಿರುಗಳು ಬಗೆದು ಗುಂಡಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದು ಬಹಳ ಕಾಲ ಬಾಳಿಕೆಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ರೈತರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮರದ ಬಾನಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಂದಿ ಜೋಗಿಗಳು ಅಂದರೆ ಹಂದಿ ಸಾಕುವವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗ ಮರದ ಬಾನಿಗಳ ಅವಶೇಷಗಳೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾನಿ

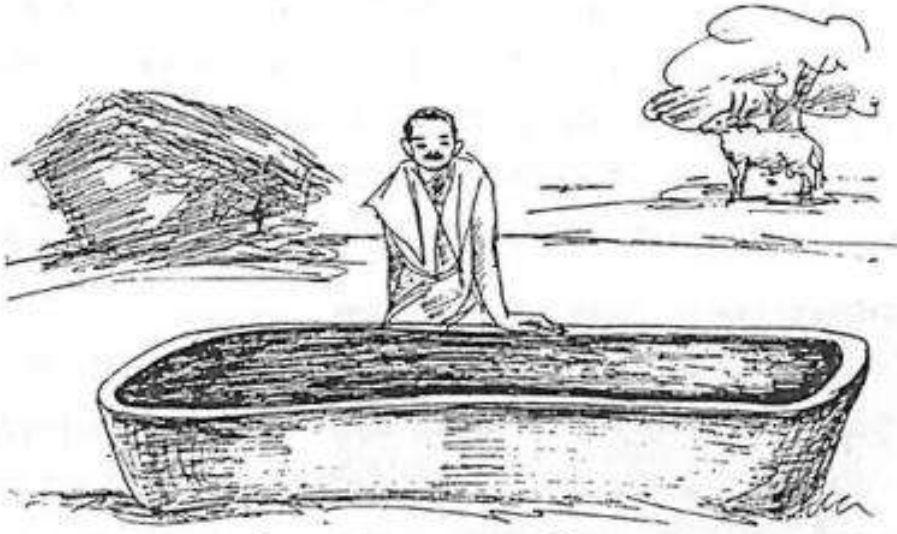


ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾನಿಗಳು

ಬಂಡೆ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು ಹೇರಳವಾಗಿ ಲಭ್ಯ. ಈ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು ಬಹಳ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊರೆಯಬಹುದು. ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ, ರಾಮನಗರದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾನಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವಂತೆ. ಇವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಾತ್ರೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ತುಮಕೂರು ಭಾಗದ ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗಲೂ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಪ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾನಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನ ಬಾನಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

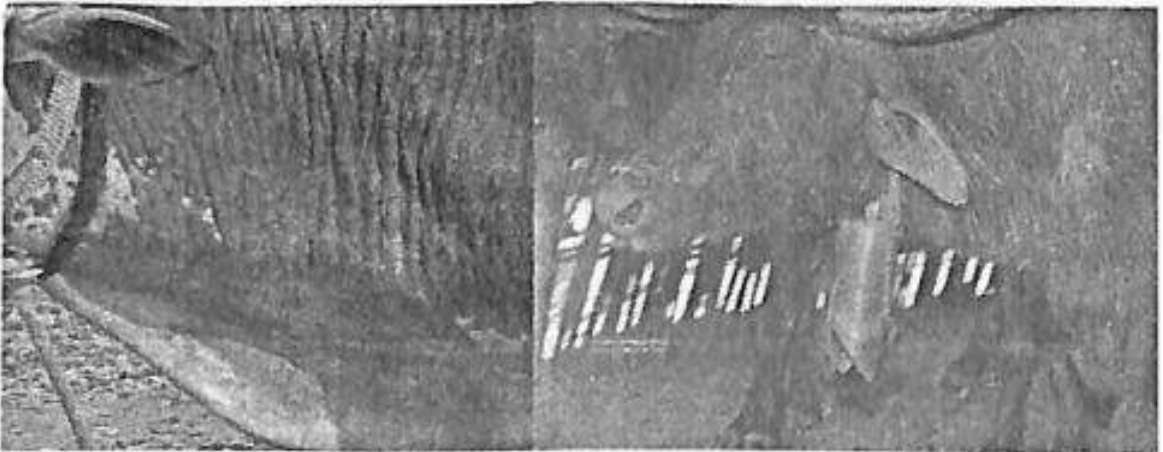
ಮಹಾ ಮರೆಯಿ

ಹಟ್ಟಿ ತುಂಬ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಎಲ್ಲ ಜಾನುವಾರಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರುಣಿಸಲು ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲೊಂದು ನೀರತೊಟ್ಟಿ, ದೋಣಿಯಾಕಾರ, ದಪ್ಪ ಮರದಿಂದ



ನಿರ್ಮಾಣ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಆದರೆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವುದು ಮರದ ಮರೆಯಿ ಅಲ್ಲ. ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಡೆದ ಎಂಟಡಿ ಉದ್ದದ ಕಲ್ಲು ಮರೆಯಿ. ಸುಮಾರು ೬೦ ಕೊಡ ನೀರು ಹಿಡಿಯುವ ಒಡಲು. ೮೦ ವರ್ಷ ಹಳೆಯ ಮರೆಯಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕೊಕ್ಕಡದ ನೆಕ್ಕರ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಆಸ್ತಿ.

ಕೊರಳ ಗಂಟೆ



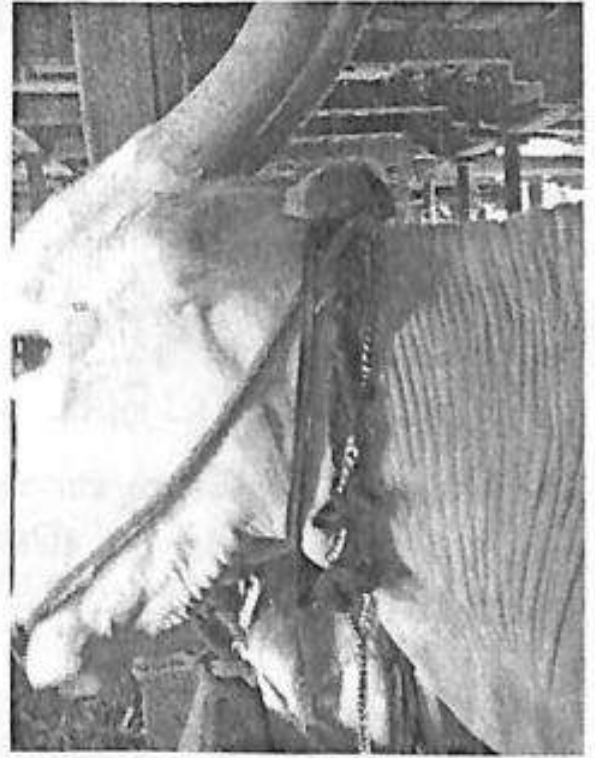
ಕೊರಳ ಗಂಟೆ - ಮರದ ಕೊರಡಿನ ಗಂಟೆ

ನಮ್ಮ ಸೈಕಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಬೆಲ್ ಇದ್ದಹಾಗೆ, ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಹಾರನ್ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೊರಳ ಗಂಟೆ. ಈ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ತರ ಇದ್ದವು ಎಂದು ಕುಣಿಗಲ್‌ನ ರೈತ ಶಂಕರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಗಂಟೆ ಒಂದೊಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಒಂದೊಂದು ಸದ್ದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ರಾತ್ರಿ ಕಾಡುದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹೋಗುವಾಗ ಎದುರಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಈ ಗಂಟೆ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ದಾರಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಈ ಗಂಟೆ ಸದ್ದಿಗೆ ಹೆದರಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ; ಜಂಗಲಿ(ಕಾಡು)ಗೆ ಹೊಡೆದ ದನಗಳು ಒಮ್ಮೆಮ್ಮೆ ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಕಾಡೊಳಗೆ ಕಳೆದು ಹೋದಾಗ ಈ ಗಂಟೆ ಸದ್ದಿನಿಂದಲೇ ರೈತರು ತಮ್ಮ ದನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕೆಲವು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನರ ದ್ವನಿ ಕೇಳದ ಕೂಡಲೇ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಅಂಥವು ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹೆಸರಿಡಿದು ಕೂಗಿದಾಗ, ಇಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಇದ್ದ ಜಾನುವಾರುಗಳು ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಕೊರಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗಂಟೆ ಸದ್ದು ಮಾಡಿ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯ ಜಾಗದ ದಾರಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ.

ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಾನುವಾರಿಗೆ ಕೊರಳ ಪಟ್ಟಿ ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಕೊರಳು ಪಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಅಲಂಕಾರಿಕವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವರು ಬೆಲ್ವೆನಂತ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ದಪ್ಪ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹೊಸೆದು ಕೊರಳಿಗೆ ತೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದೂ ಕೂಡ ಶೋಕಿಯ ಉಪಕರಣ. ಆದರೆ ಇದರ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆ. ಅಂದರೆ ಜಾನುವಾರು ಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆ ಮೇಲೆ ನೋಗ ಹಾಕಿ ಗಾಡಿ ಹೂಡುತ್ತೇವೆ, ನೇಗಿಲು, ಕುಂಟೆ, ಕೂರಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಗಾಯವಾಗುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚು. ಇದನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕುತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಈಗ ಕುತ್ತಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಹಗ್ಗದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.



ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. 'ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ್ದೇ' ಏಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಮಾಹಿತಿ ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬಳಿ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮಾಹಿತಿ ಹೇಳುವ ಮಂದಿ ಈಗಿಲ್ಲ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತರೊಬ್ಬರ ಪ್ರಕಾರ ಕಪ್ಪು ದೃಷ್ಟಿದೋಷ ನಿವಾರಕ ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಕು(ಕಡಗೋಲು)

ಇದು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯುವ ದೇಸೀ ಉಪಕರಣ. ಇದನ್ನು

ಕಡಗೋಲು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕಡೆಯುವ ಕೋಲು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೆದು ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುವ ಈ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದ್ದನೆಯ ಕೋಲು ಅದರ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ದುಂಡಾಕಾರದ ಮರದ ಗುಬುಟು. ಅದರ ಮೇಲ್ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಎಣುಗಳು.

ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಕಡಗೋಲಿನ ಉದ್ದ, ಗಾತ್ರ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕರಾವಿನ ರಾಸುಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಕುಟುಂಬದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೂಡ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನಿ. ಅಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಸುಖ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಇಷ್ಟು ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯಲು ಅಂದರೆ ಬೆಣ್ಣೆ ತೆಗೆಯಲು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಐದು ಅಡಿ ಎತ್ತರವಿರುವ, ಮೂರು ತೋರುಬೆರಳು ಗಾತ್ರವಿರುವ ಕೋಲು ಅದಕ್ಕೆ ಬೊಗಸೆ ಗಾತ್ರದ ಬುಗುಟು ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಕಡಗೋಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಡಗೋಲನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಕಂಬಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕಿಟಕಿ ಸಲಾಕೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಮನೆ ಎಂದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕೋಣೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ



ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕಡಗೋಲು(ನೇತರ್ಗ ಭಾಗವತರ ಮನೆ)

ಗೋಡೆಗೇ ಸಲಾಕೆ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ, ದಾರ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ದಾರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಡಗೋಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮೊಸರು ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ದನಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಮೂಗುದಾರ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮೂಗುದಾರವನ್ನು ಕಡಗೋಲು ತಿಕ್ಕಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ದಾರವನ್ನು ಕಡಗೋಲಿನ ಕೋಲಿನ ಮುಕ್ಕಾಲು



ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಾರದ ತುದಿ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಂದು ದಾರದ ತುದಿ ಕೆಳಗೆ ಬರುವಂತೆ ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಲ್ಭಾಗದ ದಾರದ ತುದಿಯನ್ನು ಬಲಗೈಲಿ, ಕೆಳಭಾಗದ ದಾರದ ತುದಿಯನ್ನು ಎಡಗೈಲಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದರೆ 'ಜೀರ್ ಬೋರ್' ಅಂತ ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಶಬ್ದ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಕಾರಣ; ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಮಹಿಳೆಯರು ಬೆಣ್ಣೆ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಕಡಗೋಲು ಕಡೆದ ಹಾಗೆ ಅಳಾಡಿಸುತ್ತಾ ಈ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ; ಜೀರ್ ಬೋರ್ ಮಲ್ಲಕ್ಕ, ಮೊಸರು ಕಡೆಯೇ ಮಲ್ಲಕ್ಕ, ಮೊಸರಿನೊಳಗೆ ಏನಿತ್ತು.....!

ನೆಲುವು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆಗಳಂತ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಕ್ಕಿನಿಂದ, ಇರುವೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ನೆಲುವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಕ್ಕಸಬಾಳೆ, ಈಚಲ, ನಾರುಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಅಡಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿ ಹೆಣೆದಿರುವ ಈ ನೆಲುವಿಗೆ ಮೂರು ಅದೇ ಸಸ್ಯದ ನಾರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ದಪ್ಪನೆಯ ದಾರಗಳು, ಕೆಳಗೆ ಪಾತ್ರ ಕೂಡುವಷ್ಟು ತಳ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.



ಮೆಯಲ್ಲಿ, ಗುಡಿಸಲುಗಳ ಜಂತೆಗೆ ಇವುಗಳನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಇಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬೆಕ್ಕು ಹಾರಿದರೆ ನೆಲು ಜೀಕುವುದರಿಂದ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೆಕ್ಕು ಏರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆ "ನೆಲುವಿಗೇ ಹಾರದ ಬೆಕ್ಕು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಹಾರಿತೆ" ಎಂಬುವ ನಾಣ್ಣುಡಿ.

ಕಲ್ಲುಸೋರೆ

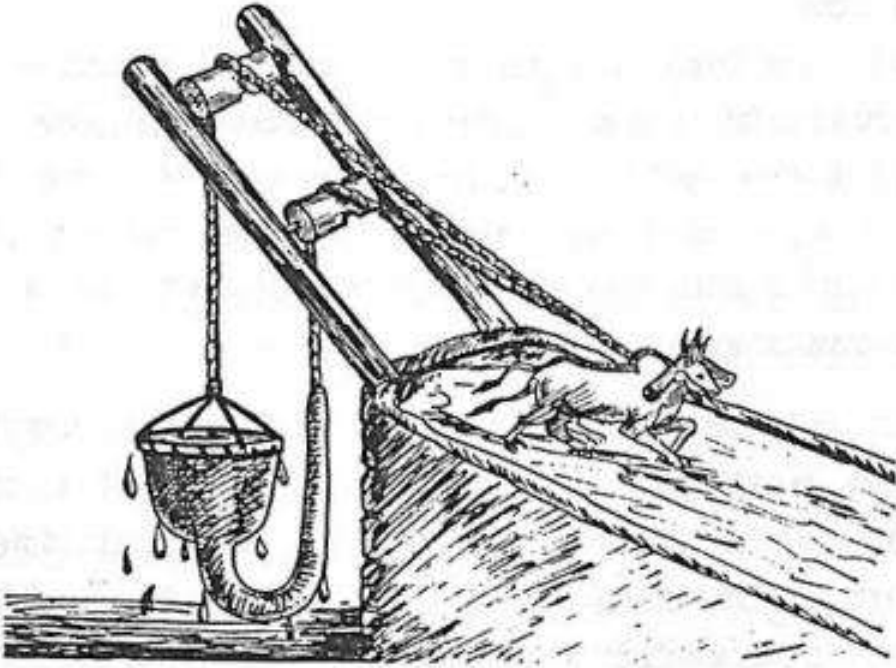
ಮೊಸರಿಗೆಂದೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉಪಕರಣ. ಇದು ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣ. ಈ ಕಲ್ಲುಸೋರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಇಟ್ಟರೆ ಎಷ್ಟು ದಿನವಾದರೂ ಹುಳಿಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಲುಸೋರೆಯ ಒಳಗಿನ ವಾತಾವರಣ ಬಹಳ ತಂಪು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಂಪಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಳಿ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಲ್ಲುಸೋರೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇದೇ ಕಲ್ಲುಸೋರೆಯನ್ನು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಹಾಕಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

೮. ಜಲ ಪರಿಕರಗಳು

ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಬಹುತೇಕ ಕೃಷಿಕರು ಮಳೆ ಆಧಾರಿತ ಇಲ್ಲವೇ ಒಣ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಎರಡೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೇವಲ ಮಳೆ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಜಮೀನಿನ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವೇ ಒಂಟಿ ಕಪಿಲೆ, ಜೋಡಿ ಕಪಿಲೆ, ಏತ, ಅಡ್ಡೆಯಂತಹ "ಜಲ ಪರಿಕರಗಳು". ಇವು ಬಹುತೇಕ ಮಾನವ ಚಾಲಿತ ಇಲ್ಲವೇ ಜಾನುವಾರು ಚಾಲಿತ. ಅಂದು ಈ ಪರಿಕರಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅಂತರ್ಜಲ ಕೊರತೆ ಬಾಧಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ರೈತರು ತಮಗೆಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಲಿಟ್ಟ ನಂತರ, ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಮೋಟಾರ್ ಮೂಲಕ ನೀರೆತ್ತಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಗೇಟ್ ವಾಸ್ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಇನ್ನು ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಎಂಬ ಸುಲಭದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪರಿಚಯವಾದ ಮೇಲಂತೂ ಈ ಎಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳು ನಾಮಾವಶೇಷವಾದವು.

ಒಂಟಿ ಕಪಿಲೆ

ಬಯಲು ನಾಡಿನ ನೀರೆತ್ತುವ ಸಾಧನ ಕಪಿಲೆ. ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಕಪ್ಲೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವ ಕೃಷಿಕರು, ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಜಾನುವಾರು ಚಾಲಿತ ಉಪಕರಣ. ಇದರಿಂದ ಹದಿನೈದರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಆಳದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಜಮೀನಿಗೆ ಹಾಯಿಸಬಹುದು. ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನವರೆಗೂ ಈ ಉಪಕರಣ ತುಮಕೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ, ಹಾವೇರಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ



ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಮೋಟಾರ್‌ನಿಂದ ನೀರೆತ್ತುವ ಸೌಕರ್ಯ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಗುಂಡಿ ಒತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡಲಾಳದಿಂದ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ ಈಗ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಮರೆಯಾಗಿವೆ.

ಒಂಟಿ ಕಪಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗ: ಒಂದು ಬಾವಿಯ ಒಳಗೆ ಇಳಿದು ನೀರು ತುಂಬಿ ತರುವ ಬಾನಿ. ಮತ್ತೊಂದು ಬಾನಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಜೋಡೆತ್ತು ಜೊತೆಗಿನ ನೊಗ, ರಾಟೆ, ಹಗ್ಗ.

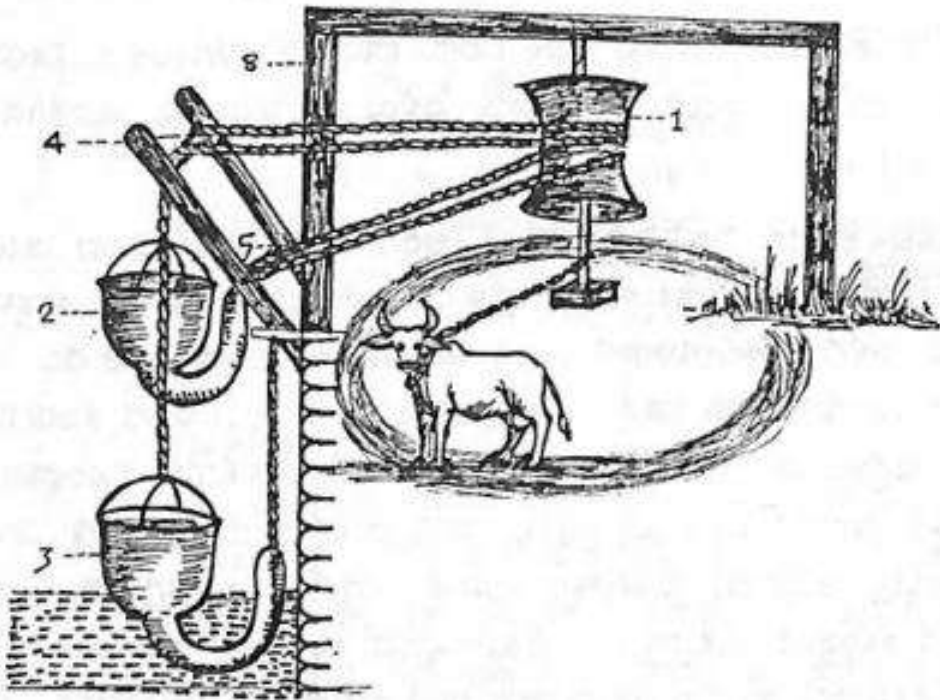
ಒಂಟಿ ಕಪಿಲೆಗೆ 'ಬಾನಿ'ಯೇ ಮಖ್ಯ ಅಂಗ. ಇದು ಚರ್ಮದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಅಂಗ. ಹದಗೊಳಿಸಿದ ದುಂಡಾಕಾರದ ಚರ್ಮದ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಎರಡು ಅಡಿ ಸುತ್ತಳತೆಯುಳ್ಳ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳೆಗೆ ಹೊಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೊಲಿದಾಗ ದುಂಡನೆ ಆಕಾರದ ಚರ್ಮದ ಪಾತ್ರೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾತ್ರೆಯ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಸುತ್ತಳತೆಯ ನಳಿಕೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಳಿಕೆಯ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಾನಿ ಎನ್ನುವುದು. ಬಾನಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತಲು ಜಾಡಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ನೊಗಕಟ್ಟಿ, ನೊಗಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗಕಟ್ಟಿ, ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಾನಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಾನಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಗ್ಗ ಸರಿದಾಡಲು ರಾಟೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಟೆಯನ್ನು ಬಾವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ದಡದಲ್ಲಿ ಚೌಕಾಕಾರದ ತೊಲೆ ನೆಟ್ಟು, ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಎತ್ತು ಓಡಾಡುವ ಸ್ಥಳ ಅಂದರೆ ಬಾವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗ ಇಳಿಜಾರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ಜಾಗವನ್ನೇ ರೈತರು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೇ, ಅಂಥ ರಚನೆಯನ್ನು ಬಾವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನೀರೆತ್ತುವ ವಿಧಾನ

ಮೊದಲು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಬಾನಿ ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದು, ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನೀರು ತುಂಬಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓಡಿಸಬೇಕು. ಆಗ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಬಾನಿ ಹಾಗೂ ನಳಕೆ ಎರಡೂ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಎತ್ತುಗಳ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ನಳಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತುಗಳು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ನಳಕೆಯ ನೀರು ಮೊದಲೇ ತೋಡಿರುವ ಕಾಲುವೆಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಪಿಲೆಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಯಿಸುವ ಕ್ರಮ.

ನೀರಿನ ಆಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಕಪಿಲೆಗೆ ಎರಡು ಜೊತೆ ಎತ್ತು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ನೀರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ, ಒಬ್ಬ ಆಳು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಜೊತೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ೨೦-೨೫ ಸಾರಿ ನೀರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ನೀರು ಎತ್ತಿದರೆ, ಒಂದು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಎಕರೆಗೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಬಹುದು. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಒಂಟಿ ಕಪಿಲೆಯ ಬಾನಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಡ ನೀರು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಜೋಡು ಕಪಿಲೆ



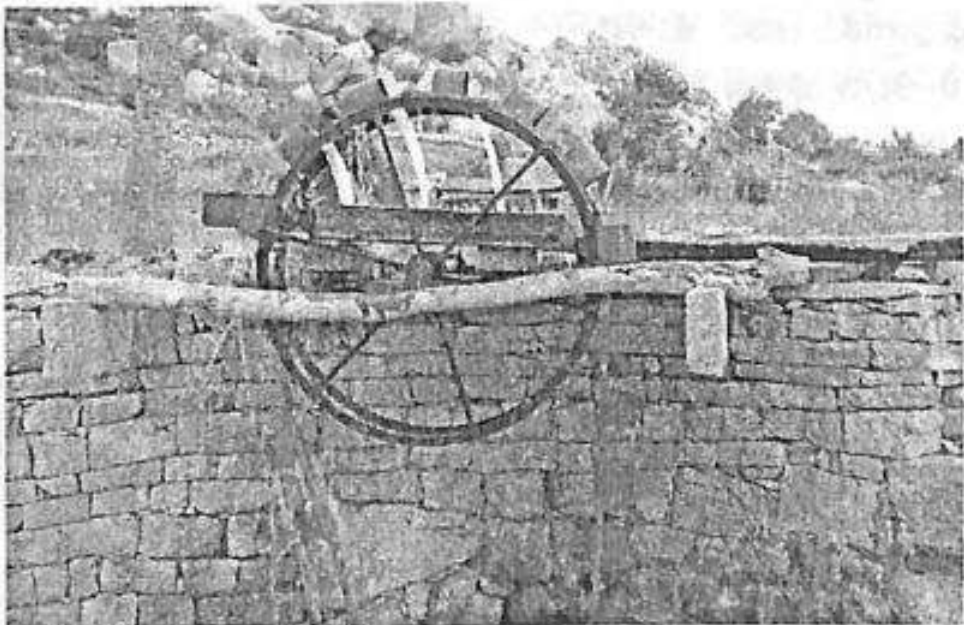
ಈ ಕಪಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೊತೆ ಬಾನಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಎರಡು ಬಾನಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಾವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ತೊಲೆಗೆ ಎರಡು ರಾಟೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಬಾವಿಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ತೊಲೆ ನೆಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೊಂದು

ತಿರುಗಣೆ ಜೋಡಿಸಿ, ರಾಟೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಟೆಗೆ ಎದುರು-ಬದಿರಾಗಿ ಹಗ್ಗ ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರಾಟೆ ತಿರುಗುವಾಗ ಒಂದು ಹಗ್ಗ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಹಗ್ಗ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಎರಡು ಬಾನಿಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ರಾಟೆ ಮೂಲಕ ಹಾಯಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಬಾನಿಗಳ ನಳಿಕೆಯ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಬಾವಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ರಾಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ನಂತರ ತಿರುಗಣೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿರುವ ರಾಟೆಯ ಕೆಳಗಡೆ ಉದ್ದವಾದ ಈಚು ಮರ(ಈಸು-ನೇಗಿಲಿಗೆ ಬಳಸುವ ಭಾಗ)ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಈಚುಮರದ ಕೊನೆಗೆ ಎತ್ತು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅಂದ ಹಾಗೆ ಜೋಡು ಕಪಿಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೆತ್ತಲು ಒಂಟಿ ಎತ್ತನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಈಚು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಎತ್ತು ರಾಟೆ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಬೇಕು. ಒಂದು ಬಾನಿ ನೀರು ಮೇಲೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಎತ್ತು ಈಚು ಮರವನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ರಾಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದೂವರೆ ಸುತ್ತು ತಿರುಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಎತ್ತನ್ನು ಎದಿರು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ರಾಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಪುನಃ ಒಂದೂವರೆ ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಾನಿ ನೀರು ಹನಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿದ ಬಾನಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಬಹುದು ಎಂದು ವ್ಯವಸಾಯ ಭೋದಿನಿ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಷಿಯನ್ ಚಕ್ರ

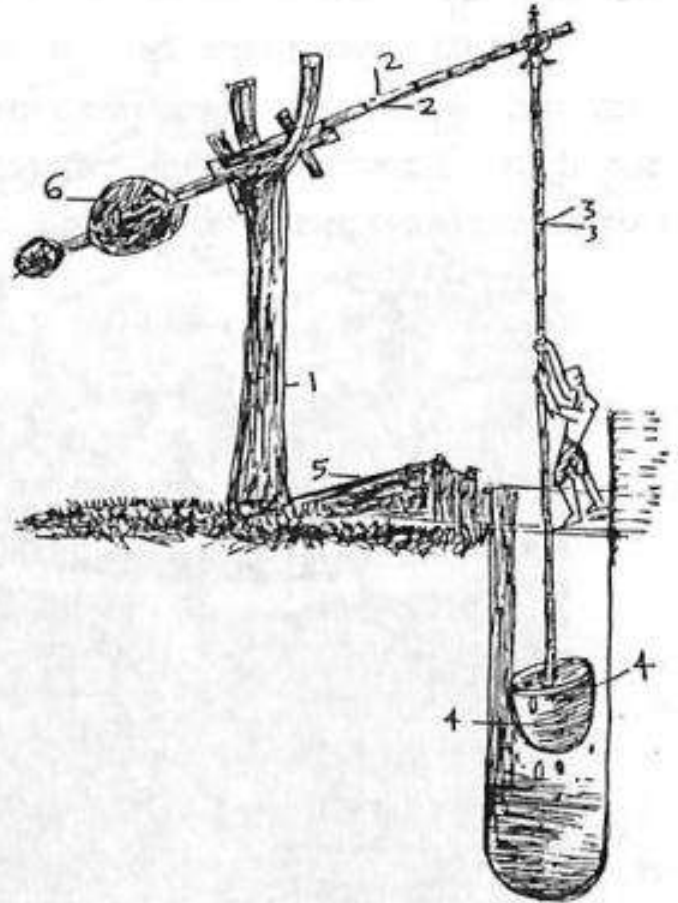
ಇದು ಶತಮಾನಗಳ ಹಳೆಯ ನೀರೆತ್ತುವ ಸಾಧನ. ಇದನ್ನು 'ರೆಹಾಸ್ಥ್' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೂಲತಃ ಹೊರದೇಶದ್ದಾದರೂ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ನಮ್ಮ ರೈತರು. ಉಪಕರಣ ಎಲ್ಲಿಯದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಾಗೂ ಬಳಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲದ್ದು.



ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಹದಿನೈದು ಅಡಿ ಆಳದಿಂದ ನೀರೆತ್ತಿ ಬೆಳಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸಲು ಈ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಚಕ್ರ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಅರ್ಥ, ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ರೈತರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದರ್ಥ. ಇದರ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೀಗಿದೆ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಬ್ಬಿಣದ ಚಕ್ರ(ಇದಕ್ಕೆ ತೆರವಾದ ಉರುಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ)ದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯು ಪಟ್ಟಿಯ ವರ್ತುಲವಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತುವಂತೆ ೫೦ ಮಣ್ಣಿನ ಅಥವಾ ತಗಡಿನ ಬಟ್ಟಲುಗಳ ಸರಣಿ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಚಕ್ರದ ಗಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚಕ್ರ ಸುತ್ತಲು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗಾಣಕ್ಕೆ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ಎತ್ತುಗಳ ನಡುವೆ ಕೋಲೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೋಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಬಟ್ಟಲುಗಳು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಚಕ್ರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿನ ದೋಣಿ(ನೀರು ಹರಿಯಲು ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಉಪಕರಣ)ಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಕಾಲುವೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹಾಯುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಚಕ್ರ ತಿರುಗಿಸಲು ಜಾನುವಾರುಗಳು ಬೇಕೆಂದೇನು ಇಲ್ಲ. ನಾವು-ನೀವು ತಿರುಗಿಸಿ, ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹರಿಸಬಹುದು. ಈ ಚಕ್ರಗಳು ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶತಶೃಂಗ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಯಾತ (ಏತ)

ಎಂಟು-ಹತ್ತು ಅಡಿ ಆಳದಿಂದ ನೀರೆತ್ತುವ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಜಲ ಪರಿಕರ. ತರಕಾರಿ ತೋಟ ಮಾಡುವವರು, ಒಣ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವವರು ಹತ್ತು ಅಡಿ ಗುಂಡಿ ಮತ್ತು ಇಂಥದೊಂದು ಏತವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಈ ಏತ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತಂತೆ. ಆದರೆ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ಅಭ್ಯರ ಹಾಗೂ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಏತ ಗೋತ ಹೊಡೆದಿದೆ.



ಏತ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೊಕ್ಕರೆ ಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ರೈತರು ಏತದ ಆಕಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ 'ಒಂಟ' ಕಾಲ್ ಕೊಕ್ಕರೆ ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ನೀರ್

ಕುಡಿತ್ಯತೆ' ಎಂಬ ಒಗಟು ಬಲು ಜನಪ್ರಿಯ. ಬಹುಶಃ ಏತದಲ್ಲಿ ನೀರೆತ್ತುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಈ ಒಗಟು ಕಟ್ಟಿರಬಹುದು ಎನ್ನು.

ಏತದಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಸಲಕರಣೆಗಳು; ಐದಾರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಒಂದು ಕವಲು ಮರ,(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವೈ ಆಕಾರದ್ದು), ೧೫ರಿಂದ ೨೦ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಅಡ್ಡ ಮರ. ೨೦ ರಿಂದ ೨೫ ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಗಳ, ಗಳಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಮರವು ಸೀಬು ಅಥವಾ ಸಿಬಿರು ಇರಬಾರದು. ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾನಿ. ಬಾನಿಯು ನೀರು ತುಂಬಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅಗಲ ಬಾಯಿಯದಾಗದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿ (ತಟ್ಟಿ) ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬೆಲೆ ೨೦೦ ರೂ.

ಆಯಾ ಊರಿನ ರೈತರೇ ಈ ಏತ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಏತ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಎರಡು ದಿನದ ಕೆಲಸ. ಅದೂ ಎಲ್ಲ ಸಲಕರಣೆಗಳೂ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಬಾವಿಯ ದಡದ ಮೇಲೆ ಕವಲು ಮರ ನೆಟ್ಟು, ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಮರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಕವಲಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಕವಲಿನ ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಡ್ಡ ಮರದ ತುದಿಗೆ(ಪೂರ್ತಿ ತುದಿಗಲ್ಲ)ಗಳವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಗಳದ ಕೆಳತುದಿಗೆ ಮೂರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಮರದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾನಿ ತೂಗು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕವಲು ಮರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಗುರುವ ಗುಣವುಳ್ಳ ಹಾಲವಾಣ, ಬೂರಗ ಜಾತಿಯ ಮರಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಏತಕ್ಕೆ ಕವಲು ಮರವೇ ಆಧಾರ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದು ಸುಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಉಪಾಯ. ಬಾನಿಯಿಂದ ನೀರೆಳೆದು ಕಾಲುವೆಗೆ ಬಗ್ಗಿಸುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮೆತ್ತನೆ ಹಾಸು ಹಾಕುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಾನೆಯನ್ನು ಕುಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿ ಅದು ಲಬುಕುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಗೋಣಿ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಹಾಸುವುದು ರೂಢಿ.

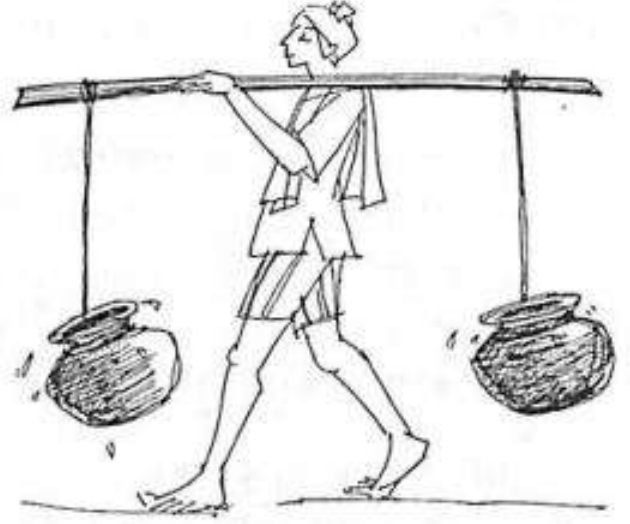
ಏತದಿಂದ ನೀರೆತ್ತಲು ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಎರಡು ಅಡ್ಡಹಾಸು ಇರುತ್ತವೆ. ಐದರಿಂದ ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಅಥವಾ ದೃಢವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಏತವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವುದು ಒಂದು ಕೌಶಲ. ಅನುಭವ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸುಲಭ.

ಅಂದಹಾಗೆ ಈ ಏತ ಬಳಸಿ ಒಂದು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. 'ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಏತ ಎತ್ತಿದರೆ ನಮ್ಮ ತೋಟದ ೧೮೦ ಗುಣಿ ಕಾಕಡ ಹೂವಿನ ಬೆಳೆ, ಮೆಣಸಿಕಾಯಿ ಮತ್ತಿತರೆ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ವೈನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ರೈತರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅಂಥ ರೈತರೂ ಇಲ್ಲ, ಅಂಥ ಏತಗಳೂ ಇಲ್ಲ.

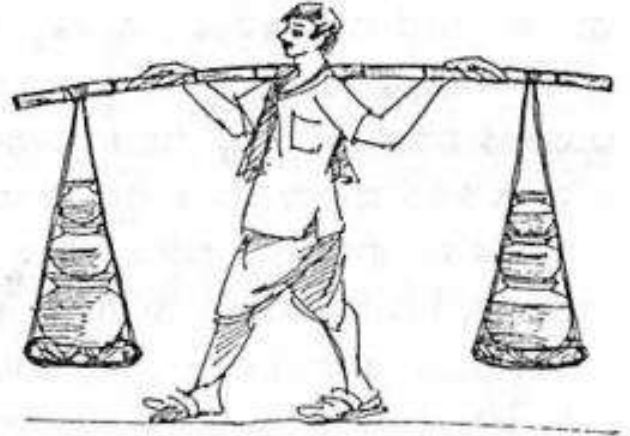
ನೀರಿನ ಅಡ್ಡ

ನೀರು ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾದ, ಸರಳವಾದ, ಖರ್ಚಿಲ್ಲದ ಬಯಲು

ಸೀಮೆಯ ಜಲ ಪರಿಕರ. ಇದು ಮಾನವ ಚಾಲಿತ. ಈ ಅಡ್ಡೆ ಹೊರುವವರಿಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಸುವಿರಬೇಕು. ಆಗಷ್ಟೇ ನೀರು ಸಾಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಸಲೀಸು. ಅಡ್ಡೆ ನೋಡೋಕೆ ದೊಡ್ಡ ತಕ್ಕಡಿ ತರಹ ಕಾಣುತ್ತದೆ.



ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀರಿನ ಅಡ್ಡೆ ತಯಾರಿಗೆ ಮೂರು ಸಲಕರಣೆ ಸಾಕು. ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ(ಕೊಡ), ಒಂದು ದಬ್ಬೆ (ಅಡಿಕೆ, ಬಿದಿರು, ಬೆತ್ತ ಯಾವುದಾದ್ರೂ ಆದೀತು), ಎರಡು ಹಗ್ಗ. ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ಮಾಡೋಬೇಕಂದ್ರೆ ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಗ್ಗ, ಬಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಿಂಬಿ ಇಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಒಂದೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ನಲ್ಲೇ ಮನೆಯವರೇ ಅಡ್ಡೆ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.



ರಚನೆ ಹೀಗಿದೆ : ಆರು ಅಡಿ

ಉದ್ದದ ದಬ್ಬೆಯ ಎರಡು ತುದಿಗೆ ಮುಕ್ಕಾಲು ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಾರು ಉದ್ದದ ಎರಡು ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹಗ್ಗಗಳ ತುದಿಯನ್ನು ಕುಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕುಣಿಕೆ ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಅಡ್ಡೆ ಸಿದ್ಧ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ಒಂದೇ ಸಾರಿಗೆ ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿರುವವರು, ತೆಂಗಿನ ಕೃಷಿ, ಹಣ್ಣಿನ ಬೇಸಾಯ ಆರಂಭಿಸುವ, ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಯುವ, ಕೈತೋಟ ಮಾಡುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಈ ನೀರಿನ ಅಡ್ಡೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೀರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಹಾಗೇ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೂ ಸಹ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಸಿ ನೆಟ್ಟ ಜಮೀನಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ನೀರನ್ನು ಈ ಅಡ್ಡೆ ಮೂಲಕ ತಂದು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾವು, ಸಪೋಟ, ಸೀಬೆ, ನೇರಳೆ, ಹುಣಸೆಯಂತಹ ಹಣ್ಣಿನ ಬೇಸಾಯ ಆರಂಭಿಸುವ ಕೃಷಿಕರು ಗುಟ್ಟುಕು ನೀರು ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಅಡ್ಡೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಂತೂ ಈ ಅಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀರುಣಿಸಲು ಈ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಎರಡು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ಹೊರಲು ಈ ಅಡ್ಡೆಯನ್ನೇ ಏಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೈಯಲ್ಲೇ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ ಅನಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಬಹಳ ದೂರದವರೆಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸುವುದು ತುಸು ಕಷ್ಟ. ಕೈ ಸೋಲುತ್ತದೆ. ಹೆಗಲು ಕೈಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿ ಹಾಗಾಗಿ ಅಡ್ಡೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಂತ ಅಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಹೊರುವವರೆಲ್ಲ ಎರಡೇ ಕೊಡ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಕತ್ತಿದ್ದ ರೈತರು ಅಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊಡ, ಒಂದು ಕೈನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಡ ನೀರು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೆಲವರು ಅಡ್ಡೆಯನ್ನು ಬಂದೋಬಸ್ತಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಅಡ್ಡೆಯ ಎರಡು ಕೊನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿ, ಆ ತುದಿಗಳನ್ನು ಹಗ್ಗ ಇಲ್ಲವೇ ಬಟ್ಟೆಯ ಸಿಂಬಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಿಂದಿಗೆ ಇಡುವ ಜಾಗವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಸಿಂಬಿಯ ಮೇಲೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಬಿಂದಿಗೆಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ಒಂದು ಸಾರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆರು ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಈ ಅಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರು ಬಿಂದಿಗೆ ತೂಕ ತಡೆಯುವಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಎರಡು ದಬ್ಬೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಡ್ಡೆ ಹೋರುವಾಗ ನೋವಾಗದಂತೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ತಾವು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಟವೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಮಡಿಸಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅಡ್ಡೆಯನ್ನು ಸೌದೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಒಂದು ಅಡ್ಡೆ ಸೌದೆಗೆ ೧೦ ರೂ. ಬೆಲೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಅಡ್ಡೆ ಸೌದೆ ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೈದು ಮಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.

ಚೇರ್ಕಾಡಿ ರಾಟೆ

ಚೇರ್ಕಾಡಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು, ಉಡುಪಿ ಸಮೀಪದ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿನ ಚೇರ್ಕಾಡಿ ಗ್ರಾಮದವರು. ೯೦ ವರ್ಷದ ಹಿರಿಯ ಚೇತನ. ಇಂಥ ಇಳಿಯವಸ್ಥಿನಲ್ಲೂ ಎರಡು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವೋದಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಗಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಾವಿ ತೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಾವಿಗೆ ನೀರೆತ್ತಲು ರಾಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಾಟೆ ಸುತ್ತಳತೆ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಎದುರು ಬದರಾಗಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡೂ ಹಗ್ಗದ ತುದಿಗೆ ಬಕೆಟ್ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ರಾಟೆ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಬಕೆಟ್ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಬಕೆಟ್ ಕಾಲಿಯಾಗಿ ಮೇಲಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಉಲ್ಟಾ ರಾಟೆ ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಬಕೆಟ್ ಮೇಲೆ ಬಂದು, ಖಾಲಿ ಬಕೆಟ್ ಬಾವಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ. ರಾಟೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಶ್ರಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ೯೦ರ ಹಿರಿಯ ಚೇತನವೇ ಈ ರಾಟೆಯನ್ನು ಇಂದೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬಹುತೇಕ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಕಪಿಲೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರು ಕಟ್ಟಿ ಕಪಿಲೆ ಓಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಚಾಲಿತವಾಗಿ ರಾಟೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಚೇರ್ಕಾಡಿ ರಾಟೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಗೂಡೆ

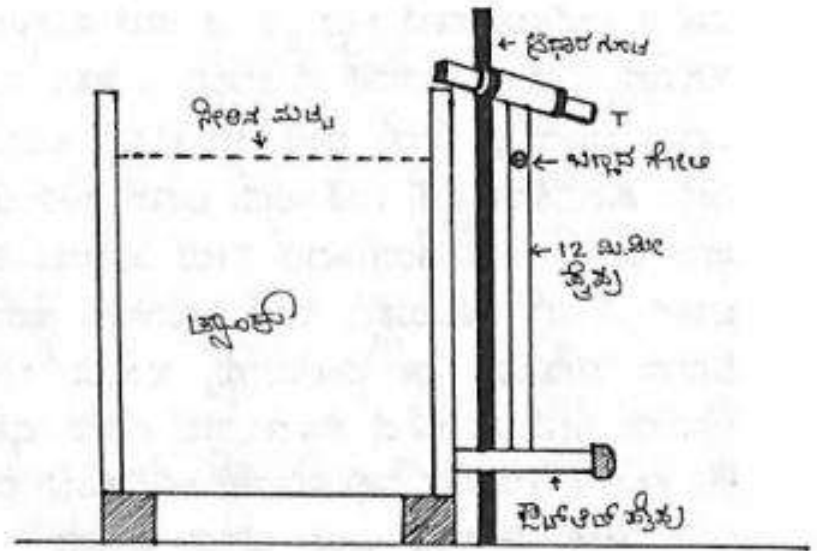
ನೀರು ಹರಿಯುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಈ 'ಗೂಡೆ'ಯಿಂದಲೇ ನೀರೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೂ ಕೂಡ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ರೈತರ ಜಲಪರಿಕರ. ಈ ಗೂಡೆ ಬಳಸಲು ನೀರು ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಮರ ಅಥವಾ ತಗಡಿನ ಕುಕ್ಕೆಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಗೂಡೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಈಗ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಆಕಡೆ ಒಬ್ಬರು, ಈಕಡೆ ಒಬ್ಬರು ನಿಂತು ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿದು, ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಎತ್ತಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸುರಿಯಬೇಕು. ಶಿರಿಂದ ಳ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ನೀರು ಎತ್ತಬೇಕಾದರೆ ಈ ಗೂಡೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಆರು ಅಡಿಗೆ ಮೀರಿದ ಎತ್ತರ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ತಗಡಿನ ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳು ಹೊಂದಿದ ಉದ್ದ ಹಿಡಿಯಿರುವ ಉಪಕರಣದಿಂದ ನೀರೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕುಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ೨-೪ ಗ್ಯಾನ್ ನೀರು ಹಿಡಿಯುವಂತಿದ್ದು, ೧ ಗಂಟೆಗೆ ೧೨೦೦ ರಿಂದ ೨೫೦೦ ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರೆತ್ತಿ ಹರಿಸಬಹುದು.

ಜಲಮಟ್ಟ ದರ್ಶಕ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಪಂಪಿನ ಮೂಲಕ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸುವಾಗ ಟ್ಯಾಂಕ್ ತುಂಬಿದುದು ತಿಳಿಯದೇ ನೀರು ಹೊರಚೆಲ್ಲುವುದೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಂತೂ ನೀರು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿ ಪೋಲಾಗುವುದೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಬೇಸರ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಒಂದು ಸುಲಭ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ನಿಮ್ಮ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಎತ್ತರಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಇಂಚು ಗಿಡ್ಡವಿರುವ ೧೨ ಮಿ.ಮಿ. ಯ ಪಾರದರ್ಶಕ ಪೈಪೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದನ್ನು ಟ್ಯಾಂಕ್ ತೊಳೆಯಲೆಂದು ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ಔಟ್‌ಲೆಟ್ ಪೈಪಿಗೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ತೂತು ಕೊರೆದು ಡ್ರಿಪ್ ಪೈಪ್ ಜೋಡಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ. ಜೋಡಿಸಿದ ಪಾರದರ್ಶಕ ಪೈಪಿನ ಒಳಗಡೆ ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ಗೋಲಿ ಯಾ ಬೆಣೆ ಯನ್ನು ಹಾಕಿ. ಇದು ಹಗುರ ವಾಗಿದ್ದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲು ವಂತಿರಬೇಕು. ಪೈಪಿನ ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಒಂದು "ಟಿ" ಜೋಡಿಸಿ, ಈ ಪೈಪನ್ನು ಒಂದು ಆಧಾರ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿ ನೇರವಾಗಿರುವಂತೆ ಇರಿಸಿ. ಈಗ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಜಲಮಟ್ಟ ದರ್ಶಕ ಸಿದ್ಧ.



ಟ್ಯಾಂಕ್ ತುಂಬಲು ಒಂದು ಇಂಚು ಇರುವಾಗ ಈ ಪೈಪಿನ ಮೂಲಕ ನೀರು ಹೊರ ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ತಕ್ಷಣ ಪಂಪ್ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಆಯಿತು. ನೀರಿನ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗೂ ಪಂಪಿಗೂ ಜಾಸ್ತಿ ಅಂತರ ಇರುವಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ. ಇದರ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನೊಳಗಿನ ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಪೈಪಿನೊಳಗಡೆ ಇರುವ ಗೋಲಿಯು ನೀರಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಚಿಳ್ಳಿಗಳು

ಹಿಂದೆ ಕಣಿ(ಸಣ್ಣ ಕಾಲು)ಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರು ಹಾಯಿಸುವ ಕ್ರಮವಿತ್ತು. ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರೆಗೂ ಅಂದರೆ ಪರ್ಫೋ, ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಲರ್ ಮುಂತಾದ ಉಳಿತಾಯದ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಕಣಿ ನೀರಾವರಿ ನಮ್ಮ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಡಿಕೆ ತೋಟದ ನಡುವೆ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಕಣಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಡೀಸೆಲ್ ಎಂಜಿನ್ ಅಥವಾ ಮೋಟಾರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಕಣಿಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.



ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುವ ನೀರನ್ನು ಅಡಿಕೆ ಮರಗಳಿಗೆ ಹಾಯಿಸಲು ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿಳ್ಳಿಗಳೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಚಿಳ್ಳಿಗಳ ತಯಾರಿ ಬಹಳ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಸರಳ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ತಂದು ಮಡಚಿ, ಸೋಗೆಯ ಹಿಂಬದಿಯ ನಾರನ್ನು 'ಸ್ಪಾಪ್ಲರ್'ನಂತೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಉಪಕರಣ ತಯಾರು. ತೋಟದ ನಡುವೆ ಮಾಡಿದ ಸಣ್ಣ ಕಾಲುಗಳ (ಕಣಿ) ಮೂಲಕ ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಚಿಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತೋಕುವುದು (ಎರಚುವುದು, ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಚೇಪುವುದು') ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಂದು ಭಾಗದ ತೋಟಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ನೀರು ಹಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನೀರಿನಿಂದಾಗಿ ತೋಟದ ನೆಲವಿಡೀ ಸರಿಯಾಗಿ ಒದ್ದೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಜೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರು ತೋಕುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅದು ರಜೆಯಲ್ಲೊಂದು ಮಜಾ. ವೀಗಾ ಲ್ಯಾಂಡ್, ಬ್ಲಾಕ್ ಥಂಡರ್‌ಗಳಂತಹ ವಾಟರ್ ಥೀಮ್ ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಜು ಮಾಡುವ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋಟದ ಕಣಿಯಲ್ಲೂ ಇದನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲವೇ? ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ! ಟೀವಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬರುವ ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಆಟಗಳು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಈಗ ಚಿಲ್ವಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಣಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಚಿಲ್ವಿಯ ಮಾಯವಾಗುವಿಕೆಗೆ ಕೂಲಿಯ ಏರಿಕೆ, ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಅಭಾವ ಮುಂತಾದವು ಕಾರಣವಾದವು. ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟರ್, ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯಂತಹ ನೀರು ಒದಗಿಸುವ (ಉಳಿತಾಯದ) ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ನೀರು ಎರಚುವ ಧಾರಾಳ ಪದ್ಧತಿ ಮರೆತೇ ಹೋಯಿತು.

ಆದರೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ವಿಯ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಪಡಿಗಿ (ಹಾಳೆಯ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರೆ, ದೊನ್ನೆ), ಕೊಟ್ಟಂಪಾಳೆ (ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸರಳ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ) ಹಾಗೂ ಮೂಡೆಗಳು (ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಪಾತ್ರೆ) ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ಪಡಿಗಿಯೆಂದರೆ ಚಿಲ್ವಿಯದೇ ರೀತಿ. ಚಿಲ್ವಿಯ ಅಡಿಭಾಗ ವಕ್ರವಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಾಕಾರ ಹೆಚ್ಚು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಭೂತಕೋಲಗಳಲ್ಲಿ 'ಕುರುದಿ ನೀರು' (ಸುಣ್ಣ-ಅರಸಿನ ಬೆರೆಸಿದ ನೀರು) ಇಡಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಬಳಸಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಹಾಳೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳು ಈ ಪಡಿಗಿ, ಚಿಲ್ವಿಗಳದೇ ರೂಪಾಂತರವೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಸರಳವಾದ ಕೊಟ್ಟಂಪಾಳೆಯ ರೂಪಾಂತರ ಮುಟ್ಟಾಳೆ (ಹಾಳೆಯ ಟೊಪ್ಪಿ). ಇದನ್ನೂ ಬಳಸುವವರು ಈಗ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ.

ಅಡಿಕೆ ಚೊಟ್ಟೆ

ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ತಂಬಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ತಂಬಿಗೆ ಕದಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪು, ಎಳನೀರು ಚಿಪ್ಪು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗೇ ಸಿಗುವ ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ದೊನ್ನೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಡಿಸಿ, ನೀರು ಸಾಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಅಡಿಕೆ ಚೊಟ್ಟೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆ ಮಡಿಸಿ ಚೊಟ್ಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ಕದ್ದೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಈ ಚೊಟ್ಟೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

೯. ಏಣಿ, ಪೊರಕೆ, ಕಣಜ, ಅಳತೆ ಉಪಕರಣಗಳು

ಹಿಂದೆ ರೈತ ಸಮುದಾಯ ಅದೆಷ್ಟು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಉಪಕರಣಗಳು ಬಹುತೇಕ ಮಾನವ ಚಾಲಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಕರೆಂಟ್ ಬೇಡ, ಇಂಧನ ಬೇಡ. ಹಾಗಾಗಿ ರೈತರು ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಕೂಡ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಉಪಕರಣಗಳೆಲ್ಲ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇಂಥ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಾಲಲ್ಲಿ ಏಣಿ, ಪೊರಕೆ, ಕಣಜ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಉಪಕರಣಗಳು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಏಣಿ ವೈವಿಧ್ಯ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಣಿಗಳ ಮಹತ್ವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಉತ್ತರ ಕಾರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಣಿಗಳಿಗೆ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಣವೆ ಏಣಿ, ಗೋಡೆ ಏಣಿ, ಬಾವಿ ಏಣಿ, ಗಿಡದ ಏಣಿ, ರಾಶಿ ಏಣಿ (ಮೆಟ್ಟು) ಎಂದೆಲ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಏಣಿ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿ. ಅದೇ ಕಾಲುಗಳು, ಅದೇ ಬೊಂಬು. ಆದರೆ ಎತ್ತರ, ಉದ್ದ, ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬಳಸುವ ಏಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಬೊಂಬಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗಟ್ಟಿ ಬಿದಿರು ಬೊಂಬು ಬಳಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಟೊಳ್ಳಾದ ಬಿದಿರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗಟ್ಟಿ ಬಳಸುವವರು ಬಹುತೇಕ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಕಣಜ/ಪಣತಗಳ ಒಳಗೆ ಇಳಿಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆ



ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗೋಡೆ ಏಣಿ

ಗೋಡೆ ಸಾರಿಸಲು, ಕುಂಬೆ ಮೆತ್ತಲು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವಿವಿಧ ಉದ್ದದ ಏಣಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸಮನಾದ ಎರಡು ಬೊಂಬುಗಳ ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಅಡಿಗೊಂದರಂತೆ ರಂದ್ರ ಹಾಕಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಳೆಯ ಬೊಂಬನ ಇಲ್ಲವೆ ಜಾಲಿ ಮರದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಏಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಹತ್ತಲು ಸಹಾಯಕ ವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣರು ಹಲ್ಲುಗಳು ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲು, ಎಂಟು ಹಲ್ಲು, ಇಪ್ಪತ್ತು ಹಲ್ಲುಗಳ ಏಣಿಗಳೂ ಇವೆ.



ಬಾವಿ ಏಣಿ



ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಏಣಿಯ ಸುಧಾರಣೆ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಬಾವಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಲು ಬಾವಿ ಏಣಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿರದೇ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕೊಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮರದ ಬೊಡ್ಡೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕೊಕ್ಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾಲೂರಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತುವುದು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುವುದು ಮಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾಲಿ ತುಂಡು ಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ರಾಶಿ ಏಣಿ

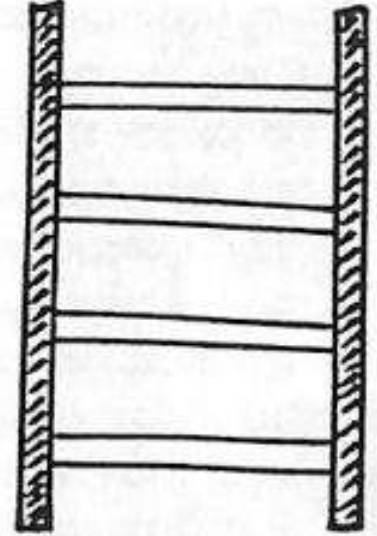
ಮೂರು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಮಾರು ಆರು ಅಡಿವರೆಗೆ ಎತ್ತರವಿರುವ ಈ ಏಣಿಯ ಮೇಲೆ ಅಗಲವಾದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೇಲೆ ರೈತರು ನಿಂತು ಹೊಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ ರಾಶಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೆಟ್ಟು ಇಲ್ಲವೆ ರಾಶಿ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಗಿಡದ ಏಣಿ

ಈ ಎಲ್ಲ ಏಣಿಗಳು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಏರುವ ಏಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಗಿಡದ ಏಣಿ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ ಏಣಿಯಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಜೋಡು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾದ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಗಿಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರಂಬೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲಗೆ ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಜೋಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಜೋಡು ಬಿದ್ದಿರುವ ಸಮಾಂತರ ಹಗ್ಗಕ್ಕೆ ಅಡಿಗೊಂದರಂತೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಗೂಟಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಗಿಡದಿಂದ ಇಳಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಇದು ನೋಡಲು ಗೋಡೆಯ ಏಣಿಯಂತೆಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಇದು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬಣವೆ ಏಣಿ:(ಚಿತ್ರ) ರೈತರು ಬಣವೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಹೊಟ್ಟು-ಮೇವುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಬಣವಿಯ ಓರೆ ಕೋರೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ತೂಕ ಹೊರುವ ಗಿಡ್ಡಗಿನ ಬಣವೆ ಏಣಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಣವಿ ಏಣಿ ಇತರ ಏಣಿಗಳನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಗಿಡ್ಡಗಾಗಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಅಗಲ ಆಕಾರ ಹೊಂದಿ ದಪ್ಪನೆಯ ಕಾಲು ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.



ಕಾಲೇಣಿ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಡಕೆ ಬೆಳೆಗಾರರು, ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಕಾಳು ಮೆಣಸು ಬೆಳೆಗಾರರು ಈ ಕಾಲೇಣಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಿದ್ದಿರಿನ ಏಣಿ. ಒಂದು ದಪ್ಪ ಬಿದ್ದಿರು ಬೊಂಬಿಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗೂ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಅಳತೆಯ ಗೂಟಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಗೂಟಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಾಭಿವಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರೈತರೇ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಳತೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಕೊಯ್ಯಲು, ಕಾಳು ಮೆಣಸು ಬಿಡಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

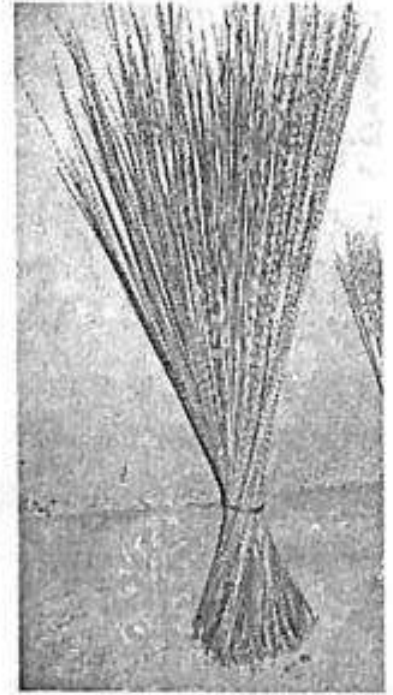
ಪೊರಕೆ ವೈವಿಧ್ಯ

ಧಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ನಂತರ ಕಾಳು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಸಾಧನ ಪೊರಕೆ. ಪೊರಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಾವರಿ ವಿಧಗಳಿವೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ಎಳ್ಳುಕಡ್ಡಿ ಬಲ್ಲು, ಬಂದ್ರೆಸೊಪ್ಪಿನ ಬಲ್ಲು, ಈಚಲು ಗರಿ ಪೊರಕೆ... ಹೀಗೆ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪೊರಕೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮಗೆ ಕರೆಯಲು ಸುಲಭವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಏನೆಂದರೆ,

ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬರ ಕೈಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಟ್ಟು, ನಂತರವೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಆ ಪೊರಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. 'ಏಕೆ ಹೀಗೆ' ಎಂದು ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ; ಪೊರಕೆ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಗಳ ಆಡ್ತೀವಂತೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೈಗೆ ಪೊರಕೆ ಕೊಡೋಲ್ಲ... ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

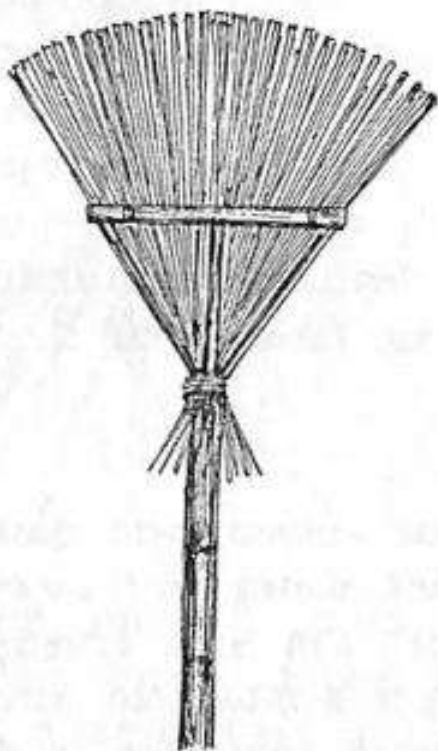
ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ

ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಈ ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಣಗಿದ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಸಿಗಿದು, ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಹಿಡಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗುಡಿಸಲು ಬಳಸುವವರು ಇದೇ ಪೊರಕೆಯ ಮುಂಭಾಗ(ಮೆದುವಾದ, ಚೂಪಾದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿರುವ ಭಾಗ)ವನ್ನು ಒಂದು ಅಡಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೆದುವಾದ ಕಡ್ಡಿ ಇದ್ದರೆ ಒರಟಾದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಪೊರಕೆ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪೊರಕೆಯ ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು ಒಂದು ಇಂಚಿನಷ್ಟು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ, ಗರಿಯಿಂದ ಕಡ್ಡಿ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ಕಡ್ಡಿ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಗರಿ ದಿಂಡಿನ ಸಿಬಿರು ಉಳಿದುರುತ್ತದೆ.



ನೂರಿನ್ನೂರು ಕಡ್ಡಿ

ಗಳ ದಿಂಡು ಸೇರಿದರೆ ತೂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪೊರಕೆ ಹಿಡಿದು ಗುಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಿಂಬದಿಯ ದಿಂಡನ್ನು ಮಚ್ಚಿನಿಂದ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪೊರಕೆಗೆ 'ತುಂಡು ಪೊರಕೆ' ಎಂತಲೂ ಕರೆಯೊತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಪೊರಕೆ ಸವೆದು ಸವೆದು ಸಣ್ಣಗಾದ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲವೇ ಹುಲ್ಲು, ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ಹೆಕ್ಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪೊರಕೆಗೆ 'ಮೊಂಡು ಪೊರಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

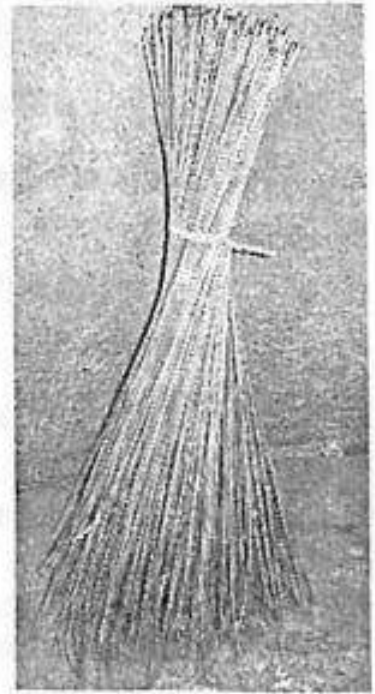


ಈ ಮೊಂಡು ಪೊರಕೆಗಳನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿಸಿ, ದಿಂಡನ್ನು ಆರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಚಾಮರದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ, ರಾಶಿಕಣದ ಕಸ ಗುಡಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ದೀರ್ಘ ವದಿಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ಪೊರಕೆಗಳನ್ನು

ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉದ್ದವಾದ ಕೊಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಗುಡಿಸುವವರಿಗೆ ಆಯಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಮನೆಯ ಮಾಡಿನ ಕಸ ಕುಡಿಸಲಯ, ಧೂಳು ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ತರಹ ಬಹುಪಯೋಗಿ ಪೊರಕೆ. ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದನೆಯ ಪೊರಕೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೀದಿಗುಡಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಒಣಗಿದ ಕಣ ಗುಡಿಸಲು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಈ ಪೊರಕೆಗಳನ್ನು ರೈತರು ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳನ್ನು ಸಿಗಿದು, ಕಡ್ಡಿಪೊರಕೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ

ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಸಸ್ಯದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಕಡ್ಡಿ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಮೈಸೂರು, ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರು ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಪೊರಕೆಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಮಾರು ಉದ್ದ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿಗಳ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಊಬು' ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂಚಿಕಡ್ಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವ ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನೇ 'ಊಬು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. 'ಹೂವು' ಎನ್ನುವ ಪದ ಅಪಭ್ರಂಶವಾಗಿರಬಹುದೇನೋ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಊಬನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ನಂತರ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಪೊರಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮೆದು ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಕಸ ಗುಡ್ಡೆ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು ಆರಿಸಿದ ಧಾನ್ಯ ಗುಡ್ಡೆ ಮಾಡಲು, ಸಗಣೆ ಸಾರಿಸಿದ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಧೂಳು ಗುಡಿಸಲು, ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ದೇವರ ಕೋಣೆ, ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ಈ ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.



ಕಡು ಬಡವರು, ಜಮೀನು ರಹಿತರು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಲಂಬಾಣಿ ತಾಂಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಹತ್ತಿರದ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಹಂಚಿಕಡ್ಡಿ ಹೆಕ್ಕಿ ತಂದು ಪೊರಕೆ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಒಂದು ಷರತ್ತು ಏನಂದ್ರೆ, ಈ ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಣಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆ, ದವಸ-ಧಾನ್ಯ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಅಡಿಕೆ ಈ ತರಹದ ಯಾವುದೇ ನಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಪೊರಕೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಹಳೇಬಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದರೂ ಪೊರಕೆ ಮಾರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬಂದ್ರೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬರ್ದು / ಎಳ್ಳುಕಡ್ಡಿ ಬರ್ದು

ರೈತರ ಜ್ಞಾನ ಅಪರಿಮಿತ. ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತ ಜ್ಞಾನ ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನಟರು ಹೇಗೆ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ದೊರೆಯುವ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ, ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರೈತರು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ 'ಬರ್ದು' ಎಂಬ ಪೊರಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

'ಬರ್ದು' ಎಂಬುದು ಪೊರಕೆಯ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಪದವಾದರೂ, ಆ ಪದ ಬರಲು ಕಾರಣ ಪೊರಕೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಬರ ಬರ ಶಬ್ದ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವ ಪ್ರಕಿಯೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೊರಕೆ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಆಳುಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗಾಗಲಿ ಇಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಪೊರಕೆ ಬಳಸು ಎಂದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟರೆ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಣ ಗುಡಿಸುವ, ಸಾರಿಸುವ ಈ ಪೊರಕೆಗಳಿಗೆ 'ಬರ್ದು' ಎಂದು ಹೆಸರು.



ಬಂದ್ರೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಬರ್ದು

ಬಂದ್ರೆ ಸೊಪ್ಪು ಒಣಪ್ರದೇಶದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಕುರುಚಲು ಗಿಡ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಗಿಡದ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ತಡಿಕೆ(ಸೊಪ್ಪಿನ ಗೋಡೆ) ಕಟ್ಟಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊಪ್ಪಲು (ಹಿತ್ತಲು) ಕಟ್ಟಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಎರಡು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಬಾಳೆ ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನ ಜಾಬು(ಗರಿ ಮೇಲಿನ ಸಿಪ್ಪೆ) ಬಳಸಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಗಣೆ ಬಗ್ಗಡದ ನೀರಿಗೆ ಅದ್ದಿ ಕಣ ಸಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.



ಎಳ್ಳುಕಡ್ಡಿ ಬರ್ದು

ಎಳ್ಳು, ಉದ್ದು, ಹೆಸರು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕಾಳು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ನಂತರ ಉಳಿಯುವ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿಯಷ್ಟನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪೊರಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪೊರಕೆಗಳನ್ನು ಕಣದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ಗುಡ್ಡೆ

ಮಾಡಲು, ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಕ್ಕಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಳಿಯುವ ಮಾಪನಗಳು

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರಿಗೆ ತೂಕದ ಕಲ್ಪನೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವುಗಳೆ ಸೇರು, ಪಾವು, ಚಟಾಕು ಎಂಬ ಧಾನ್ಯ ಅಳಿಯುವ ಮಾಪನಗಳು. ಈ ಮಾಪನಗಳು ವಿಜಯನಗರ



ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಂಟು ಹೊಂದಿವೆ. ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಬಂದವು ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಮಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮಾಪನಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಲೋಹಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಂತರ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ತಯಾರಾದವು ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಗಡಿನಿಂದ ಆದವು.

ಪಾವು

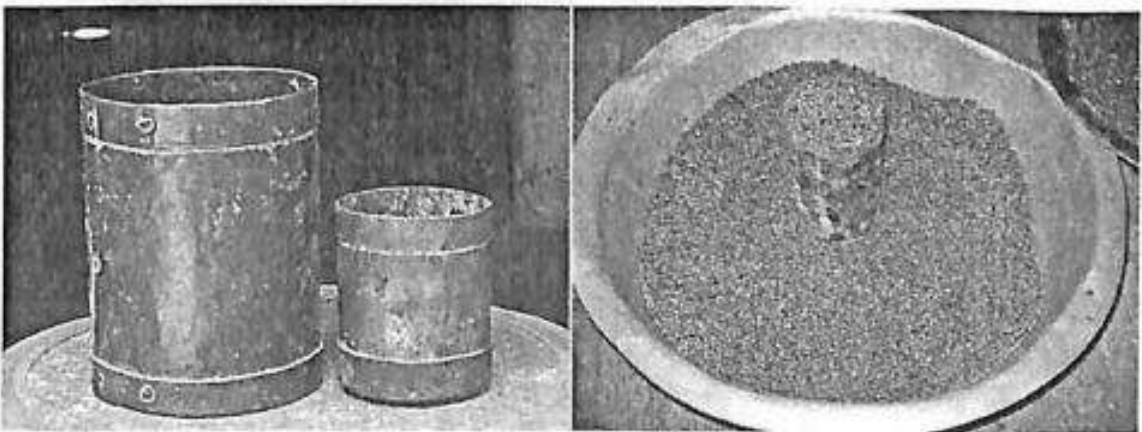
ಇದು ಎಲ್ಲ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳಿಯುವ ಆರಂಭಿಕ ಮಾಪನ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಪಾವು ಅಕ್ಕಿ ಅಳಿದರೆ ಅದು ೩೦೦ ಗ್ರಾಂ. ನಷ್ಟು ತೂಕ ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಚ್ಚೇರು

ಪಾವಿನ ಸಂಗಡವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದು ಅಚ್ಚೇರು. ಅದನ್ನು ಅರ್ಧ ಸೇರು ಎಂದೂ ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಒಂದು ಅಚ್ಚೇರು ಅಕ್ಕಿ ಅಳಿದರೆ ಅದು ೬೦೦ ಗ್ರಾಂ. ಇರುತ್ತದೆ.

ಸೇರು

ಎರಡು ಅಚ್ಚೇರು ಇಲ್ಲವೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾವುಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಒಂದು ಸೇರು ಆದಂತೆ.



ಸೇರು, ಅಚ್ಚೇರು

ಅಷ್ಟು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಈ ಮಾಪನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಎಂದರೆ ೧೨೦೦ ಗ್ರಾಮಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆ. ಈ ಸೇರಿನಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಳತೆಗಳು ನಿಖರತೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ಅಳತೆಗಳ ಕೋಷ್ಟಕಗಳು ಹೀಗಿವೆ;

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸೇರುಗಳಲ್ಲಿ	ಹೇಳುವ ಮಾಪನ
೦೧	೪	ಒಂದು ಪಡಿ
೦೨	೬	ಒಂದು ಪಂಚೇರು
೦೩	೧೧	ಒಂದು ಮಣ
೦೪	೧೨	ಒಂದು ಧಡಿಯಾ
೦೫	೧೬	ಒಂದು ಗಿದ್ದ
೦೬	೪೦	ಒಂದು ಬಳ್ಳ

ಕೊಳಗ

ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣ ಕೊಳಗ. ಈ ಮಾಪನವನ್ನು ತಾಮ್ರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಲೋಹ ಬದಲಾಯಿತು. ತಗಡಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಕೊಳಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊಳಗ ಮೂರು ಸೇರು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವಡೆ ಇದೇ ಕೊಳಗವನ್ನು ಗಿದ್ದ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.



ಅಡಕೆ ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನ

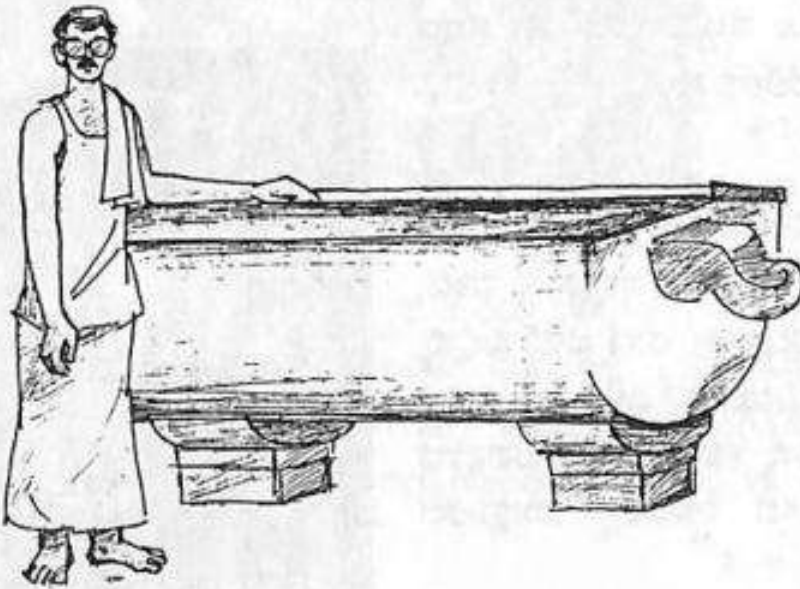
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕೆಯನ್ನು ಸಾವಿರ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ೧ ಡಬ್ಬಿ ಎಂದರೆ ೧೫೦೦ ಅಡಕೆಗಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಅಡಕೆ ಅಳೆಯುವ ಮಾಪನ ಅಂದರೆ 'ಹೆಚ್ಚಿಗೆ'. ಇದು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟಿ, ಸುಲಿದ ಅಡಕೆ ಅಳೆಯಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ೧ ಸಾವಿರ ಅಡಕೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೧೦. ಧಾನ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಬೆಳೆ ರಕ್ಷಣೆ ಉಪಕರಣಗಳು

ಕಲೆಂಬಿ

ತಿಜೋರಿ, ಗೋದಾಮು, ಸಂದೂಕ, ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕ - ಇವೆಲ್ಲದರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಲೆಂಬಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ. ಒಂದೇ ವಾರದ ಕಾಂಡದ ಹೊಟ್ಟಿ ಬಗೆದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಭಾರೀ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಡಗಿಗೆ ನಾಜೂಕು ಹತ್ತಾರುಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೆತ್ತುಬಾಜಿಯೆಂಬ ಏಕೈಕ ಉಪಕರಣದಿಂದ ಕೆಲಸ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಜೆನರ ಅಳದಂಗಡಿಯ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಲೆಂಬಿ ನೋಡಿ. ಐದು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಭತ್ತ ಹಿಡಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಸಂಗ್ರಾಹಕ ಐದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸಿರಬಹುದು. ಈಗಲೂ ಹೇಗಿದೆ ನೋಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಕಷ್ಟರಾಜ ಅಜಿಲ.



ಪಣತ

ಇದು ಧಾನ್ಯ ತುಂಬುವ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿಕರ. ಪೂರ್ಣ ಮರದ ಹಲಗೆಗಳಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯದ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಪಣತವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಣತದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟದೊಂದು ಬಾಗಿಲು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಧಾನ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಿನಿಸಿದಾಗ ಈ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು, ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಡೀ ಪಣತದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಗಾಳಿಯಾಡಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿಲ್ಲ.



ಎಡ್ಡಿ

ನೆಲದಿಂದ ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದಿರಿನ ದಬ್ಬೆಗಳ ಕತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ, ಸುತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹೊರ ಮತ್ತು ಒಳ ಮೈಗೆ ಮಣ್ಣು ಮೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಧಾನ್ಯ ಸುರಿದ ನಂತರ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಮಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತೆಗೆದಾಗ ಒಂದು ಮಾಡು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರಾಯ್ತು. ಸುಣ್ಣ, ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಈ ಎಡ್ಡಿಗಳು, ಹಸೆ ಬರಹಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಗೂಡೆ

ಕಣದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡಿದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮನೆವರೆಗೆ ಚಕ್ಕಡಿ/ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವ ಸಾಧನ ಗೂಡೆ. ಗಾಡಿಯಳತೆಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಗೂಡೆಯನ್ನು ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗೂಡೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಡುವಿನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಒಂದು ಕಾಳೂ ನಷ್ಟವಾಗದಂತೆ ಈ ಗೂಡೆ ಮೂಲಕ ಧಾನ್ಯ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಾಡೆ

ರೈತರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣ ವಾಡೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದಲ್ಲೂ ಈ ವಾಡೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ವಾಡೆ ಮೂರು ಅಡಿಯಿಂದ ಏಳು ಅಡಿ ಉದ್ದ ವಾಗಿಯೂ, ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳದಷ್ಟು ದಪ್ಪನಾದ ಗಾತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕುಂಬಾರರೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.



ವಾಡೆಯನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು, ತುಂಬಿದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಈ ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬಹುದು. ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ವಾಡೆಯ ಮೊದಲ ಭಾಗದ ಬಾಯಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು, ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಬಿಚ್ಚಿಡಬಹುದು. ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ವಾಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಳಗಳು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ರೈತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.



ಮಡಕೆ ಸಾಲು

ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡಲು ವಾಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೈತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದೂ ಕೂಡ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಕಡಿಮೆ ಹಿಡುವಳಿ ಇರುವಂತವರು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸೇರು, ಮೂವತ್ತು ಸೇರು ರಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ೧೦-೧೫



ಸೇರು ಅಕ್ಕಡಿ ಸಾಲು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದವರಿಗೆ ವಾಡೆಯ ಅಗತ್ಯ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಡಕೆಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಇದ್ದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ೨ ಅಥವಾ ಮೂರು ಅಡಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಆರು ಅಡಿ ಇರುವ ಮಡಕೆ ಬಾಯಿ

ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು ತಳ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಅಡಿ ಉದ್ದ, ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ವ್ಯಾಸವಿರುವ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಪುಟ್ಟ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕಡಲೆ, ಶೇಂಗಾದಂತಹ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮಡಕೆ ಮಣ್ಣಿನದ್ದಾದರಿಂದ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ರೈತರ ದೇಸೀ ಜ್ಞಾನ.

ಕಣ ಜರಡಿ

ಕಣದಲ್ಲಿ ತೆನೆ ಹರಡಿ, ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು, ಜಂತುಕುಂಟಿಯಿಂದ ಕಾಳು ಆರಿಸಿ, ಒಂದು ಕಡೆ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಬಳಸುವ ಉಪಕರಣ ಕಣ ಜರಡಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳು (ರಂಧ್ರಗಳು) ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದಪ್ಪ ದಪ್ಪ ಕಸ ಅಂದರೆ ತೆನೆ, ಕಸರು, ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಇದು ಸೋಸಿ, ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊರಗೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಡ್ಡಿ, ಕಸ ರಹಿತ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಮೂಟೆಗೆ ತುಂಬಲು ಈ ಕಣ ಜರಡಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಜರಡಿಯನ್ನು ಕೆಲವೊಬ್ಬರು ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಮರದಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ.



ಕಾಳು ಮೂಡೆ

ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನ ಪೆಂಟೆ ತಯಾರಿಸಿ ಹತ್ತಾರು ಅಡಿ ಉದ್ದದ ಅದನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಾ, ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಬಟ್ಟಲಾಕಾರ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಕಾಳು ಸುರಿತು ಮತ್ತೆ ಮುಚ್ಚಿ ಹಗ್ಗಗಳಿಂದ ಬಿಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಯಾವುದೇ ಬಾಧೆ ತಗುಲದಂತೆ ಕಾಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಖರ್ಚೇ ಇಲ್ಲದ ಇಂಥವು ಹಣವನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮನೆಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೋಭೆ ತರುತ್ತವೆ.

ಉಪ್ಪಿನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತಾಳೆಮರದ ಕುತ್ತಿ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯಿ ಶೇಖರಿಸಿಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಅದು ಮಣ್ಣಿನ ಜಾಡಿ. ಇಲ್ಲವೇ ಕಲ್ಲು ಸಹಿರೆ. ಅಂದರೆ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆ, ಅದರ ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ತುಂಬಿಡಲು ತಾಳೆಮರದ ಕುತ್ತಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

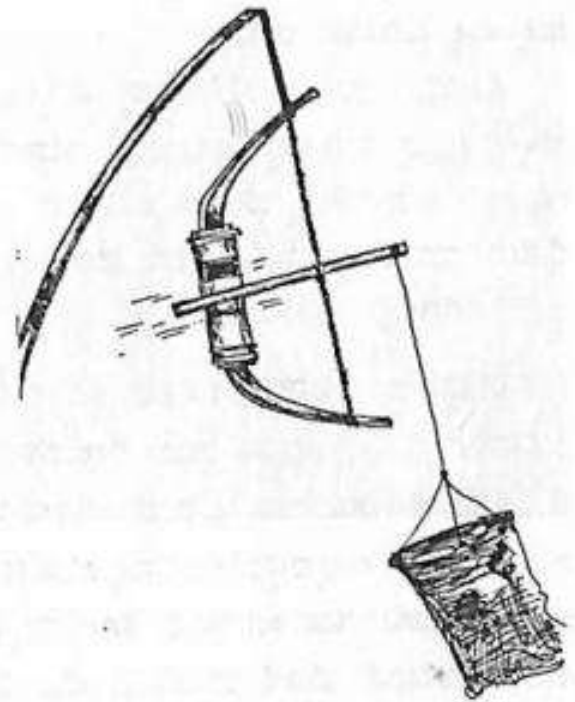
ತಾಳೆ ಮರದ ಮಣ್ಣಿನಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾಂಡ ತೆಗೆದು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಗೆದು ಕೆತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಕುತ್ತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಐದು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಉಪ್ಪು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕುತ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದೆ.



ಬೆಳೆ ರಕ್ಷಣೆ ಉಪಕರಣಗಳು

ಬಿದಿರು ಅಂಬು

ರಾಗಿ ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಭತ್ತ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳು ಕಾಳು ಕಟ್ಟುವ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದು ರೈತರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ತಲೆನೋವು. ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗರು ಬಳಸುವ ನೂರಾರು ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪವಾದದ್ದು ಬಿದಿರು ಅಂಬು ವಿಧಾನ.



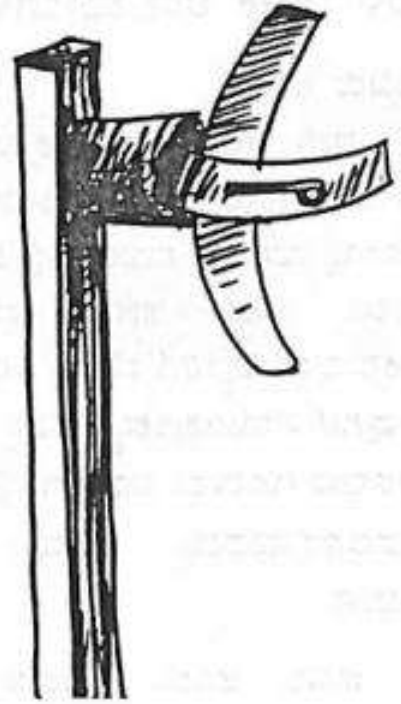
ಬಿದಿರು ಅಂಬು ಕನಕಪುರ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡು-ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳೆ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕರಣ. ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಬಾಣದಂತೆ ಕಾಣುವ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತುಂಬಾ ಸರಳ.

ಎರಡೂಕಡೆ ಗೆಣ್ಣುಗಳಿರುವ ಒಂದು ದಪ್ಪ ಬಿದಿರನ್ನು (ಹೆಬ್ಬಿದಿರು) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದುಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆ ತೋಡಿ, ಕಾಲುವೆ ಅರ್ಧ ಇಂಚು ಅಗಲವಿರಲಿ ಮತ್ತು ಗೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಾಕದಂತಿರಲಿ. ಎರಡು ಮಾರುದ್ದದ ಬಿದಿರು ದಬ್ಬೆಯೊಂದನ್ನು ಹೆಬ್ಬಿದಿರಿನ ತುಂಡಿಗೆ ತಂತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿದು ಎರಡೂ ತುದಿಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ(ಕತ್ತರಿಸುವಾಗಲೇ ಹೆಬ್ಬಿದಿರಿನ ತುಂಡಿಗೆ ಆಕಡೆ-ಈಕಡೆ ಎರಡು ದಬ್ಬೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯದು). ಕಟ್ಟಲು ಬಿರುಸಾದ ದಾರವನ್ನು ಬಳಸಿ. ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮತ್ತು ಹಗುರವಾದ ಕೋಲನ್ನು ಹುರಿಯ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ತೂರಿಸಿ. ಕೋಲು ಬಿದಿರು ತುಂಡಿನ ಮಧ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿರಲಿ. ಕೆಳಭಾಗಕ್ಕೆ ತೂಕವಿರುವಂತೆ ಬಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಗೋಣಿ ತಾಟನ್ನು ತೂಕುಹಾಕಿ.

ಇದೀಗ ಬಿದಿರು ಅಂಬು ತಯಾರು. ಇದರ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೊಂದು ದಾರಕಟ್ಟಿ ಬಾಗಿದ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗೋ ಅಥವಾ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಬಾಗಿದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೋ ನೇತುಹಾಕಿ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದರೆ ಉತ್ತಮ. ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಬಿರುಸಾದ ಹುರಿ(ದಾರ)ಯ ತಿರುಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೋಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಿದಿರು ತುಂಡಿಗೆ ಬಡಿದು ಟೊಳಕ್, ಟೊಳಕ್ ಎಂಬ ಸದ್ದು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಫರ್ಲಾಂಗುವರೆಗೂ ಇದರ ಸದ್ದು ಬರುವುದರಿಂದ ಹಂದಿ, ಕರಡಿ, ನರಿ ಮತ್ತು ಕಾಗೆ ಮುಂತಾದವು ಹೊಲದತ್ತ ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಷ್ಕ ಯೋಧನಂತೆ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿವ ಇದನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ತೂಗುಹಾಕಬಹುದು.

ಹಕ್ಕಿ-ಪಿಕ್ಕಿ ಓಡಿಸುವ ರಾಟೆ

ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುವ ಹಕ್ಕಿ-ಪಕ್ಷಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ರೈತರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಬೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಟೆಯೂ ಒಂದು.



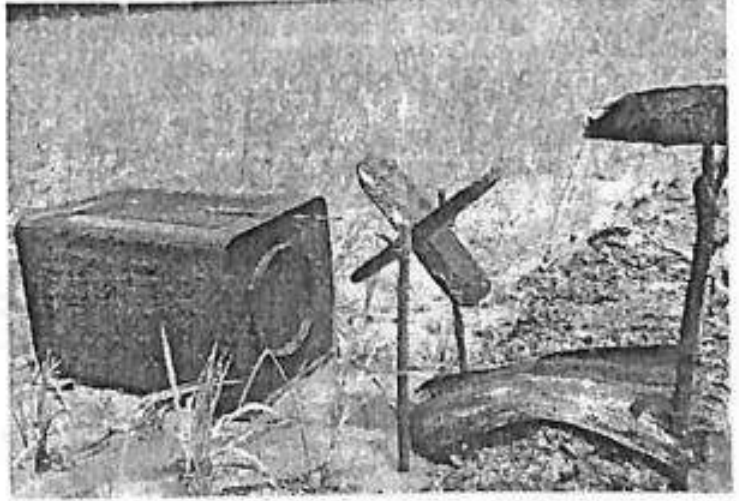
ಉದ್ದನೆಯ ಗುರಾದ ಒಂದು ಕೋಲಿನ ಎರಡು ತುದಿಗಳಿಗೆ ತಗಡು ಅಥವಾ ಕಬಿಣ ರೇಕುಗಳನ್ನು ಮೊಳೆ ಹೊಡೆದು ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಗಳವನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೂತು ತುದಿಗೆ ಅಡ್ಡಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅದರ ಒಂದು ತುದಿಗೆ ತಗಡು ಜೊಡಿಸಿದ ಕೋಲನ್ನು ತಿರುಗಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆದು ಜೋಡಿಸಬೇಕು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೂತ ಗಳಕ್ಕೆ ರೇಕುಗಳು ತಾಕುವ ಕಡೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಡಬ್ಬವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗ ತಗಡಿನ ಕೋಲು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಕೆಳಗಿನ ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬರುವ ಸದ್ದು ದೂರದವರೆಗೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ರಾಟೆ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಉದ್ದನೆಯ ತಗಡು ಅಥವಾ ರೇಕುಗಳನ್ನು +(ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ) ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮೊಳೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮರದ ಗಳವೊಂದರ ತುದಿಗೆ ಕೂರಿಸಿ, ರಾಟೆ ಈಚೆ ಬರದಂತೆ ಸಲಾಕೆಯ ತುದಿ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗ, ಇದು ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಇದು ತಿರುಗುವಾಗ ಡಬ್ಬದೊಳಗಿನ ಕಲ್ಲುಗಳು ಲಳ ಲಳ ಎಂದು ಸದ್ದು ಬುರುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದಾಗ ಬಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಗಾಳಿ ಬಂದು ರಾಟೆ ತಿರುಗಿದರೆ ಮರ್ಮಾಘಾತವಾಗಿ ಓಡುತ್ತವೆ. ಈ ರಾಟೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಬಹುದು.

ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬವೊಂದಕ್ಕೆ +(ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಆಕಾರ)ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಆ ಕಡ್ಡಿಗಳ ನಾಲ್ಕು ತುದಿಗಳಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಸಣ್ಣ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಎತ್ತರದ ಕೊಂಬೆಗೂ ಬಾಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗೋ ನೇತು ಹಾಕಿದರೆ ಗಾಳಿಯ ಚಲನೆಗೆ ಕಡ್ಡಿಗಳು ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಸದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಕೋಲುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೂ ಸದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದಕ್ಕೊಂದು ತಂತಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಕಾವಲು ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ರಭಸ ಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದಾಗ ಆ ತಂತಿ ಎಳೆದರೆ ಸಾಕು ಡಬ್ಬ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸದ್ದು ಕೇಳದ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೇಳದೇ ಕೇಳದ ಓಟ ಕೀಳುತ್ತವೆ.

ನೀರ ಲೊಟ್ಟೆ

ಬೆಳೆ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕರಣ. ಸರಳ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ರೈತರು ಈಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶಿರಸಿ ತಾಲೂಕಿನ ಉಪ್ಪಳೇ ಕೊಪ್ಪದ ವೆಂಕಟ ರಮಣ



ನಾಯ್ಕ ಅವರು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನೀರ ಲೊಟ್ಟೆ ಉಪಕರಣ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಮೂರೇ ವಸ್ತುಗಳು. ಒಂದು ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಪ್ಲಸ್ ಆಕಾರದ ಎನ್ಯಾಸವಿರುವ ರಾಟೆ, ಸಣ್ಣ ಕವಳ ಕಡ್ಡಿ ಮೂತಿಯಿರುವ ಮೊಳದುದ್ದದ ಎರಡು ಬಿದಿರಿನ ಕಡ್ಡಿಗಳು.

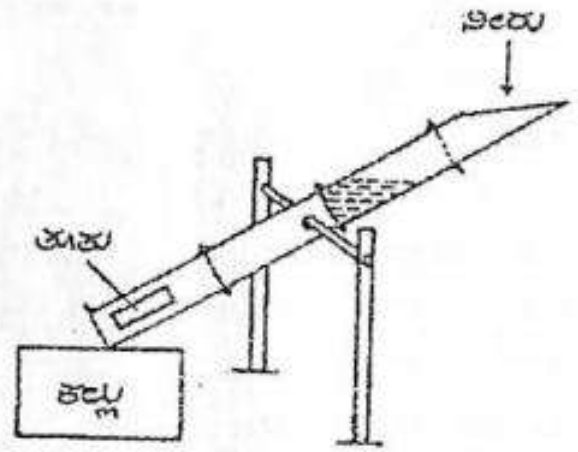
ಮೊದಲು ಗದ್ದೆ, ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಆ ಕಾಲುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರ ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅಂಥ ಜಾಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನೀರು ಬೀಳುವ ಜಾಗದ ಎದುರಿಗೆ ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬ ಇಡಬೇಕು. ಡಬ್ಬದ ತುದಿಗೆ ಬೆರಳು ಗಾತ್ರದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಬೇಕು. ಡಬ್ಬದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೊಳದುದ್ದದ ಬಿದಿರು ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಎದುರು ಬದಿರಾಗಿ ಅರ್ಧ ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು. ಈ ಕಡ್ಡಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ 'ಎ' ಆಕಾರದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಟೆಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಬೇಕು. ಈಗ ನೀರ ಲೊಟ್ಟೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಈಗ ಗದ್ದೆಗೆ ನೀರು ಹಾಯಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಕಾಲುವೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಮೊದಲು ರಾಟೆ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ ನೀರು ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುವ ಕಡ್ಡಿಗೆ ತಗುಲಿ ಡಬ್ಬ, ಡಬ್ಬ, ಡಬ್ಬ ಅಂತ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಬಿದಿರು ಮೊಂಟೆ

ಮಲೆನಾಡಿನ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಂದಿ ಕಾಟ. ಮಂಗಗಳ ಹಾವಳಿ. ನಿರಂತರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ದಾಳಿ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಪಾಲ ಇಂಥ ಕರೆಯದೇ ಬರುವ ಅತಿಥಿಗಳ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ 'ಅತಿಥಿ'ಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಕೃಷಿಕರು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆರಕ್ಷಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದಿರು ಮೊಂಟೆ, ಗಳಪೆಟ್ಟು ಇತ್ಯಾದಿ.

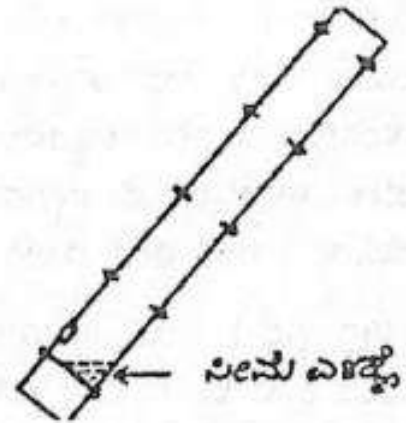
ಬಿದಿರು ಮೊಂಟೆ ಹಂದಿ ಓಡಿಸಲು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ರೈತರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಉಪಕರಣ. ಈ ಬಿದಿರು ಮೊಂಟೆ(ಕೊಳವೆ) ಯನ್ನು ತೋಟದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರು ಕೊಳವೆಯ ಬಾಯಿ ದನಗಳಿಗೆ ಔಷಧ ಕುಡಿಸುವ ಗೊಟ್ಟದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ತೂತು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ(ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ). ನೀರು ಬೀಳುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಡುವುದರಿಂದ ಮುಂಭಾಗದಿಂದ ನೀರು ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳವೆಯೊಳಕ್ಕೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಕೊಳವೆ ಪೂರ್ಣ ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿದ್ದ ಕೊಳವೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ನೀರಲ್ಲ ಕಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಗುರವಾದ ಕೊಳವೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ವಾಪಾಸ್ ಬಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಟಕ್ ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಿದಿರು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ, ಅಗಲವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ಶಬ್ದ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಬೀಳುವ ನೀರಿನ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಶಬ್ದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಮೊಂಟೆಗಳನ್ನು ತೋಟದ ನಾಲ್ಕೈದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ.



ಗಳಪೆಟ್ಟು

ಮಂಗ, ಹಂಚಿ ಕಾಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಬಿದಿರಗಳ ದಿಂದ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವೇ ಗಳಪೆಟ್ಟು. ೨೫ ಮಿ.ಲೀ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಇದ್ದರೆ ಕಿವಿತಮಟೆ ಒಡೆಯು ವಂತಹ ೨೫ ಪಟ್ಟು ಹೊಡೆಯಬಹುದು.

ಗಂಟುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಸುಮಾರು ಒಂದಡಿ ಇರುವಂತಹ ಐದು ಗಂಟಿನ ಬಿದಿರ ತುಂಡು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸುತ್ತಲತೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿ ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಕೊನೆಯ ಗಂಟನ್ನು ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ನಾಲಕನ್ನು ಕೊರೆದು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಕೊರೆಯದ ಗಂಟಿನ ಬಳಿ ಒಂದಿಂಚು ಅಗಲದ ತೂತು ಮಾಡಿದರೆ ಗಳಪೆಟ್ಟು ಸಿದ್ಧ.



ಗಳಪೆಟ್ಟನ್ನು ೬೦ರಿಂದ ೭೫ ಡಿಗ್ರಿ ಕೋನದಲ್ಲಿ ವಾರೆಯಾಗಿಟ್ಟು ತೂತಿನ ಮೂಲಕ ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆ ಎರೆಯಬೇಕು. ಕೋಲಿನ ತುದಿಗೆ ಅರಿವೆ ಕಟ್ಟಿ ಸಣ್ಣ ದೊಂದಿ(ಪಂಜು)ಯಂತೆ ಮಾಡಿ ಬೆಂಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಗಳಪೆಟ್ಟಿನ ರಂಧ್ರದ ಬಾಯಿಗೆ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಆವಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ತಗಲಿ ಡಬ್ ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಆಸ್ಪೋಟಿಸುತ್ತದೆ.

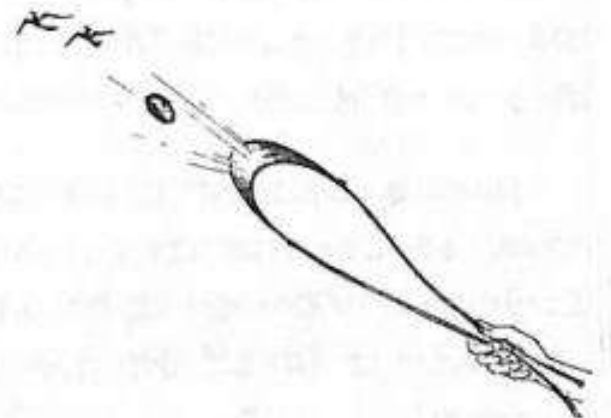
ಪೆಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ವರೆಗೆ ರಂಧ್ರದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಶಬ್ದವಾದೊಡನೆ ಅರಿವೆಯನ್ನು ರಂಧ್ರದ ಬಾಯಿಗೆ ಒತ್ತಿಹಿಡಿಯ ಬೇಕು. ಆಗ ಒಳಗಿನ ಬೆಂಕಿ ನಂದುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಸೆಕೆಂಡಿನ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪುನಃ ಸ್ಪೋಟ. ಹೀಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರಬಹುದು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಬಿಸಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ನಿಧಾನ ಅಷ್ಟೇ.



ಕಿಡದು ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಾದ ಹಸಿ ಬಿದಿರು ಉತ್ತಮ. ಒಣಗಿದ್ದರೆ ಬೆಂಕಿ ಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಬೆಂಕಿಯ ವ್ಯವಹಾರದ ಕಾರಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗರೂಕತೆ ಅಗತ್ಯ ಕವಣೆ

ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ರೈತರನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದ ರೈತರಿಗೂ ಈ ಕವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಹಕ್ಕಿ ಓಡಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಕರಣ. ಮುಕ್ಕಾಲು ಮಾರು ಎರಡು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಚರ್ಮದ ಹಾಳೆಗಳ ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಎರಡು ಹಗ್ಗದ ತುದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಚರ್ಮದ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ದುಂಡು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತಂದು, ಗದ್ದೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದೊಂದೇ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಈ ಕವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದಾರವನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಎಸೆದರೆ ಆ ಕವಣೆಯೊಳಗಿನ ಕಲ್ಲು ಅರ್ಧ ಮೈಲಿ ದೂರ ಹೋಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕಲ್ಲು ಕ್ರಮಿಸುವ ವೇಗ ಹಾಗೂ ಸದ್ದಿಗೆ ಬೆಳೆ ತಿನ್ನಲು ಹವಣಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಓಟ ಕೀಳುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕವಣೆ ಬೀರುವವರು ಗದ್ದೆ ಮಧ್ಯೆ ಕಟ್ಟಿರುವ 'ಮಂಚಿಗೇ' ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಂಚಿಗೇಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗದ್ದೆಯ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರ ರೈತರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈಗ ಕವಣೆ ಜಾಗವನ್ನು ಕೋವಿ, ಪಟಾಕಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.



ಮಂಚಿಗೆ

'ಹಾಳು ಮಾಡೋಕ್ಕುಂಚೆ ಮಂಚಿಗೆ ನೋಡ್ಲಿಲ್ಲಂತೆ' - ಅಂದರೆ ಬೆಳೆ ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಬರುವವರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಂಚಿಗೆ ಇದೆಯೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಬರಬೇಕು ಎಂದರ್ಥ.



ನಿಜ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ

ತೊನೆದಾಡುತ್ತ ನಿಂತಾಗ 'ದಾಳಿ' ಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂಥವರನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಬೇಕೆಂದರೆ, ಬೆಳೆಯ ಎತ್ತರಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನಷ್ಟು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೊಲ ಕಾಯಬೇಕು! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೋಳ ತೆನೆ ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಲ ಕಾಯಬೇಕಾದರೆ ಆ ಬೆಳೆಗಿಂತ ಇನ್ನಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೇ ಮಂಚಿಗೆ ತಯಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಲದ ಮಧ್ಯೆ ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಅಡಿ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ದಿಢೀರ್ ಎಂದು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮಂಚಿಗೆ ಬಹುಪಯೋಗಿ. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಮಲಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.

ಮಂಚಿಗೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು; ಕಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಡು, ಬಿದಿರು ಹಾಗೂ ಕತ್ತಾಳೆ ನಾರು. ನಾಲ್ಕು ಬಲವಾದ, ದಪ್ಪನೆಯ ಬೇವಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸಮನಾದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು. ಇವುಗಳ ಮೇಲ್ತುದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಿದಿರಿನ ಗಳಗಳನ್ನು ಕತ್ತಾಳೆ ನಾರಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಚೌಕಾಕಾರದ ಈ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಮನಾದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಇದರ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಿ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ನಂತರ ಲೆಕ್ಕಿ ಎಲೆಗಳ ರಾಶಿ ಹರಡಬೇಕು. ಜೋಳದ ಸೊಪ್ಪು ಅಥವಾ ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಪೆಂಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಈಚಲು ಚಾಪೆಯೊಂದನ್ನು ಹಾಸಿದರೆ ಮಂಚಿಗೆ ಸಿದ್ಧ.

ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುವವರು ದೂರದವರೆಗೂ ನಿಗಾ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಮಂಚಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುರಿದೊಡ್ಡಿಗೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ತೋಳಗಳನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದಲೇ ಸದ್ದು ಮಾಡಿ ಓಡಿಸುತ್ತಾರೆ! ಹೀಗೆ ಅಪಾಯ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಂಚಿಗೆಯು, ಬೆಳೆಗೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕವಣಿ ಬೀಸಿ ಓಡಿಸಲೂ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಿಡದ ಮೇಲೆಯೇ ಕಟ್ಟುವ ಮಂಚಿಗೆಗೆ 'ಮಜಾನು' ಎಂದರೇನೇ ಸೂಕ್ತ. 'ಕಂಚಿಗೆ ಹೋದರೂ ಮುಂಚಿಗೆಗೆ ನಾಲ್ಕೇ ಕಾಲು' ಎಂಬಂತೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮಂಚಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಲಭ!

ಅಜ್ಜನ ಕೋಳಿಗೂಡು

ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕುದುರೆ, ಆನೆಗೆ ಲಾಯ. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಮೃಗಾಲಯ.. ಇತ್ಯಾದಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣೆಗೆ ಅಜ್ಜಂದಿರು ಕೋಳಿಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹುಲಿಕಡ್ಡಿ, ಕರಿಸೂಲಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ದುಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ಗೂಡು ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲ ಬಿಡುವಿದ್ದಾಗ, ಸಮಯ ಕಳೆಯಲೆಂದು ಅಜ್ಜಂದಿರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸ. ಆದರೂ ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಪವಾನಿಯಂತ್ರತ ಕೊಠಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹೈಟೆಕ್ ಆಗಿ, ಗೋಳಿ ಗೂಡಿನ ಕುರುಹೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.



ಕೂಳಿ

ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸುವ ಬೋನು ಕೂಳಿ. ಇದನ್ನು ಮೀನಂಡೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಿದಿರಿನ ಸಲಾಕೆಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಗಲ ಬಾಯಿ, ಸಪೂರ ಬುಡದ ಕೊಳವೆ. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಲೊಂದು ಬಿದಿರ ತಡಿಕೆ. ಅದರಲ್ಲೊಂದು ಕಿರಿದಾದ ಕಿಂಡಿ. ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಗದ್ದೆಗೆ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಕಣಿಗೆ ಕೂಳಿ ಕೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಮೀನು ಕೂಳಿಯೊಳಗೆ ಬಂಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಲೆನಾಡ ಕೂಳಿ.



ಇದೇ ಉಪಕರಣಕ್ಕೆ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುಮೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹೊಂಡ, ಕಾಲುಮೆ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿನ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದಲೇ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಸಮೀಪದ ಚೆನ್ನರಾಯಪ್ಪನ ಹಳ್ಳಿಯ ನರಸಿಂಹ ಈ ಉಪಕರಣ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ.

ಆಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ ಪೂರೈಕೆ

ಆಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ವ್ಯವಸಾಯ ಕೈಪಿಡಿ, ಗಾಂಧಿ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಬೆಂಗಳೂರು
ವ್ಯವಸಾಯ ಬೋರ್ಡಿನಿ, (೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ
ಪುಸ್ತಕ).

ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ
ಅಡಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು (೧೯೮೮ರಿಂದ ೧೯೯೯ರವರೆಗಿನ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಂದ).

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಕೃಷಿರಂಗ ಪುರವಣಿಯಿಂದ
ಸುಧಾ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ನಿಮ್ಮ ಪುಟ ಅಂಕಣದಿಂದ

ಮಾಹಿತಿ ಪೂರೈಕೆ, ಚಿತ್ರ ಸಹಕಾರ

ಕಿಶನ್ ರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರರು, ಕುಷ್ಟಗಿ
(ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಗಳು)
ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಸಿ. ಹೊರಬೈಲು, ಚೋರಡಿ- ಪತ್ರಕರ್ತ
(ಮಲೆನಾಡ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ)

ಭಾಯಾ ಚಿತ್ರ ಸಹಕಾರ

ಜಿ.ಎಂ.ಹೆಗಡೆ, ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಕಾರ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತ, ಶಿರಸಿ
ಮತ್ತಿಗಾರ ನಾಗರಾಜ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತ, ಶಿರಸಿ
(ಅಡಿಕೆ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಚಿತ್ರ ಸಹಕಾರ)
ಶಿವಾನಂದ ಕಳವೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು, ಶಿರಸಿ
(ಮಲೆನಾಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಚಿತ್ರ ಸಹಕಾರ)
ಹರೀಶ್ ಹಳೇಮನೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರ, ಹಳೇಮನೆ, ಕುಂಚೆ
ವಿನಾಯಕ ಭಟ್ ನರೂರು, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರ, ನರೂರು
ಪ್ರವೀಣ್ ಹೆಗಡೆ ಬಣಗಿ, ಕಾವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಮೈಸೂರು
ಪಂಡಿತರಾವ್ ಪಾಟೀಲ ಸರಸಂಬಾ, ವಿಜಾಪುರ
ಜಯಪ್ರಸಾದ್ ಬಳ್ಳೇಕೆರೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರ

ಮಾಹಿತಿ ಸಹಕಾರ

ಗ.ಮ ತುಂಬೆಮನೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರರು, ಶಿರಸಿ
 ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಹೊಸಪಾಳ್ಯ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಪತ್ರಕರ್ತರು
 ಶಂಕರ್ ಸಾರಡ್ಕ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಬರಹಗಾರರು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
 ರಾಘವೇಂದ್ರ ಬೆಟ್ಟಕೊಪ್ಪ, ಪತ್ರಕರ್ತರು, ಶಿರಸಿ
 ಗೋಪಿ ಗೋವಿಲೆ
 ಸುಂದರ್ ನಾಯಕ್,
 ಎಚ್.ಸಿ.ಅಶೋಕ್ ಸೆಟ್ಟಿ, ರಟ್ಟಿಹಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡ
 ಮಹಬಲೇಶ್ವರ ನೀರ್ನಳ್ಳಿ
 ಶ್ಯಾಮಾ ಎಸ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಪುಣಚ
 ಇ. ಸಮೀರ್ ರಾವ್, ಕಿನ್ಯಾ
 ರಾಜೀವ ಅಜ್ಜೇಬಳ,
 ಜಿ.ವಿ.ಭಟ್, ಪಣಾಜಿ
 ರವಿಕುಮಾರ್ ಹೆಗಡೆ, ದೊಡ್ಡನೆ
 ಸಿ.ಎಸ್.ಸುರೇಶ
 ಮಾಧವ ಡೋಂಗ್ರೆ, ಕೇಸಿನ್ ಬೈಲ್, ಮಾಳ, ಕಾರ್ಕಳ

ಬೆಳಗಾಗಿ ನಾನೆದ್ದು ಯಾರ್ಯಾರ ನೆನೆಯಲಿ
ಎಳ್ಳುಜೀರಿಗೆ ಬೆಳೆಯೋಳ / ಬೂಮ್ಮಾಯಿ
ಎದ್ದೊಂದು ಗಳಿಗೆ ನೆನದೇನ

ಇಂದು ಕೃಷಿ ಬದುಕು ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದೆ. ಹಸಿರುಕ್ರಾಂತಿಯ
ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಜೈವಿಕಸತ್ವವನ್ನು ಮನುಷ್ಯ
ನಾಶಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮಾಚಾರ
ನಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಎಂದೂ
ನಿಸರ್ಗಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ.
ಬಿತ್ತುವ ಬೀಜ, ಬಳಸುವ ಗೊಬ್ಬರ, ಉಪಕರಣ, ಕೃಷಿ
ಮಾಡುವ ವಿಧಾನ, ಕಾಲಮಾನ-ಎಲ್ಲವೂ ಸಾವಿರಾರು
ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದ ಮೂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಅರಿವಿನ
ಫಲಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ನೆಲಮೂಲ ಜ್ಞಾನ, ಇದು ದೇಶೀ
ವಿಜ್ಞಾನ, ಇದು ಮಾತೃ ಜೀವ ಸಂಕುಲವನ್ನು, ನಿಸರ್ಗವನ್ನು
ಬಾಳಿಸುವ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿ.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು



ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಬೆಂಗಳೂರು